

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**VPLIV DAVČIH SPODBUD PRI DAVKU OD DOHODKOV PRAVNIH
OSEB NA RAČUNOVODSKE KAZALNIKE USPEŠNIH PODJETIJ**

Ljubljana, avgust 2016

IVANKA KOS

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Ivanka Kos, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Vpliv davčnih spodbud pri davku od dohodkov pravnih oseb na računovodske kazalnike uspešnih podjetij, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem prof.dr. Mitjem Čokom.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 25.08.2016

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 TEORETIČNE OSNOVE	3
1.1 Osnovni davčni pojmi.....	3
1.1.1 Poslovna bilanca	3
1.1.2 Davčna bilanca.....	3
1.1.3 Davčni sistem.....	5
1.1.4 Davčna optimizacija	8
1.2 Davek od dohodka pravnih oseb	9
1.2.1 Opis in značilnosti	9
1.2.2 Pomen davka od dohodkov pravnih oseb	12
1.2.3 Davčne olajšave	14
1.3 Računovodski izkazi.....	19
1.3.1 Bilanca stanja.....	19
1.3.2 Izkaz poslovnega izida.....	20
1.3.3 Izkaz finančnega izida	20
1.3.4 Izkaz gibanja kapitala	21
1.4 Računovodsko analiziranje.....	22
1.4.1 Kazalniki stanja investiranja	25
1.4.2 Kazalniki stanja financiranja (vlaganja)	26
1.4.3 Kazalniki plačilne sposobnosti	29
1.4.4 Kazalniki obračanja	29
1.4.5 Kazalniki gospodarnosti	32
1.4.6 Kazalniki dobičkonosnosti.....	32
1.4.7 EBIDTA – izid pred davki, obrestmi in amortizacijo.....	34
1.4.8 DDS – Dejanska (efektivna) davčna stopnja	35
1.5 Bonitetno ocenjevanje podjetij	36
1.5.1 Metodologije izračunov bonitet	38
1.5.2 Vrste bonitetnih ocen.....	42
2 ANALIZIRANJE PODJETIJ IZ A BONITETNE SKUPINE	43
2.1 Izbor podjetij in velikost vzorca	43
2.2 Čas opazovanja; leta 2002, 2007 in 2014	45
2.2.1 Izračun kazalnika financiranja	45
2.2.2 Izračun kazalnika investiranja	46
2.2.3 Izračun kazalnika plačilne sposobnosti.....	48
2.2.4 Izračun kazalnika obračanja.....	49
2.2.5 Izračun kazalnika gospodarnosti.....	51
2.2.6 Izračun kazalnika dobičkonosnosti.....	52
2.2.7 Izračun EBIDTA.....	53
2.2.8 Izračun efektivne davčne stopnje.....	53
2.2.9 Statistične porazdelitve posameznih izračunov	54
2.3 Davčne spodbude v nekaterih evropskih državah	60
2.4 Izkoriščanje davčnih olajšav v izbranem podjetju.....	62

2.4.1	Predstavitev podjetja CEKO IN d.o.o.....	62
2.4.2	Učinki uveljavljanja olajšav	67
2.4.3	Vplivi olajšav na čisti denarni tok podjetja	68
2.4.4	Anketa o uveljavljanju davčnih olajšav s podjetniki	68
SKLEP		70
LITERATURA IN VIRI		72
PRILOGE		

KAZALO SLIK

Slika 1:	Optimiranje davčnih obveznosti	9
Slika 2:	Prikaz vseh davčnih prihodkov in davka od dohodka pravnih oseb v letih od 2007 do 2014 v proračunu Slovenije	13
Slika 3:	Trend deleža davka od odhodka pravnih oseb od leta 2007 do 2014 v proračunu RSlovenije.....	14
Slika 4:	Prikaz povprečnega kazalnika financiranja podjetij v letih: 2002, 2007 in 2014.....	46
Slika 5:	Grafični prikaz povprečnega kazalnika investiranja podjetij v letih: 2002, 2007 in 2014.....	47
Slika6:	Prikaz povprečnega koeficienta likvidnosti v letih: 2002, 2007 in 2014	48
Slika 7:	Povprečni kazalniki obračanja v letih: 2002, 2007 in 2014	49
Slika 8:	Povprečna kazalnika dni vezave v letih 2002, 2007 in 2014	50
Slika 9:	Povprečni kazalniki gospodarnosti v letih 2002, 2004 in 2014	51
Slika 10:	Povprečni kazalniki donosnosti in gospodarnosti v letih 2002, 2007 in 2014	52
Slika 11:	Povprečni kazalniki EDS v letih 2002, 2007 in 2014	54
Slika 12:	Porazdelitev čistega dobička v letu 2002	56
Slika 13:	Porazdelitev dejansko plačanega davka od dohodka pravnih oseb v letu 2002.....	56
Slika 14:	EDS v letu 2007	58
Slika 15:	EDS v letu 2014	60
Slika 16:	Logotip podjetja CEKO IN	62
Slika 17:	Primerjava delnih izidov iz Izkaza poslovnega izida za leto 2014 z letom 2007.....	64
Slika 18:	Sredstva leta 2014 primerjalno z letom 2007.....	65
Slika 19:	Frekvenčna porazdelitev odgovorov ankete.....	69

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Uporaba odvisne oz. neodvisne strukture v Evropi	5
Tabela 2:	Davčni prihodki in delež davka od dohodkov pravnih oseb v RS od leta 1997 do leta 2014	13
Tabela 3:	Pregled davčnih olajšav po vrstah investicij in letih: 2002,2003,2004, 2005 in 2006	17
Tabela 4:	Pregled davčnih olajšav po vrstah investicije in letih: 2007,2008,2009, 2010 in 2011	18
Tabela 5:	Primerjava višine davčnih olajšav po vrstah investicij in letih: 2012,2013, 2014,2015 in 2016.	18
Tabela 6:	Velikostni razredi gospodarskih družb po ZGD in ZGD-1	44
Tabela 7:	Povprečni kazalniki financiranja za leta: 2002, 2007 in 2014.....	45
Tabela 8:	Povprečni kazalniki podjetij v letih: 2002, 2007 in 2014.....	47
Tabela 9:	Povprečni kazalniki plačilne sposobnosti za leta: 2002, 2007 in 2014	48
Tabela 10:	Povprečni kazalniki obračanja v letih: 2002, 2007 in 2014.....	49
Tabela 11:	Povprečni kazalniki vezavev letih: 2002, 2007 in 2014	50

Tabela 12: Povprečni kazalnik gospodarnosti v letih 2002, 2007 in 2014	51
Tabela 13: Povprečni kazalniki donosnosti in dohodkovnosti v letih: 2002, 2007 in 2014	52
Tabela 14: Povprečna EBIDTA v letih: 2002, 2007 in 2014.....	53
Tabela 15: Povprečna efektivna stopnja v letih: 2002, 2007 in 2014	53
Tabela 16: Dosežen dobiček podjetij v letu 2002.....	55
Tabela 17: Dejansko plačani davek v letu 2002	56
Tabela 18: Frekvenčna porazdelitev plačanega davka od dobička za leto 2007	57
Tabela 19: Frekvenčna porazdelitev EDS za leto 2007	58
Tabela 20: Frekvenčna porazdelitev plačanega davka od dohodka za leto 2014	59
Tabela 21: Frekvenčna porazdelitev EDS za leto 2014.....	59
Tabela 22: Podatki o podjetju CEKO IN d.o.o.....	63
Tabela 23: Primerjava delnih izidov 2014/2007 podjetja CEKO IN d.o.o.....	63
Tabela 24: Primerjava delnih stanj sredstev in obveznosti za leti 2014 in 2007 podjetja CEKO IN d.o.o.	64
Tabela 25: Dejansko plačan davek in izračun EDS za leti 2007 in 2014 podjetja CEKO IN d.o.o.	66
Tabela 26: Izračunana EDS v primeru koriščenja olajšav v letu 2007 podjetja CEKO IN d.o.o.	66
Tabela 27: Razlika v % EDS pri možni investicijski olajšavi v letu 2007	66
Tabela 28: Primerjava kazalnikov za leti 2014 in 2007 podjetja CEKO IN d.o.o.....	67
Tabela 29: Porazdelitev odgovorov ankete.	69

UVOD

Davčne spodbude so pomemben del fiskalne politike večine držav. Cilj ekonomskih politik držav je povečanje investiranja in zaposlovanja s tem pa posledično večjo gospodarsko rast. Države preko davčnih spodbud intervenirajo in aktivno spodbujajo investiranje. Ravno tako prost pretok blaga, storitev in kapitala prisiljuje države v konkurenčnost, ki ji želijo biti kos s spodbudnejšo davčno politiko (Chirinko, 1999). V času svetovne konjunktуре je imela Slovenija zelo malo davčnih olajšav, kar se je potem v času gospodarske krize izrazilo v zmanjšani investicijski sposobnosti podjetij.

Obdavčitev dohodka pravnih oseb je doživela nemalo sprememb to zadevne zakonodaje. Zakon o davku od dobička pravnih oseb (Ur.l. RS, št. 72/1993, 20/1995, 34/1996, 108/202 v nadaljevanju ZDDPO) je začel veljati leta 1994, od leta 2005 do leta 2007 je veljal Zakon o davku od dohodka pravnih oseb-1 (Ur.l. RS, št. 40/2004, 70/2004, 139/2004, 17/2005, 33/2006, v nadaljevanju ZDDPO-1), od takrat do danes pa velja Zakon o dohodku pravnih oseb-2 (Ur.l. RS, št. 117/2006, 90/2007, 56/2008, 76/2008, 05/2009, 96/2009, 110/2009, 43/2010, 59/2011, 24/2012, 30/2012, 94/2012, 81/2013, 23/2015, 50/2014, 82/2015, v nadaljevanju ZDDPO-2), ki je doživel veliko raznih popravkov, predvsem pri davčnih spodbudah za investicijska vlaganja.

Temeljni računovodski izkazi so del računovodskega poročanja in predstavljajo urejene računovodske predstavitve finančnega stanja in poslovanja, ki ga je imelo podjetje v preteklosti, da je uporabno širšemu krogu uporabnikov za odločanje (Šuštar, 2009). Po slovenskih računovodskih standardih (Ur.l. RS, št. 117/2005, 9/2006, 20/2006, 70/2006, 75/2006, 119/2008, 126/2008, 95/2015, v nadaljevanju SRS) je od standarda 23-30 opredeljen način poročanja in analiziranja ter informiranja uporabnikov. Sodoben razvoj na področju analize poslovanja gre v smeri upravljalnega računovodstva, kot podlago poslovodstvu za doseg ciljev podjetja, ker računovodski izkazi ne povedo dovolj o uspešnosti in gospodarnosti podjetja. Prikazujejo le absolutne vrednosti, zato je smiselno uporabljati kazalnike¹ (Koletnik, 1997), da ugotovimo relativna razmerja. Za dobro bonitetno oceno so kazalniki izjemno pomembni, saj finančne podatke zbrane preko Agencije Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPEŠ), damo na skupni imenovalec, torej na primerljive vrednosti izračunanih kazalnikov v prostoru in času. Danes se dobri bonitetni oceni podjetja namenja vse več pozornosti, tako s strani poslovnih partnerjev, bodočih investitorjev, bank, kot tudi lastnikov. V poglavje 1.1 pojasnjujem poslovno in davčno bilanco ter razlike med njima v Sloveniji in v nekaterih evropskih državah. Sledi razlaga davčnega sistema in razlogi za obstoj tega. Omenjena so

¹ Beseda kazalnik izvira iz latinske besede indicator in se jo najpogosteje razume kot znak ali dokaz nekega stanja ali procesa, ki se je ali se bo odvijal v stvarnosti (Koletnik, 1997).

tudi načela obdavčevanja pri DDPO. Uveljavljanje davčnih olajšav je temelj davčne optimizacije, ki jo tudi razlagam v tem poglavju.

Poglavje 1.2 je namenjeno pojasnjevanju obdavčitve pravih oseb z davkom od dohodkov pravnih oseb in njegove značilnosti. Predstavila bom še pomen tega davka za državo in podjetja. Pogostnost sprememb davka od dohodka pravnih oseb od uporabnikov terja nenehno pozornost in prilagajanje ter ne dopušča nepoznavanja. V poglavju 1.3 so predstavljeni računovodski izkazi in poglavje 1.4 predstavlja računovodske kazalnike, ki so po SRS predpisani. Poglavje 1.5 je namenjeno razlagi bonitetnega ocenjevanja podjetij z več vidikov.

V drugem, empiričnem delu magistrskega dela bom na vzorcu uspešnih podjetij z boniteto oceno A+ izračunala povprečne kazalnike v letih 2002, 2007 in 2014 in ugotavljala morebitni vpliv olajšav za investiranje na njihove vrednosti. Tudi v drugih evropskih državah poznajo davčne spodbude iz naslova investicijskih olajšav, kakšne, predstavljam v poglavju 2.2.

Vsako podjetje je živ organizem, so ljudje, ki realizirajo svoje ideje, hotenja in znanja. Njihove odločitve nimajo vedno racionalne razlage v finančni teoriji, odločajo se na podlagi vedenjskih zakonitosti v danem trenutku, obdobju. Z nekaterimi podjetniki sem opravila kratko anketo in tako prišla do nekaterih zaključkov s področja obravnavane teme v tej nalogi.

Namen magistrskega dela je, da ugotovim vpliv olajšav na računovodske kazalnike izbranih uspešnih podjetij, pri čemer sem se osredotočila na olajšave za investicijska vlaganja, tako splošne kot dodatne olajšave za vlaganja v stalna sredstva, namenjene za raziskave in razvoj pri davku od dohodka pravnih oseb.

Za **cilj** naloge sem si zastavila pojasniti relevantno teorijo v povezavi z jedrom tega dela, to je optimizacija davčne osnove z olajšavami pri davku od dohodka pravnih oseb in odraz teh na računovodske kazalnike uspešnih podjetij v C-predelovalni dejavnosti-izdelava kovinskih konstrukcij v letih 2002, 2007 in 2014.

Pri izdelavi magistrske naloge sem uporabila verodostojno literaturo in vire s področja, ki ga v nalogi obravnavam. Teoretična znanja sem črpala iz svojega dosedanja izobraževanja na področju podjetništva, računovodenja in davkov na Ekonomski fakulteti v Ljubljani in v okviru Izobraževanja za pridobitev Certifikata za preizkušenega davčnika pri Inštitutu za revizijo v Ljubljani.

1 TEORETIČNE OSNOVE

1.1 Osnovni davčni pojmi

1.1.1 Poslovna bilanca

Odnose med podjetniki v osnovi ureja poslovno pravo, ki se je kasneje razširilo tudi na oblikovanje predpisov za informiranje vseh posredno in neposredno povezanih s podjetjem. Poslovne bilance temeljijo na predpisih bilanciranja in ovrednotenja poslovnega in družbenega prava. Prvotni pomen poslovne bilance pa je danes presežen zaradi davčnega prava, ki ima večinoma najpomembnejšo vlogo pri metodah bilanciranja.

Temeljni računovodski izkazi so: izkaz poslovnega izida (poslovna bilanca), bilanca stanja, izkaz finačnega izida in izkaz gibanja kapitala (zadnja dva izkaza nista predpisana za vse družbe) je glede na najmanjši predpisan obseg podatkov o prihodkih in odhodkih določen v 66. členu Zakona o gospodarskih družbah (Ur.l. RS, št. 65/2009, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 82/2013, 55/2015, v nadaljevanju ZGD-1). Gospodarske družbe izkazujejo poslovne izide za poslovno leto, sestavljene po veljavnih SRS in mednarodnih računovodskih standardih (v nadaljevanju MRS). Računovodske usmeritve, metode in načela pa določajo velikosti posameznih bilančnih postavk. Letna poročila je potrebno sestavljati za določena obračunska obdobja, za zunanje uporabnike, kot npr. za Finančno upravo Slovenije (v nadaljevanju FURS) in AJPes najmanj enkrat letno.

Poslovni izid je del letnega poročila vključenega v proces poročanja vsakega podjetja. Omejitev poročanja v izkazu poslovnega izida je, da vsebuje samo finančno ovrednotene in evidentirane poslovne dogodke. Posledica tega je, da včasih ne moremo dobiti zadostnih informacij merljivih v številkah, kot so različni poslovni kontakti a imajo pomembno vpliv na rezultate poslovanja podjetja. Ti podatki ne morejo biti evidentirani, dokler se ne izvršijo iz tega izhajajoče poslovne transakcije (Hočevar, 1997, str.55). Izkaz poslovnega izida se lahko sestavlja v različicah, vendar mora dati vsaka različica končni rezultat enak (dobiček, izguba).

1.1.2 Davčna bilanca

V Sloveniji se z davčnim računovodstvom seznanjajo študenti na Ekonomski fakulteti v Ljubljani v okviru specialističnih izobraževanj s področja davkov. Tuji avtorji, kot za primer Sigloch (1995) razlikuje med davčno bilanco poslovnega izida in davčno bilanco stanja o kateri govorimo zlati takrat, ko gre za obdavčitev premoženja. Predvsem pa jim je skupno, da pojmujejo za davčno računovodstvo tisto v okviru računovodenja, ki je pomembno za oblikovanje davčnih bilanc in višino odmerjenh davkov. Avtor Hilke (1995) deli davčne bilance glede na čas priprave oz. zakonski rok poročanja:

- **redne davčne bilance**, te izkazujejo poslovni izid kot podlago za obdavčitve ali druge gospodarske kategorije, ki so predmet obdavčitve,
- **izredne ali posebne davčne bilance** pa so lahkočasne in končne davčne bilance pri spremembi davčne obveze ali načina ugotavljanja dobička, nadalje davčne bilance ob spremembi pravne oblike organizacije, sanacijske davčne bilance in davčne bilance ob likvidaciji.

Avtor Hilke (1995) tudi navaja, da je davčna bilanca podlaga za odmero davka od poslovnega dohodka ali premoženja in preko davčne bilance vsako podjetje tudi uresničuje svojo davčno politiko v okviru danih davčnih predpisov.

Avtorica Kokotec-Novak (2003) navaja naslednja razmerja, kako poslovne bilance vplivajo na davčne in obratno;

- davčno bilanco sestavimo popolnoma neodvisno od poslovne bilance,
- poslovna bilanca je hkrati davčna bilanca.

Poslovna bilanca v svoji osnovi predstavlja podlago za davčno bilanco, vendar davčni predpisi določajo, kako je potrebno poslovno bilanco preurediti v davčno bilanco.

Razvojno gledano so prvotno podjetja sestavljala najprej davčne bilance za potrebe države, še zlasti s pojavom delniških družb, ko so lastniki želeli dobiti vpogled v poslovno uspešnost družb, saj je bila le-ta podlaga za delitev dividend. Pojavili so se predpisi o poslovnih bilanci (Schmidt, 1994, str.236) iz katere se je na nemškem področju zasnova davčna bilanca kot je danes. Med računovodenjem za poslovne in davčne namene razlikujemo;

Z **neodvisno strukturo** je obdavčitev dobička neodvisna od opredelitve računovodskega dobička in upoštevanje določenih davčnih olajšav nima povezave s poslovno bilanco. Podjetja se svobodno odločajo o računovodski politiki ovrednotenja postavk za davčne in poslovne namene. Ni pa to popolna neodvisnost med obema vrstama bilanc, vendar je le svoboda večja pri izbiri davčne politike podjetja.

Za razliko od neodvisne se v **odvisnih strukturah** poslovna bilanca prilagaja davčnim predpisom in ne obratno. Ta odvisnost vodi k optimiranju davčnih osnov in posledično nizkih dobičkov in davkov. Davčna pravila glede določanja pravil izkazovanja davka na dobiček sledijo računovodskim in so v državah, ki jo uporabljajo davčna pravila pred računovodskimi. Tudi v tem primeru moram poudariti, da popolno odvisne strukture tudi ni, le vpliv davčnih predpisov je večji kot v neodvisni strukturi. V Tabeli 1 so prikazane nekatere države, ki imajo bolj izrazito neodvisno strukturo oz. odvisno strukturo. Evropa je glede razmerja med računovodstvom in obdavčitvijo precej razdeljena, kar pa je

zgodovinsko pogojeno. Lahko pa ocenimo, da prevladuje razvoj odvisne strukture k neodvisni.

Tabela1: Uporaba odvisne oz. neodvisne strukture v Evropi

Neodvisna struktura	Odvisna struktura
Češka	Belgija
Danska	Finska
Irska	Francija
Nizozemska	Nemčija
Norveška	Italija
Poljska	Švedska
Velika Britanija	Slovenija

Vir: Povzeto in prirejeno po M.Kokotec – Novak, 2003, Vpliv poslovne bilance na davčno bilanco pri različnih poslovnih subjektih in načrtovanje davkov, str. 2.

Povezanost med poslovno in davčno bilanco v Sloveniji je tesna. Davčni izkaz kot davčno bilanco podjetja oblikujemo na podlagi določil ZDDPO. V okviru letnega poročanja zunanjim uporabnikom davčni zavezanec predloži:

- davčni izkaz,
- izkaz poslovnega izida,
- bilanco stanja,
- izkaz uporabe dobička in kritja izgube,
- ter potrdila o plačanem davku od prihodkov doseženih z udeležbo v dobičku.

V Sloveniji gre za razmerje med poslovno in davčno bilanco, ko poslovna bilanca v svoji osnovi predstavlja podlago davčni bilanci z uporabo davčnih pravil pri bilanciranju in računovodenju. Poslovne bilance so opredeljene v SRS, vendar so različne možnosti za bilanciranje pozicij aktive in pasive, kot je na področju osnovnih in neopredmetenih sredstvih, vrednotenju finančnih naložb, zalog, terjatev ter izakazovanju rezervacij, kratkoročnih in dolgoročnih časovnih razmejiev. Vse pa se odraža v velikosti čistega dobička in davka od dohodka pravnih oseb.

1.1.3 Davčni sistem

Med državami imamo različne davčne ureditve oz. sisteme, ki so posledica številnih zgodovinskih in družbenih okoliščin, a so nekatera načela skupna vsem davčnim sistemom. Večinoma jih ima veliko število različnih davkov, zato so te ureditve tudi nepreglede in težko razumljene s strani davčnih zavezancev. Poglejmo v nadaljevanju štiri razloge za obstoj davkov (Kranjec, 2005).

Zgodovinski razlog, ponazarja izrek »Stari davki so dobri davki«. Lahko si ga razlagamo, da so pri »starih« davkih učinki znani. Davek je že preveljen na davkoplačevalce in ga ni več mogoče prevajevati naprej. V tem primeru je boljše obdržati stare davke kot pa dobiti politično soglasje za odpravo davka ali ga zamenjati z novim, ki bi prizadel drugo strukturo davkoplačevalcev. Vsled temu dejstvu, se stare davke težko ukinja navkljub neprimernosti.

Vlade držav se raje odločajo za dodajanje novih davkov starim, kot je to v Sloveniji npr. davek na bilančno vsoto bank in nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča. Oba davka sta precej nesmiselna in jih država poskuša že nekaj časa odpraviti, dosedaj neuspešno (Kranjec, 2005).

Če izhajamo iz **načela pravičnosti**, moram poudariti, da imajo ljudje različno predstavo, kaj je to pravičnost in kaj so pravični davki. Je pa to načelo lažje zasledovati s paletto večjega števila različnih davkov in tako pridemo do rezultata obdavčevanja več različnih zavezancev oziroma so različne skupine njih obdavčene po različnih davkih. Razumeti moramo, da so davki rezultat družbenega soglasja, saj so obstoječi davki že ustaljeni in je strah pred novim oziroma pred refomami davčnega sistema upravičena. Glede na obdavčevanje različnih skupin imamo tako davke za pijance (trošarine), davke za bogate (dohodnina), borzne špekulante, zemljiške lastnike itd. (Kranjec, 2005).

Izogibanje davkom je racionalno dejanje vsakega davčnega zavezanca, bodisi zakonito ali nezakonito. Ker pa je izogibanje davku tudi spretnost, bi na primer bolj sposobni in spretni davkoplačevalci plačali manj davka kot tisti z manj znanja in informacij. Da bi se temu izognili, imamo več vrst davkov in vsak državljan se sreča z njim (npr. davek na dodano vrednost) in še stopnje so lahko na ta način nižje, saj se z širitvijo davčnih osnov možnost pobiranja davka poveča. Pri tem pa je takšen način tudi bolj učinkovit in je izogibanje davkom z nižjimi davčnimi stopnjami manjše (Čokelc, Kokotec & Repovž, 2001).

V sedanjem ekonomskem jeziku govorimo, da so **davki instrumenti ekonomske politike** in z njimi zasledujemo najrazličnejše cilje, kot so; makroekonomska stabilizacija in alokacija dohodkov. Za dosego teh ciljev so potrebni različni davki, ki naj bi iz tega vidika zadostili primernim dohodkom državnega proračuna. Danes države aktivno posegajo v družbena in gospodarska dogajanja s pomočjo davkov. Slovenija tu ni nobena izjema, saj pozna številne davke, ki skupaj predstavljajo za okoli 36 % bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP). Prihodki proračuna so tudi nedavčni prihodki, kot so prihodki javnega sektorja: takse in pristojbine, dohodki od premoženja države, denarne kazni in prodaja blaga in storitev javnega sektorja. Davčni prihodki države nimajo istovrstne neposredne postavke v proračunu, saj nikole ne moremo vedeti točno kaj bomo dobili za vplačane davke (alokacija) se pa z njimi financira vojska, policija, sodišče, javna uprava itd. (Čok, 2003). Davki se predvsem razlikujejo glede na davčno osnovo.

Večina davkov je funkcija davčne osnove, kot sledi iz formule (Turk, 2003).

$$T=f(B) \quad (1)$$

in sicer

T = davek,

B = davčna osnova,

f = funkcijska zveza.

Glavne skupine davkov glede na zgornjo splošno definicijo so:

- davki na premoženje (vseh vrst),
- davki na dobiček (podjetij in posameznikov),
- davki na potrošnjo vseh vrst (predvsem blago in storitve – DDV),
- davki na dediščine,
- davki na bivanje (glavarina) itd.
- davki na dohodek,
- davki na transakcije, prodaje, uvoz (carine, trošarine itd.),
- davki na darila.

Med davkom in davčno osnovo obstajajo najraznovrstnejša razmerja. Davčne osnove so vrednostne kategorije, kot na primer: dohodek, poraba in premoženje. Država skuša z njimi zadovoljiti norme socialne pravičnosti in iz tega sledi še ena delitev davkov kot so: objektivni in subjektivni. Davčni sistem je mehanizem za izvajanje davčne politike na ravni države in ima nekaj značilnosti, kakšen naj bi davčni sistem bil (Kranjec, 2005).

O petih značilnostih davčnega sistema piše avtor Stiglitz (2000):

- davčni sistem ne sme pokvariti ekonomskih odločitev glede učinkovite alokacije vložkov,
- davčni sistem mora biti transparenten in demokratičen. Davkoplačevalci kot aktivni akterji sodelujejo pri izbiri davkov in javnih izdatkov v političnem procesu v skladu s svojimi preferencami,
- davčni sistem mora biti pri pobiranju davkov optimalen, administrativno enostaven in razumljiv davkoplačevalcem,
- davčni sistem naj bi bil pravičen, kar je mišljeno, da vsi državljani prispevajo v skladu s svojimi sposobnostmi in
- davčni sistem naj bo takšen, da se bo sproti prilagajal spremenjenim gospodarskim razmeram.

Katera lastnost je pomembnejša ne moremo reči, lahko pa trdimo, da je za ekonomsko učinkovitost pomembna ustrezna alokacija virov, za uspešno gospodarjenje mora biti davčni sistem fleksibilen in transparenten in za družbeno soglasje, pravičen davčni sistem.

Davčni zavezanec na davčno pravo kot del pravne ureditve ne more vplivati direktno, lahko pa vpliva na spreminjanje rezultata njegovega delovanja. Davki so v funkciji dobička upoštevani kot negativne ciljne postavke in postanejo pomembni za odločanje šele, ko v ciljni vrednosti izločajo manj ugodne alternative od bolj ugodnih. To ima za posledico, da bi lahko nepravilne odločitve in ne upoštevanje davčne zakonodaje privedlo do napačne odločitve glede obdavčitve možnega dobička. Zato je pomembna vključitev »politike« obdavčitve v odločanje na ravni družbe (Glogovšek, 2007, str. 7). Teoretično davki vplivajo na vsak posamezen proces v podjetju predvsem na odločevalski ravni, ko je možnost vpliva na gospodarjenje z davki.

1.1.4 Davčna optimizacija

Kot najvišji cilj podjetja naj bi bil čim večji dosežen dobiček ob upoštevanju vseh možnosti optimiranja davčnih obveznosti. Za ohranjanje in povečanje kapitalske strukture podjetja in kot podlaga financiranju investicij je čisti dobiček podjetja (Špes, 2002). V okviru tega cilja pa ločimo dve vrsti dobička kot je **bruto in neto dobiček** (bruto dobiček - obveznosti za davek od dobička pravnih oseb = neto, dobiček in bruto dobiček je večji ali enak neto dobičku). Najvišjemu cilju se pridružuje še osnovni cilj optimiranja davčnih obveznosti kot je ohranjanje dobička, še bolj pa dodatno ustvarjanje dobička. V bistvu gre za maksimiranje dobička, kateremu botrujejo še tudi drugi cilji, kot so; pravilno obračunavanje davčnih obveznosti in tudi pravočasno plačevanje davčnih obveznosti. S pravilnim in pravočasnim obračunavanjem davčnih obveznosti na podlagi dobrega in tekočega poznavanja aktualne davčne zakonodaje zmanjšujejo možnosti napak in posredno finančnih posledic dodatno ugotovljenih davčnih obveznosti. Tako kot se v »nedavčnem« življenju pogosto srečamo z optimiranjem se soočamo tudi pri obdavčevanju pravnih oseb na eni strani z željami in na drugi strani z zmožnostmi in zahtevami po izpeljavi določenih dejanj za doseg najboljših rezultatov – maksimiranju. S spodnjo sliko, katere avtor je mag. Špes (2002) zaključujem podglavje o optimiranju davčnih obveznosti.

Slika 1: Optimiranje davčnih obveznosti

Vir: Špes D., *Optimiranje davčnih obveznosti*, 2002, str. 56.

V poglavju 1.2 bom podrobneje predstavila davek od dohodka pravnih oseb.

1.2 Davek od dohodka pravnih oseb

1.2.1 Opis in značilnosti

Med neposredne davke sodi tudi davek od dohodka pravnih oseb, to pomeni, da nastopa podjetje v dveh vlogah in sicer kot zavezanec in plačnik davka. S tem davkom je v osnovi obdavčen dobiček pravnih oseb. Podjetje samo sestavi davčni izkaz in izračuna davčno osnovo ter v skladu z veljavno davčno stopnjo pri davku od dohodka pravnih oseb (trenutno 17 %) odmeri davek. Tak način ugotavljanja in odmerjanja je obvezen oz. je to princip samoobdavčitve (Grilj, 2000, str.272).

Določanje davčne osnove je po zakonu o dohodku pravnih oseb po bruto principu, ki se uporablja pri vseh dohodkih za katere se uporablja davčni odtegljaj. Celo poimenovanje zakona je doživelo spremembo in se je spremenilo iz davka od dobička v davek od dohodka, ravno zaradi osnove od katere se davek obračuna (Černe, 2007, str. 9). Vendar se zaradi preimenovanja davek še vedno obračunava samo od dobička in davek ga znižuje za obračunani davek. Ostanek je čisti dobiček, ki je drugačen kot je prikazan v poslovnem izidu v primeru, da davčna osnova obstaja. To je posledica neobdavčljivih prihodkov, davčno nepriznanih odhodkov, transfernih cen med povezanimi osebami, davčnih olajšav in odloženih davkov (Škof et al., 2007).

Slovenija je konec marca leta 2004 sprejela ZDDPO-1. Pravila obdavčevanja in plačevanja neposrednega davka, ki ga od dobička (poslovnega izida) pravne osebe plačujejo v Sloveniji, je od leta 1994 dalje urejal ZDDPO. Pričetek uporabe zakona je sovpadal s pričetkom uporabe SRS v letu 1993 ter Zakonom o gospodarskih družbah (Ur.l. RS, št. 30/93, 29/94, 82/94, 20/98, 84/98, 06/99, 54/99, 36/00, 45/01, 59/01, 57/04, v nadaljevanju ZGD). Takratnemu sistemu obdavčitve je sledil Zakon o davčnem postopku (Ur.l. RS, št. 13/2011, 32/2012, 94/2012, 111/2013, 40/2014, 25/2014, 90/2014, 91/2015, v nadaljevanju ZDavP-1). Od leta 1994 do leta 2002 ZDDPO ni doživel sistemskih sprememb. Edino večjo spremembo je zakonodajalec sprejel konec leta 2002 v povezavi z odločbo Ustavnega sodišča U-1251-00-17, s katero je ustavno sodišče razveljavilo 12. člen navedenega zakona (Jerman, 2004, str. 150).

Po uvedbi ZDDPO-1 leta 2004 je bilo za davčne olajšave prikrajšanih veliko davčnih zavezancev, saj je ta zakon npr. investicijske olajšave precej okrnil, medtem ko jih je v prvem slovenskem Zakonu o davku od dobička radodarno predpisoval. Po popolni uveljavitvi 49. člena ZDDPO-1 ni več 40 % splošne olajšave, ki se je uporabljala za investicije v Sloveniji za opremo, v katero niso sodila: osebna motorna vozila, pohištvo in pisarniška oprema ter investicije v neopredmetena dolgoročna sredstva. Le za 10 % pa je bilo mogoče zmanjšati davčno osnovo za sredstva investirana v opremo za raziskave in razvoj. Razvojni aspekt tega davka je, da je za zaposlitev doktorjev znanosti pod določenimi pogoji priznana olajšava.

Vse večja potreba po večanju pretoka blaga in kapitala ter njegovo večjo mobilnost v času vsesplošne globalizacije in vse bolj razvite tehnologije, je bilo potrebno zakonodajo na področju davka od dohodkov pravnih oseb dodatno urediti in jo približati novim zahtevam gospodarstva. Iz tega razloga je bila posodobljena zakonodaja na področju obdavčitve pravnih oseb z ZDDPO-2.

Sprememba zakona je imela za cilj ustvariti spodbudno davčno okolje s poenostavitmi pri obdavčevanju dobička pravnih oseb. Zakon, ki je začel veljati 01.01.2007 (ZDDPO-2) je primerjalno s starim ZDDPO-1 prinesel kar nekaj novosti in sprememb (Drobnič, Šircelj, Tomc Lampič, & Wakounig, 2004).

Cilji novo sprejetega zakonskega okvira so naslednji:

- zagotovitev obdavčitve, ki bo zavezancem omogočala primerno motivacijo za vlaganje kapitala,
- odprava dvojne obdavčitve,
- odprava davčnih ovir za prost pretok kapitala med različnimi državami članicami EU,
- odprava pomanjkljivosti, ki so se pokazale skozi prakso,
- pravna varnost davčnih zavezancev.

Skozi prakso so se izoblikovala tudi temeljna načela v sistemu davka od dohodkov pravnih oseb, delimo pa jih (Škof et al. 2007):

- načelo omejene univerzalnosti,
- načelo posebne obravnave povezanih oseb,
- načelo enotirnosti oziroma enotirne obdavčitve,
- načelo obdavčitve dohodka neto dohodka oziroma neto načelo,
- načelo izvora obdavčitve,
- načelo proporcionalne obdavčitve,
- načelo periodičnosti,
- načelo individualne oziroma posamezne obdavčitve pravne osebe,
- načelo ločenosti premoženja,
- načelo svetovnega davka.

Bolj korektno je sedaj definirana **davčna osnova**, da ne prihaja do dvojnega obdavčevanja in manj kot enkratne obdavčitve. Tako se že vključeni davčni prihodki in odhodki v preteklih obračunskih obdobjih ne upoštevajo več v tekočih ali prihodnjih davčnih obračunih.

Davčna stopnja se v skladu z ZDDPO-2 postopno znižuje in sicer je bila za leto 2007 23 %, za leto 2008 22 %, v letu 2009 je bila stopnja 21 %, od leta 2010, ko je bila stopnja 20 % se vsako leto znižuje in je trenutno še 17 %.

Z določenimi omejitvami je davčno priznано **prevrednotenje in odpis terjatev**. Tako se priznajo odhodki za popravek terjatev v višini 1 % obdavčljivih prihodkov in pa znesek popravkov ne sme presegati zneska aritmetične sredine v preteklih treh davčnih obdobjih dejansko popravljenih (odpisanih) terjatev.

Dividende so pri prejemniku obdavčene samo enkrat, saj se iz davčne osnove izvzamejo na podlagi predloženega obvestila, ki ga je davčni zavezanec prejel od izplačevalca dividende.

Zelo dobrodošla je novost, da se stroški v zvezi z zaposlitvijo, ki so bili obdavčeni z dohodnino kot **bonitete**, iz davčne osnove izvzamejo.

Rezervacije se v višini 50 % priznajo kot davčni odhodek že pri oblikovanju v obračunskem davčnem obdobju. To so rezervacije za; pričakovane izgube iz tveganih pogodb, rezervacije za pokojnine in jubilejne nagrade, rezervacije za dane garancije in rezervacije za odpravnine ob upokojitvi.

Davčne izgube se lahko pokrivajo v naslednjih davčnih obdobjih brez omejitve oz. do višine nepokrite izgube.

Dovoljene so **višje amortizacijske stopnje** pri nekaterih osnovnih sredstvih.

Pri **olajšavah** je kar nekaj sprememb in sicer; olajšava za raziskave in razvoj (v nadaljevanju R&R) je ostala in se giblje od 20 % do 40 % ter se v primeru, da se sredstva odtujijo to nima nobenih finančnih posledic na nadaljno dodatno obdavčitev iz tega naslova.

Ostala je olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje in olajšava za zaposlovanje invalidov.

Olajšava za donacije za nepridobitne namene v višini 0,3 % obdavčljivih prihodkov je ostala, dodala pa se je še olajšava za donacije za kulturne namene in za namene varstva pred naravnimi nesrečami in drugimi nesrečami v višini 0,2 % obdavčljivih prihodkov. Po novem se je vpeljala tudi olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju.

Več o olajšavah je navedeno v poglavju 1.2.3.

1.2.2 Pomen davka od dohodkov pravnih oseb

Glede na delež v strukturi davčnih prihodkov proračuna Slovenije ta davek ni v skupini največjih treh, kot so; dohodnina, davki na potrošnjo (DDV) in prispevki za socialno varnost. Relativno majhen delež tega davka v letu 1997, merjen v odstotku BDP ali kot odstotek vseh davčnih prihodkov se je v preteklih dvajsetih letih povečeval (Stanovnik, 1998), največji priliv je bil v letu 2008 in sicer z deležem 16,36 %, nato v letu 2007 15,79 % , najmanj do sedaj pa leta 2013, le 4,3 % celotnih prihodkov.

Tabela 2: Davčni prihodki in delež davka od dohodkov pravnih oseb v RS od leta 1997 do leta 2014

	Leto	Vsi davčni prihodki v EUR	Davek od dohodkov pravnih oseb v EUR	Delež DDPO v %
1	1997	2.817.670,00	140.050,00	4,97
2	1998	3.183.308,00	165.221,00	5,19
3	1999	3.735.000,00	176.002,00	4,71
4	2000	3.871.108,00	216.136,00	5,58
5	2001	4.338.113,00	286.991,00	6,62
6	2002	4.470.511,00	313.899,00	7,02

se nadaljuje

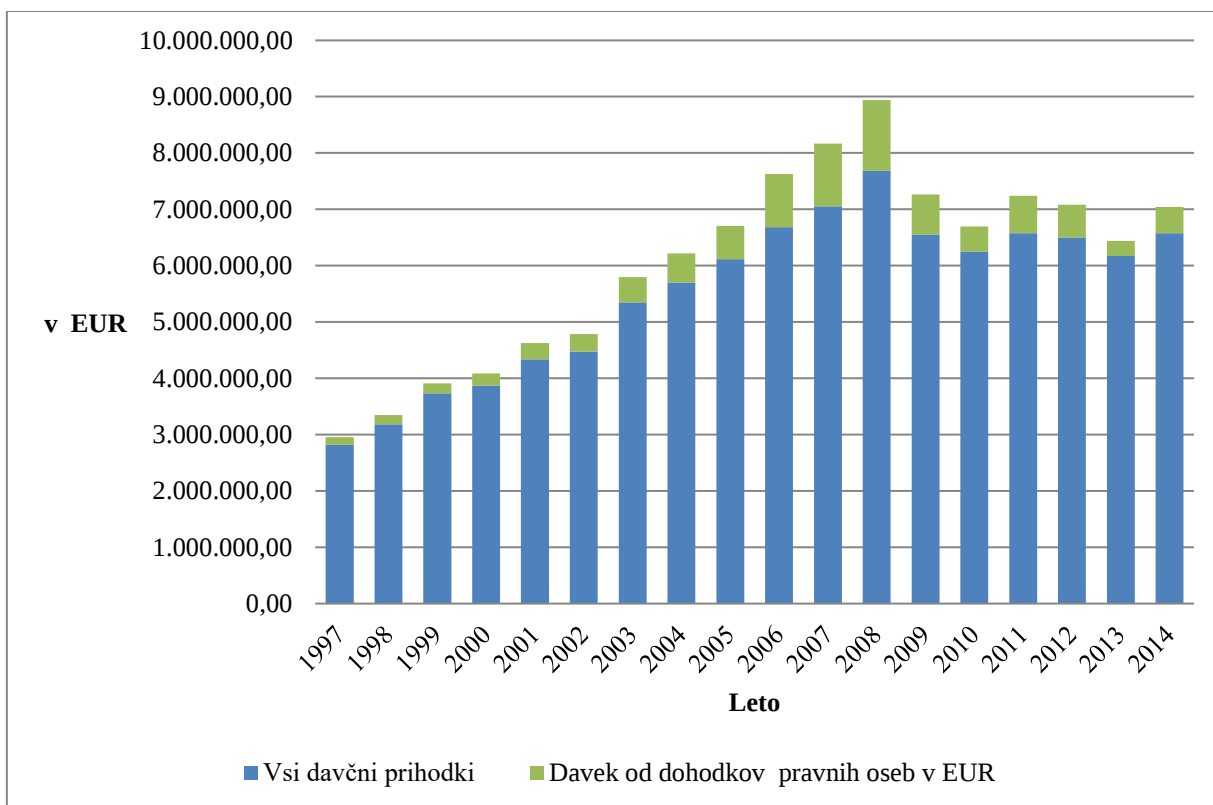
Tabela 3: Davčni prihodki in delež davka od dohodkov pravnih oseb v RS od leta 1997 do leta 2014 (nad.)

	Leto	Vsi davčni prihodki v EUR	Davek od dohodkov pravnih oseb v EUR	Delež DDPO v %
7	2003	5.348.943,00	448.148,00	8,38
8	2004	5.697.999,00	518.923,00	9,11
9	2005	6.112.787,00	594.227,00	9,72
10	2006	6.685.970,00	942.330,00	14,09
11	2007	7.052.407,00	1.113.243,00	15,79
12	2008	7.685.338,00	1.257.037,00	16,36
13	2009	6.554.054,00	712.228,00	10,87
14	2010	6.249.177,00	448.602,00	7,18
15	2011	6.574.706,00	667.637,00	10,15
16	2012	6.502.529,00	576.885,00	8,87
17	2013	6.172.748,00	265.209,00	4,30
18	2014	6.576.887,00	467.579,00	7,11

Vir: Proračun Slovenije, 2016.

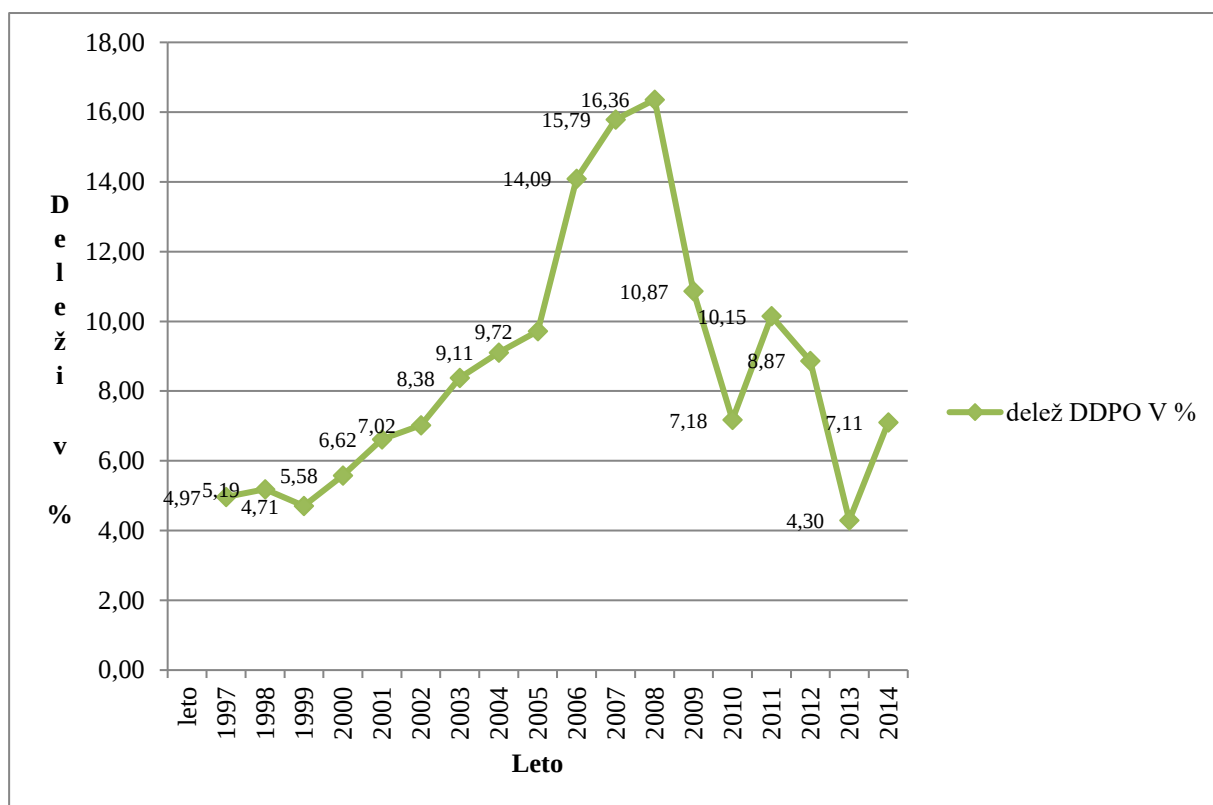
V Sliki 2 in 3 so grafično predstavljeni vsi davčni prihodki in prihodki od davka od dohodka pravnih oseb iz Tabele 2.

Slika 2: Prikaz vseh davčnih prihodkov in davka od dohodka pravnih oseb v letih od 2007 do 2014 v proračunu Slovenije

Davčni prihodki proračuna Slovenije so do leta 2008, ko je nastopila svetovna in tudi slovenska gospodarska kriza, naraščali in tendenčno do danes zniževali. Trend delež davka od dohodka pravnih oseb je bil do leta 2008 naraščajoč in v primerjavi z letom 1997 kar trikrat večji. Trend rasti in padanja deleža davka od dohodkov pravnih oseb v celotnih davčnih prihodkih Slovenije je razviden iz Slike 3.

Slika 3: Trend deleža davka od odhodka pravnih oseb od leta 2007 do 2014 v proračunu RSlovenije

Nekaj osnovnih definicij o davčnih olajšavah je podanih v poglavju 1.2.3. Predstavljene bodo bolj podrobno tudi investicijske olajšave pri ZDDPO.

1.2.3 Davčne olajšave

Na splošno so predstavljene davčne olajšave v dveh oblikah:

- odbitek pred obdavčljivo osnovo (angl. *Tax allowance*) in
- znižanje davka (angl. *Tax credit*); pri tej obliki davčne olajšave se zniža znesek že izračunanega davka (Stanovnik, 1998).

Nekatere študije so pokazale, da olajšave niso bistvene za spodbujanja gospodarstva, predvsem v obdobjih gospodarske rasti. Pri odbitku pred obdavčitvijo je zgornja meja pri obdačevanju davčna osnova.

Olajšave lahko razdelimo v štiri osnovne vrste:

- olajšave za donacije.
- olajšava za zaposlovanje,
- olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- olajšava za investicije.

Davčne olajšave so z vidika optimiranja davčne osnove (glej tudi poglavje 1.2.1) eden najpomembnejših dejavnikov in z njimi želi država uresničiti cilje, kot so (Špes & Žužek-Roppa, 2006, str. 40):

- povečanje investicij v gospodarstvu,
- stimuliranje ustvarjalnosti in kreativnosti,
- izvajanje socialne politike,
- pritegnitev delovne sile iz tujine,
- pritegnitev svežega kapitala iz tujine oziroma preprečitev umika kapitala iz države,
- pospeševanje in razvoj zasebne podjetniške iniciative ,
- pospeševanje gospodarstva posamezne regije,
- zagotavljanje sredstev za delovanje humanitarnih in drugih organizacij.

Po avtorju Černetu (2007) so postale davčne olajšave in oprostitve pomemben instrument za nabiranje političnih točk vsake aktualne vlade. V bistvu davčne olajšave pomenijo odstopanje od splošnega pristopa vsakega zakona o obdavčevanju, saj so predvidena izjemna pravila ob upoštevanju določenih pogojev in kot taka predstavljajo nepravilnost znotraj davčnega sistema. Olajšave so oblika za motiviranje posameznih davčnih posameznikov k dejanjem, ki naj bi imela za posledico večje zaposlovanje in investiranje.

Avtor Kostanjevec (2002, str.8) navaja, da finančno pravo razlikuje oprostitve in olajšave. Obema pojmomoma je skupno, da je zmanjšana davčna osnova oz. lahko uporabimo enotni pojem odbitek od osnove. V primeru, da se davčna obveznost zniža za določen znesek ali procent je to ravno tako ugodnost za davkoplačevalce. V obeh primerih še vedno govorimo o davčni olajšavi.

Višina **investicijske davčne olajšave** je premosorazmerna velikosti izdatkom investiranih sredstev v osnovna sredstva in v dovoljenem procentu zmanjšuje davčno osnovo. Največji »uporabniki« te olajšave so kapitalsko močni investitorji, ki tudi ustvarjajo velike donose in dohodke. Manj zanimive so te olajšave za mlada podjetja v zgodnjem obdobju rasti ali

podjetja, ki ustvarjajo izgube iz poslovanja. Definicija investicijske olajšave je tudi, da predstavlja zmanjšanje cene nakupa osnovnega sredstva za odstotek olajšave. Osnovne investicijske olajšave se nanašajo na nakupe osnovne opreme potrebne za delovanje podjetij. Bolj razširjene pa so tiste, ki so predvidene za investiranje v raziskave in razvoj ter spodbujanje investiranja v degradirana območja države na katerih imajo davčni zavezanci sedež in tudi poslujejo (Chirinko, 1999).

Ravno tako je o investicijskih olajšavah menil avtor Musgrave (1993), da te predstavljajo spodbudo za investiranje in gre za posebno znižanje osnove v odstotku dejanskih investicijskih izdatkov brez vpliva na zmanjšanje odpisov- amortizacije v življenski dobi sredstva. Lahko se zgodi, da pri koriščenju olajšav (če so te visoke) pride celo do negativnih efektivnih davčnih stopenj.

V Sloveniji se je ZDDPO pogosto spreminjal prav v členih, ki so opredeljevali splošno in dodatno investicijsko olajšavo.

Pred uvedbo ZDDPO-1 je bilo možno na podlagi 41. člena ZDDPO oblikovati investicijski rezerve v višini 10 % davčne osnove in sicer za vlaganja v opredmetena osnovna sredstva, razen v osebna motorna vozila in neopredmetena dolgoročna sredstva ter za dolgoročne naložbe v druge pravne osebe v Republiki Sloveniji.

V skladu s 55. členom ZDDPO-1 je bilo možno zmanjševati davčno osnovo le za 20 % investirane vrednosti v opredmetena osnovna sredstva, razen v motorna vozila in neopredmetena dolgoročna sredstva v Sloveniji oz. največ do višine davčne osnove. Bile so omejitve za tiste, ki so jo izkoristili, da tri leta niso smeli razporejati dobička za namene izplačil iz udeležbe v dobičku. V primeru prodaje teh sredstev je bilo v naslednjih treh letih potrebno investicijsko olajšavo vrniti v višini uveljavljene. V dveh zaporednih letih 2003 in 2004 je veljalo prehodno določilo zakona, ki je postopno zniževalo davčno osnovo (glej Tabela 3). V prehodnem obdobju leta 2005 in 2006 je bilo možno še dodatno zniževati davčno osnovo za 20 %.

V letu 2007 olajšav za investiranje v opredmetena in neopredmetena dolgoročna sredstva ni bilo možno uveljavljati, saj za to ni bilo pravne podlage. Dobiček se je lahko znižal le še za neizkoriščen del olajšav za investiranje iz leta 2006, v koliko le-te zaradi prenizke davčne osnove niso bile v celoti izkoriščene (Švajger, 2012). Uveljavljati je lahko neizkoriščene investicijske olajšave iz let od 2002 do 2006, če jih ni bilo mogoče uveljavljati in so bile preneše v naslednja leta. Na pobudo malega gospodarstva se je država odzvala z novelo ZDDPO-2 sprejeto v avgustu 2008 s katero ponovno uveljavlja splošno investicijsko olajšavo vendar jih je omejila navzgor z nominalnim zneskom 20.000 EUR oz. davčno osnovo. Dana je bila možnost uveljavljanja davčnih olajšav za nabavo avtobusov in tovornih vozil, ki ustrezajo emisijskim zahtevam standarda EURO VI in v letu 2008 EURO V ter avtomobile na hibridni in električni pogon. To olajšavo so

lahko koristila samo podjetja, ki so imela zaposlenega vsaj enega delavca. V kolikor možnosti za izkoriščanje davčnih olajšav ni bilo (dobička) so se ta prenašala v naslednjih pet let, če ne presegajo 10.000 EUR v posameznem davčnem obračunskem letu.

Novela ZDDPO-2C je prinesla novost, da investicijska olajšava nima nominalno določene zgornje meje uveljavljanja zneska, omejitev je samo davčna osnova ali 30 % od vložka v investicijo. Po novem so lahko podjetja brez zaposlenih delavcev tudi uveljavljala to olajšavo. Ostale prehodne določbe glede obsega in dobe koriščenja so ostale nespremenjene.

Po 1.1.2012, ko je začela veljati novela ZDDPO-2H je bilo ponovno možno uveljavljati 40 % zneska vloženega v opremo oziroma največ v višini davčne osnove, velja pa za vse družbe. Medsebojno se izključujeta posebna in splošna investicijska olajšava, kar pomeni, da si lahko zavezanec uveljavlja olajšavo samo po 55. a členu ali pa samo za raziskave in razvoj.

Ponovna uvedba splošne investicijske olajšave in povečanje posebne olajšave je posledica poslabšanja tako slovenskih kot svetovnih gospodarskih razmer. Država naj bi tako pomagala gospodarstvu, da si opomore od gospodarske krize. Temu naj bi pripomogli še drugi ukrepi, med drugim tudi nižja stopnja davka od dohodka pravnih oseb. V Tabeli 3, 4 in 5 so pregledi možnih višin (v %) in nominalnih vrednostih uveljavljanja olajšav za investicije od leta 2002 do leta 2014 po posameznih vrstah vlaganj.

Tabela 3: Pregled davčnih olajšav po vrstah investicij in letih: 2002,2003,2004,2005 in 2006

Vrsta investicije	Leto 2002 v %	Leto 2003 v %	Leto 2004 v %	Leto 2005 v %	Leto 2006 v %
Neopredmetena dolgoročna sredstva	40	30+10	5+15	20+20	20
Zemljišča, zgradbe	40	30	25	20	-
Proizvodne naprave in stroji	40	30+10	25+15	20+20	20
Pohištvo in pis. oprema	40	30	25	20	-
Računalniška oprema	40	30+10	25+15	20+20	20
Osnovna čreda	40	30	25	20	-
Večletni nasadi	40	30	25	20	-
Raziskave in razvoj	0	0	0	10	20,30 ali 40

Vir: Zakon o davku od dobička pravnih oseb, 1993; Zakon o davku od dohodka pravnih oseb-1, 2004.

Tabela 4 prikazuje investicijske olajšave od leta 2007 do leta 2011.

Tabela 4: Pregled davčnih olajšav po vrstah investicije in letih: 2007,2008,2009,2010 in 2011

Vrsta investicije	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011
Neopredmetena dolgoročna sredstva	-	30% oz. 30.000	30% oz. 30.000	30% oz. 30.000	30% oz. 30.000
Zemljišča, zgradbe	-	-	-	-	-
Proizvodne naprave in stroji	-	30% oz. 30.000	30% oz. 30.000	30% oz. 30.000	30% oz. 30.000
Pohištvo in pis. oprema	-	-	-	-	-
Računalniška oprema	-	30% oz. 30.000	30% oz. 30.000	30% oz. 30.000	30% oz. 30.000
Osnovna čreda	-	-	-	-	-
Večletni nasadi	-	-	-	-	-
Raziskave in razvoj	20,30 ali 40%	20,30 ali 40%	20,30 ali 40%	20,30 ali 40%	20,30 ali 40%

Vir: Zakon o davku od dohodka pravnih oseb-1, 2004; Zakon od dohodka pravnih oseb-2, 2006.

Tabela 5: Primerjava višine davčnih olajšav po vrstah investicij in letih: 2012,2013,2014,2015 in 2016

Vrsta investicije	Leto 2012	Leto 2013	Leto 2014	Leto 2015	Leto 2016
Neopredmetena dolgoročna sredstva	30% oz. 30.000	40%	40%	40%	40%
Zemljišča, zgradbe	-	-	-	-	-
Proizvodne naprave in stroji	30% oz. 30.000	40%	40%	40%	40%
Pohištvo in pis. oprema	-	-	-	-	-
Računalniška oprema	30% oz. 30.000	40%	40%	40%	40%
Osnovna čreda	-	-	-	-	-
Večletni nasadi	-	-	-	-	-
Raziskave in razvoj	20,30 ali 40%	100%	100%	100%	100%

Vir: Zakon od dohodka pravnih oseb-2, 2006.

1.3 Računovodski izkazi

Računovodski prikazi podatkov za pretekla obdobja so urejeni v osnovnih računovodskih izkazih (Turk, Kavčič & Kokotec-Novak, 2003).

Osnovne računovodske izkaze sestavljajo:

- izkaz stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz gibanja kapitala,
- izkaz finančnega izida in
- razlagalna računovodska pojasnila.

V poglavjih so od 1.3.1 do 1.3.4 na kratko predstavljam osnovne računovodske izkaze, kot podlaga razumevanja računovodskih kazalnikov v nadaljevanju.

1.3.1 Bilanca stanja

Osnovni računovodski izkaz je bilanca stanja s katero so na podlagi verodostojnih podatkov prikazana stanja sredstev in obveznosti na določen presečni dan, bodisi je to koledarsko leto, polletno ali mesečno, odvisno od zahtev uporabnikov informacij. Zaradi različnih uporabnikov podatkov, se bilanca stanja premoženja in obveznosti lahko sestavlja za splošne, posebne namene, za zunanje ali notranje uporabnike. Od velikosti in organizacijske oblike je odvisno, kolikšen bo obseg in kakšna razčlenitev postavk v bilanci stanja bo (Turk, Kavčič & Kokotec-Novak, 2003). Bistven pomen bilance stanja je v tem, da poda presek stanja finančnega položaja podjetja na določen dan. Pri dvostranskem prikazu bilančnih postavk so na desni prikazana sredstva in na levi obveznosti do njih. Sredstva imajo stanje le, če niso dokončno amortizirana, porabljena v procesu delovanja podjetja. Se pa vrednotenje posamičnih postavk podreja nacionalnim zakonodajam oziroma mednarodnim in nacionalnim računovodskim standardom (Walton, 2000).

V preteklosti je bila bilanca stanja manj pomembna kot izkaz poslovnega izida (bilanca uspeha). Danes je vsekakor najpomembnejši računovodski izkaz, kar je posledica svetovne recesije in povečevanja inflacije. Od tu izvira vse večja zaskrbljenost posojilojemalcev, investitorjev, lastnikov glede finančne moči poslovnih subjektov merljivo s finančno prilagodljivostjo² in kratkoročno plačilno sposobnostjo. Večji poudarek na bilanci stanja so

² Z uporabo zasnove finančnega pojmovanja kapitala, katerega izhodišče je bilanca stanja, naložbeniki lažje predvidevajo poslovanje v prihodnosti ter s tem tudi plačilno sposobnost in finančno prilagodljivost, posledično pa tudi pričakovane dobičke in izgube, saj izhajajo iz stanja sredstev in dolgov.

najprej dajale Združene države Amerike, danes pa je pomembnost te bilanca v svetu bolj pravilo kot izjema, navajajo Turk et al. (2003, str. 450).

V bilanci stanja velja enakost (Walton, 2000):

$$\text{dolg} + \text{kapital (izvor financiranja)} = \text{sredstva (posledica financiranja)} \quad (2)$$

(dolgoročni dolg + poslovne obveznosti) + (kapital + dobiček) = denar + kratkoročna sredstva + dolgoročna sredstva

$$\Delta \text{ sredstev} = \Delta \text{ kapitala} + \Delta \text{ dolga} \quad (3)$$

Osnovna enakost je, da ima vsaka računovodska transakcija proti transakcijo in sprememba na sredstvih povzroči spremembo na virih sredstev. S tem je omogočeno bilančno ravnotežje med virom za financiranje in uporabo finančnih sredstev na drugi strani (Walton, 2000).

1.3.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je osnovni računovodski izkaz, v katerem je pošteno in resnično na podlagi verodostojnih listin prikazana uspešnost sestavljalca, bodisi za letano ali medletno obdobja. Nekje v začetku leta 1960 je bil izkaz uspeha najpomembnejši računovodski izkaz, ki je prikazoval učinkovitost in uspešnost delovanja poslovnega subjekta v določenem obračunskem obdobju (Delaney, 2000). Dobički³ so predstavljali najpomembnejšo računovodsko kategorijo in višina tega je napovedovala še boljšo prihodnost. Tisti, ki so ga dosegli so bili sposobni oz. nesposobni, če so prikazali izgubo. Danes se bolj poudarja, da je poslovni izid pomemben dodatek k izkazu bilance stanja (Helfert, 2000) saj se z dobičkom krepi kapital podjetja in z računovodsko izgubo se ga zmanjšuje.

Izkaz poslovnega izida ima obliko stopenjskega zaporednega izkaza poslovnega izida, ki je lahko v skladu s SRS 25.4 sestavljen v eni izmed dveh stopenjskih oblik (različica I ali II) po avtorjih Turku et al. (2003, str. 461).

1.3.3 Izkaz finančnega izida

Osnovni računovodski izkaz je tudi izkaz finančnega izida, v katerem so prikazane spremembe denarnih sredstev in njihovih ustreznikov za obdobja za katera se sestavlja⁴.

³ Večina teoretikov se strinja, da samo dobički iz delovanja.

⁴ Ta opredelitev je zapisana v SRS 26.1. V MRS 7.10 pa je izkaz finančnega izida predstavljen kot izkaz, ki mora poročati o finančnih tokovih v obdobju, nastalih pri poslovanju, naložbenju in vlaganju.

Prikazuje začetno in končno stanje denarnih sredstev ter pozitivne in negativne razlike pri porabi oziroma nabavi denarnih sredstev in njihovih ustreznikov. Pritoki nastajajo zaradi povečanja obveznosti do virov sredstev ali prodaje, zmanjšanja nedenarnih sredstev, odtoki pa nastajajo zaradi zmanjševanja obveznosti in povečevanja nedenarnih sredstev iz naložbenja (Turk et al., 2003, str. 467).

Pri sestavljanju izkaz finančnega izida⁵ se lahko odločamo med dvema različicama, prva je neposredna metoda prikazovanja finančnih tokov (različica I.), druga je posredna metoda kot različica II. Naj še poudarim, da različica izkaza nima vpliva na končno stanje denarnih sredstev in tudi ne na začetno, v obeh različicah mora biti stanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov enako.

Pri opredeljevanju smo pogosto v dilemi ali je izkaz finančnih tokov tudi izkaz denarnih tokov. Podobnost izkazov je, vendar izkaz finančnih tokov prikazuje finančne tokove pri sredstvih in obveznostih in ti vplivajo na višino čistih denarnih sredstev. Izkaz denarnih tokov (angl. *cashflow*) ponazarja premike samo pri denarnih sredstvih na podlagi prejemkov in izdatkov (kot blagajna). Finančni tok ni nujno tudi denarni tok (npr. odloženo plačilo) je pa denarni tok tudi finančni tok. V nekaterih državah danes uporabljajo izkaz finančnega toka (angl. *financialflow*) kot izkaz denarnih tokov in ga kot takega tudi uporabljajo za zunanje poročanje. Od tu tudi zmešnjava, da gre pri prevajanju denarnega toka dejansko za finančni tok.

Podjetja danes sestavljajo preglede denarnih tokov tedensko, mesečno za spremljanje tekoče likvidnosti in planiranje odlivov in prilivov. V Sloveniji morajo podjetja, ki so zavezana k revidiranju letnih poročil obvezno sestavljati tudi izkaz finančnega izida. Predračunski izkazi finančnega izida so pomembni za dolgoročno planiranje finančnega položaja podjetja.

Izkaz finančnega toka za potrebe analize v tej nalogi nisem prikazala, saj bi imelo manjšo izpovedno moč glede na obseg analiziranih postavk v tej nalogi.

1.3.4 Izkaz gibanja kapitala

Izkaz gibanja kapitala prikazuje spremembe na kapitalu za medletna ali letna obračunska obdobja.

⁵ V preteklosti je bil ta izkaz najpogostejše poimenovan izkaz denarnih (ali finančnih) tokov. Gre za izkaz, v katerem so prikazani tako denarni oz. finančni tokovi kot tudi denarni oz. finančni izid; to je končno stanje denarnih sredstev.

Izkaz gibanja kapitala je namenjen predvsem zunanjim uporabnikom informacij, vendar je zelo uporaben tudi za notranje potrebe glede gibanja sestavin kapitala. Poslovodstvo ima lažjo nalogo pri planiranju, če ima na razpolago ustrezno zbrane informacije v izkazu gibanja kapitala, predvsem z vidika lastniških razmerij. Izkaz se sestavlja za letna poročevalska obdobja, če je to obvezno po ZGD v Sloveniji ali glede na zahteve tudi za medletna obdobja. Sestavlja se ga lahko po SRS 27 v eni od dveh različic:

- razdelitev čistega dobička kot sestavine kapitala oz. poravnava čiste izgube kot odbitne postavke od kapitala (različica I) ali
- spremembe vseh sestavin kapitala, zajetih v bilanco stanja, bodisi v skupinah bodisi posamično (različica II).

Poleg dveh možnih načinov sestavljanja izkaza kapitala nam daje SRS 27 na razpolago tudi dve možni obliki prikazovanja sprememb sestavin kapitala:

- za vsako sestavino kapitala se spremembe prikažejo v ločeni razpredelnici, torej imamo toliko razpredelnic, kolikor je sestavin kapitala,
- spremembe vseh sestavin kapitala se prikažejo v sestavljeni razpredelnici, tako da imamo eno samo razpredelnico.

Izkaz gibanja kapitala nisem izračunavala za potrebe analize v tej nalogi. Tega izkaza mikro podjetja za zunanje uporabnike ne sestavljajo, saj po 70.a členu ZGD-1 ni obvezen.

1.4 Računovodsko analiziranje

Računovodsko analiziranje je plod razvoja računovodske stroke, ki je bila v preteklosti usmerjena bolj v knjigovodstvo in je preraslo v analizo poslovanja. Najprej se je za računovodsko analiziranje uporabljalo samo bilance, danes pa je že več ravni računovodenja, ko se računovodski podatki analizirajo z več različnih zornih kotov in zato tudi takšno poimenovanje kot je; upravljalno, stroškovno in finančno računovodstvo. Predvsem upravljalno računovodstvo je usmerjeno v analiziranje in planiranje, kar je bilo prej pojmovano kot analiza poslovanja in se že več kot štirideset let razvija kot podsistem računovodskega sistema v anglosaksonskih državah. Za upravljalno računovodstvo je značilno ugotavljanje, kopičenje, analiziranje, merjenje, pripravljane, razlaganje in oblikovanje informacij primernih za odločanje posloводства v skladu z vizijo podjetja. Tako zbrani podatki so že informacije, ki jih osebe na odločevalskih ravneh lahko dojemajo in uporabljajo za nadziranje poslovanja in planiranje bodočega razvoja. Pod pojmom upravljalnega računovodstva razumemo predračunavanje, računovodsko nadziranje in analiziranje. Tu je tudi največje prekrivanje med analizo bilanc in upravljalnim računovodstvom, vendar so meje predvsem glede obsežnosti in vsebini informacij, teh računovodska analiza poslovanja kot veda nima (Pučko, 2001, str. 258).

Danes ima analiza bilance smisel le že za manjša podjetja in druge manjše poslovne subjekte. Analiza bilance je vključena v računovodsko analizo, ki je širši pojem in posledično od take analize dobimo tudi več informacij. Smisel pa analiza bilance ni izgubila niti za zunanje uporabnike, ker upnikom in investitorjem daje informacije o sedanji in bodoči likvidnosti in oceni donosnosti prihodnjih naložb.

Za potrebe računovodske analize računovodski informacijski sistem zbira podatke in urejuje na podlagi računovodskih pravil dejanske pretekle poslovne dogodke v določenem časovnem obdobju delujočega poslovnega subjekta. Iz tako zbranih podatkih dobimo podlago za izdelovanje:

- notranjih računovodskih poročil za potrebe kontrole in planiranja in
- zunanjih računovodskih poročil za potrebe investitorjev, posojilodajalcev, vladnih služb in za druge zainteresirane uporabnike.

V Slovenskem računovodskem standardu 29 je analiziranje opredeljeno kot proučevanje računovodskih podatkov in oblikovanje računovodskih informacij kot osnova za odločanje. Standard 29 se opira na splošno računovodsko teorijo v povezavi s SRS ; 19,20, in od 23 do 30-itega standarda.

- računovodsko proučevanje obsega presojanje kakovosti računovodskih podatkov v tesni povezavi s sestavljanjem računovodskih poročil o uresničenih in planiranih procesih in stanjih. V tem primeru gre tudi za nazorni vpliv, saj se preverjanje podatkov pozna na boljši kvaliteti poročil, ki imajo povratni vpliv na kakovostnejšo poslovno odločanje,
- pomebnost računovodskega proučevanja je, če so analizirani podatki potrebni za notranje in zunanje uporabnike,
- računovodsko analiziranje je različno od finančnega, ki proučuje gibanje denarnih tokov,
- računovodsko analiziranje je del finančnega računovodstva v delu, ki obravnava podatke celotnega podjetja in del stroškovnega računovodstva, ko se proučuje notranje delovanje podjetja in ima kot tako pomembno vlogo na odločevalski ravni,
- računovodsko analiziranje dopolnjuje druge izsledke pisnih in ustnih poslovnih poročil,
- sodobni pristop k računovodskemu obravnavanju podatkov je, da morajo biti ti preverjeni in opredeljeni pred samim evidentiranjem v poslovnih knjigah (pomožne knjige, glavna knjiga in dnevnik), da dobimo pravilne podatke za nadaljno proučevanje,
- računovodski predračuni in obračuni morajo temeljiti na verodostojnih listinah, ki prikazujejo resničen in pošten prikaz poslovnih dogodkov.

Računovodski kazalniki so oblikovani na podlagi računovodskih podatkov, spodaj pa je navedeno nekaj definicij;

- so relativna števila in se nanašajo na računovodske podatke in kategorije. Izražajo se s koeficienti, odstotnimi deleži in indeksi ter jih dobimo s primerjavo dveh kategorij. O odstotnem koeficientu, odstotku udeležbe in odstotnem indeksu govorimo takrat ko koeficiente pomnožimo s sto,
- kazalnike izračunavamo iz podatkov dobljenih v finančnem, stroškovnem in poslovnem računovodstvu,
- računovodske kazalnike za notranje informiranje izbere glede na potrebe in želje podjetja samo, za zunanje pa so predpisani v standardu SRS 30.28,
- računovodske kazalnike ločujemo tudi glede nato katero računovodsko kategorijo želimo analizirati. Delimo jih v skupine; vodoravnega finančnega stanja, kazalniki stanja investiranja, kazalniki financiranja, kazalniki obračanja in dnevi vezave sredstev, kazalniki gospodarnosti in donosnosti, kazalnik denarne tokovnosti itd.,
- s kazalniki pojasnujemo nekatere poglede na poslovanje podjetja. Verodostojen je tisti kazalnik, ki je primerljiv z drugimi kazalniki, ki vsebujejo iste osnove ter prikazujejo stanja iz sorodnih podjetij in dejavnosti.

Nabor ustreznih kazalnikov za opazovano podjetje ni predpisan. Potrebno jih je smiselno izbrati, da bodo zagotovili ustrezne informacije vsem zainteresiranim. V SRS je opredeljenih dvainšestdeset računovodskih kazalnikov. S kazalnikom lahko opravimo dve vrsti analiz in sicer (Kavčič, 2001, str. 24):

- analiza trenda, s katero ugotavljamo gibanje kazalnika v daljšem obdobju,
- primerjalno panožno analizo, kjer primerjamo vrednosti kazalnikov posameznega podjetja.

Najpogostejše skupine kazalnikov so: dobičkonosnost, obračanje sredstev, analiza financiranja, plačilna sposobnost, gospodarnost, kazalniki investiranja in tržne vrednosti.

Pri ugotavljanju uspešnosti uprave so najpomembnejši kazalniki dobičkonosnosti ter drugi kazalniki, ki nanjo vplivajo. Za posojilodajalce so pomembni predvsem kazalniki, s katerimi ugotavljamo plačilno sposobnost podjetja bodisi na kratki ali dolgi rok.

Računovodski kazalniki se najpogosteje izpeljani iz računovodskih izkazov. Kadar je ena kategorija v kazalniku statično opredeljena (izhaja iz bilance stanja), druga pa dinamično (izhaja iz izkaza poslovnega in izkaza finančnega izida), je potrebno statično kategorijo preračunati na povprečno stanje v proučevanem obdobju, saj se stanja v obdobju bistveno spreminjajo. Po SRS se kazalniki razvrščajo v osem skupin (Kavčič, 2001), v tej nalogi pa

so predstavljeni in analizirani le nekateri, ki jih je bilo mogoče iz javnih baz podatkov pridobiti in izračunati. Predstavljeni so od poglavja 1.4.1 do 1.4.8.

Kazalniki, ki izražajo razmere pri poslovanju so po SRS razvrščeni v skupine:

- kazalniki stanja investiranja (naložbenja),
- kazalniki stanja financiranja (vlaganja),
- kazalniki vodoravnega finančnega ustroja,
- kazalniki obračanja.

1.4.1 Kazalniki stanja investiranja

Kazalnik stopnje osnovnosti sodi med kazalnike stanja investiranja in v skupino kazalnikov navpičnega finančnega ustroja. Med seboj se primerjajo ožji deli sredstev z širšimi deli sredstev. Primerjajo se tudi posamezni deli sredstev s celotnimi sredstvi. Prikazujejo delež posameznega sredstva v celotnih sredstvih ali udeležbo posamezne vrste sredstev v širši skupini sredstev, vse odvisno kaj želimo primerjati. Generalne referenčne vrednosti za vsa podjetja ni, različne so za panoge ali vrste gospodarske družbe.

Stopnja osnovnosti investiranja:

$$\frac{\text{osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti)}}{\text{sredstva}} \quad (4)$$

Kalikšna je vrednost kazalnika je odvisno od tega, kaj upoštevamo v števcu. Potrebno je upoštevati vsa sredstva, neopredmetena in opredmetena po neodpisani vrednosti oziroma sedanji vrednosti. Če ima podjetja sredstva v finančnem najemu je tuda ta sredstva potrebno prišteti k ostalim sredstvom. Na vrednost kazalnika vpliva politika amortiziranja, ki je lahko maksimalna glede na davčne predpise. V primeru, da je podjetje uporabljalo visoke stopnje odpisov opredmetenih in neopredmetenih sredstev in jih nato ni ponovno investiralo v nova sredstva, bo vrednost kazalnika osnovnosti sredstev nizka. Obratna je situacija pri nizkih amortizacijskih stopnjah, ko se v protivrednosti amortizacije nabavljajo nova sredstva ima ta kazalnik visoko vrednost. Kazalnik stopnje osnovnosti tudi kaže, koliko sredstev se nahaja v manj likvidni obliki, kar je s plačilnega vidika tudi pomembno. Visoke vrednosti kazalnikov imajo tudi podjetja v začetku poslovanja, če imajo nova sredstva, ki se še niso odpisovala.

Stopnja obratnosti investiranja (delež obratnih sredstev v sredstvih) je določena z obrazcem:

$$\frac{\text{obratna sredstva}}{\text{sredstva}} \quad (5)$$

V tem kazalniku se ugotavlja delež zalog in terjatev v vseh sredstvih, ker pa se višina teh sredstev pogosto spreminja (naj bi se) tudi vrednost kazalnika pogosto niha. Vrednost kazalnika je na koncu leta manjša, čeprav je stvarna vrednost obratnih sredstev enaka, kot pa na začetku leta, saj moramo v skladu z načeli računovodenja zaloge popravljati zaradi zastarelosti, da bi v bilancah prikazovali čim bolj realno sliko premoženja. Je pa ta kazalnik najbolj relevanten znotraj neke dejavnosti oz., če se med seboj primerjajo podjetja, ki se ukvarjajo z isto dejavnostjo (npr. trgovinska podjetja imajo drugačne referenčne vrednosti kot na primer gradbena podjetja). Lahko tudi primerjamo samo zaloge z vsemi sredstvi in tako dobimo delež zalog v vseh sredstvih, ali samo terjatve in dobimo deleže terjatev v vseh sredstvih itd.

Obrazec za stopnjo finančnosti investiranja (delež finančnih naložb v sredstvih) je:

$$\frac{\text{vsota dolgoročnih in kratkoročnih naložb}}{\text{sredstva}} \quad (6)$$

V tem kazalniku se primerjajo dolgoročne in kratkoročne naložbe s celotnimi sredstvi. Kratkoročne naložbe izhajajo iz gibljivih sredstev (obratna sredstva), dolgoročna sredstva izhajajo iz stalnih sredstev. Udeležba enih in drugih nam pokaže, koliko sredstev ne sodeluje v procesu ustvarjanja prihodkov od poslovanja, sodelujejo pa pri prihodkih od financiranja. Že beseda naložba nam pove, da se sredstva nalagajo v finančni obliki bodisi za investiranje v prihodnosti, kot »zlata rezerva«, kot dobro naložen denar za katerega pričakujemo dobre donose. Vir sredstev je lahko tudi »naložena amortizacija« za kasnejšo obnovo ali posodobitev stalnih sredstev (Turk et al., 2003, str. 659). Ostotno stopnjo deleža finančnih naložb v sredstvih dobimo, če kazalnik pomnožimo s sto. Za interpretacijo tega kazalnika je dobro poznati še druge podatke in informacije, da bi nam rezultati izračunov povedali čim več o podjetju in njegovem premoženju.

1.4.2 Kazalniki stanja financiranja (vlaganja)

Že samo ime kazalnika pove, da so to kazalniki, ki nam pojasnjujejo vire financiranja in izhajajo iz pasivne strani bilance ter nam pojasnjuje kako se podjetje financira.

Ti kazalniki so pomembni, da ugotovimo kako so npr. podjetja zadolžena. Slovenija jih z Zakonom o finančnem poslovanju sicer regulira z minimalnimi vrednostmi. Podjetja morajo imeti določeno razmerje med kapitalom in dolgom, če želijo da trajno poslujejo. Navkljub okvirnim merilom, je kapitalsko ustreznost težko ugotoviti. V največ primerih gre za subjektivno oceno posloводства glede ustrezne sestave kapitala. V Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Ur.l.RS, št.129/07, 40/09, 59/09, 52/10, 106/10, 26/11, 47/11, 87/11, 23/12, 47/13, 63/2013, v nadaljevanju ZFPPIPP) je določeno, da je podjetje kapitalsko neustrezno takrat, ko je izguba tekočega leta skupaj s prenesenimi izgubami dosegla polovico osnovnega kapitala.

Presečni datum za ugotavljanje ustreznosti kapitalske sestave je ob zaključnem računu podjetja. Se pa v praksi dogaja, da se določila ZFPPIPP ne upoštevata in zato upniki sprožijo postopke, kot je npr. stečaj. Podjetje ima zadosten obseg kapitala, če ta ustreza obsegu poslovanja in tveganja (Zaman, Hočevar, & Igličar, 2007). Po SRS je temeljni kazalnik financiranja:

a) stopnja lastniškosti financiranja je izražena po obrazcu:

$$\frac{\text{kapital}}{\text{obveznost do virov sredstev}} \quad (7)$$

S tem kazalnikom prikažemo delež lastniškega kapitala v celotnih virih financiranja. V vrednosti kapitala je na presečeni dan (ob sestavitvi bilance stanja) potrebno upoštevati vse postavke na kapitalu, zmanjšane za odkupljene lastne delnice (odbitna postavka). Kapital se primerja s celotno pasivno stranjo bilance. Ta kazalnik je zelo pomemben za presojanje finančnega tveganja, ki je nizka, če je vrednost kazalnika visoka in obratno, če je vrednost kazalnika nizka, je finančno tveganje večje oziroma visoko. Z višjo vrednostjo tega kazalnika niso zadovoljni lastniki, ki pričakujejo večje donosnosti kapitala. S podjetji, ki so manj zadolžena (konservativno politiko financiranja) je bolje poslovati saj je manjša verjetnost, da zapadejo v plačilno nesposobnost. V primeru, da kazalnik pomnožimo s sto, dobimo odstotno stopnjo udeležbe kapitala v vseh virih sredstev.

Naslednji izmed kazalnikov financiranja je:

b) stopnja dolgovnosti financiranja (delež dolgov v financiranju) je izražena po obrazcu:

$$\frac{\text{dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}} \quad (8)$$

Ta kazalnik je obratno sorazmeren kazalniku lastniškosti financiranja. Kaže nam stopnjo zadolženosti, če ga pomnožimo s sto. Je eden med najpomembnejšimi kazalniki analize financiranja. V kolikor je ta kazalnik višji, to vpliva na dobičkonosnost kot finančni vzvod. Če se za financiranje dobijo poceni viri je tudi dobičkonosnost kapitala višja.

Pri izračunu tega kazalnika je potrebno upoštevati celotno pasivo z izjemo kapitala in časovnih razmejitev. Manj točno vrednost dobimo, če se med obveznostmi nahajajo tudi postavke kot so nevplačani kapital in odkupljene lastne delnice oziroma deleži.

Upniki so najbolj zadovoljni z nizkimi vrednostmi tega kazalnika, saj je verjetnost, da svoja sredstva dobijo nazaj, toliko večja. Lastniki pa se bolj nagibajo k višji stopnji v pričakovanju večjih donosov. Obseg, do katerega se podjetje financira z dolгови (finančni vzvod), ima tri pomembne vloge (Duhovnik, 2002):

- če dobičkonosnost sredstev presega obrestno mero za izposojena sredstva, se dobičkonosnost kapitala poveča,
- s povečanjem dolga pri financiranju podjetja lastniki obdržijo nadzor nad podjetjem,
- posojilodajalci upoštevajo delež kapitala pri ugotavljanju varnosti glede tveganja. Če lastniki zagotovijo samo majhen delež celotnega financiranja, tveganje pri poslovanju v glavnem bremeni posojilojemalce.

Res je, da so podjetja z višjo stopnjo finančnega vzvoda bolj izpostavljena tveganju nelikvidnosti ob slabih poslovnih rezultatih v času gospodarske krize, vendar pa vključevanje dolgov v premoženje dviguje tržno vrednost podjetja.

c) Kapitalska pokritost dolgoročnih dolgov je izražena po obrazcu:

$$\frac{\text{obveznosti do virov sredstev}}{\text{kapital}} \quad (9)$$

Lastniki si pri tem kazalniku želijo čim višjo vrednost, ker to pomeni višjo vrednost kapitala, upniki pa bi bili zelo zadovoljni z dobro dolgoročno plačilno sposobnostjo, če je vrednost kazalnika majhna. Dobro je upošteviti srednjo vrednost, s tem je uravnoteženo tveganje med nelikvidnostjo v primeru padca prihodkov in donosnostjo za lastnike. Predvsem nam ta kazalnik pove, kako so upniki zaščiteni pred nelikvidnostjo poslovnega subjekta.

Kazalnik finančnega vzvoda prikazuje, tako kot kazalnik kapitalske pokritosti in kazalnik dolgovnosti, strukturo financiranja.

d) finančni vzvod - celotne obveznosti do kapitala (angl. *debt/equity ratio*) je izražen po obrazcu:

$$\frac{\text{dolgovi}}{\text{kapital}} \quad (10)$$

Iz kazalnika se izračuna dolžniško – kapitalsko razmerje in višja ko je vrednost večja je verjetnost finančnega tveganja. Pri vrednosti ena je vrednost kapitala enaka vrednosti dolgov (Igličar & Hočevár, 2011). V praksi se srečujemo z različnimi sestavami navpične finančne strukture. Optimalno razmerje med kapitalom in obveznostmi naj bi se gibalo v razmerju od 75 : 25 do 4:96 (zadnjega imajo banke). Vendar za posamezna razmerja ni mogoče postaviti splošnih meril. Pri izračunu kazalnika se upoštevajo vse postavke na pasivni strani bilance. Pri sprejemanju odločitev o optimalni sestavi kapitala pa je potrebno upoštevati tudi še dobičkonosnost in tveganje za nelikvidnost podjetij.

1.4.3 Kazalniki plačilne sposobnosti

Plačilna sposobnost je kratkoročna zmožnost podjetja, da nemoteno poravnava zapadle obveznosti. Merimo jo lahko s kazalniki, ki izhajajo iz bilance stanja, ali pa s kazalniki, ki izhajajo iz izkaza finančnih tokov (Igličar & Hočevlar, 2011, str. 268).

S kazalniki plačilne sposobnosti ugotovimo, v kolikšni meri kratkoročna sredstva pokrivajo kratkoročne obveznosti. S temi kazalniki presojamo dejavnike plačilne sposobnosti poslovnih subjektov in ne same plačilne sposobnosti. Višje kot so vrednosti teh kazalnikov, bolj bo podjetje likvidno in nižja kot je vrednost, več je možnosti za nezmožnost plačevanja obveznosti. Povprečna varnost za upnike je takrat, ko je vrednost kratkoročnih sredstev vsaj dvakrat višja od kratkoročnih obveznosti. V primeru previsokih vrednosti tega kazalnika sklepamo, da podjetje neučinkovito uporablja kapital, ima visoke zaloge ali preveč kreditira kupce.

- a) Kratkoročni koeficient likvidnosti (angl. *current ratio*) spada med obvezne kazalnike po SRS in je opredeljen kot:

$$\frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}} \quad (11)$$

Kratkoročni koeficient likvidnosti predstavlja enega izmed kazalnikov za ugotavljanje plačilne sposobnosti podjetja.

Števec praviloma vključuje denar, hitro vnovčljive vrednostne papirje, kratkoročne terjatve in zaloge, imenovalec pa vse kratkoročne obveznosti in v tekočem letu dospela odplačila dolgoročnih dolgov. Logika kratkoročnega koeficienta je običajno zajeta v predpostavki, da bo podjetje lažje zagotavljalo kratkoročno plačilno sposobnost, če so kratkoročne obveznosti pokrite z večjim zneskom kratkoročnih sredstev.

- b) Pospešeni koeficient likvidnosti (angl. *quick ratio*) in je izražen po obrazcu:

$$\frac{\text{likvidna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}} \quad (12)$$

Kazalnik spada med obvezne kazalnike po SRS. Likvidna sredstva dobimo, če od kratkoročnih sredstev odštejemo zaloge in kratkoročne terjatve. Bistvo hitrega-pospešenega koeficienta je v predpostavki, da tudi kratkoročne terjatve in zaloge predstavljajo določeno tveganje glede hitrega unovčevanja, zato so v števcu odštete.

1.4.4 Kazalniki obračanja

Kazalniki obračanja kažejo hitrost obračanja oz. čas vezave posameznih vrst sredstev. Če je krajši čas vezave sredstev je tudi obrat sredstev krajši (hitrejše obračanje). Z izračunom

teh kazalnikov nam postane jasno ali so postavke na aktivni strani bilance pravišnje za določen obseg poslovanja ali ne. Kažejo tudi na to, kako učinkovito gospodarjenje je prisotno v podjetju. Ti kazalniki imajo pomembno izrazno moč za lastnike in upnike. Z kazalniki obračanja primerjamo dinamične gospodarske kategorije s statičnimi, zato podatke črpamo tako iz bilance stanja kot iz izkaza poslovnega izida.

Pri kazalnikih obračanja se rezultat izraža v dveh oblikah. Pri izračunu dobe vezave pove, koliko dni so bila sredstva vezana v podjetju, koeficient obračanja pa kolikokrat se sredstva obrnejo v enem letu. Po SRS so temeljni kazalniki obračanja razloženi v nadaljevanju:

Koeficient obračanja osnovnih sredstev je izražen po obrazcu:

$$\frac{\text{amortizacija v letu dni}}{\text{povprečno stanje osnovnih sredstev po neodpisani vrednosti}} \quad (13)$$

S kazalnikom ugotavljamo, kakšno računovodsko politiko vodi podjetje pri odpisovanju sredstev. Večja kot je njegova vrednost, večje je zaupanje posojilodajalcev in investorjev, saj to pomeni, da ima podjetje konzervativno politiko vodenja poslovnih knjig. Po drugi strani nizka stopnja predstavlja znak, da uprava podjetja prikazuje dobiček na račun nižje amortizacije. Problem nizkega kazalnika je, da izračunana številka postane nepomembna, če se podaljšuje doba koristnosti osnovnih sredstev ali v primeru visoke inflacije (McDaniel & Gates, 2005).

a) koeficient obračanja sredstev je izražen po obrazcu:

$$\frac{\text{celotni prihodki}}{\text{sredstva + sredstva predhodnega leta/2}} \quad (14)$$

Kazalnik meri delež celotnih prihodkov v sredstvih. Lahko spada med kazalnike obračanja, če bi dobljeno vrednost delili s številom dni v letu. Tako pridobljena vrednost nam bi povedala, kolikokrat se sredstva obrnejo v enem letu. Opredelimo ga tudi kot kazalnik donosnosti ali uspešnosti. Kazalnik je pomemben za upnike, saj iz njega lahko razberejo koliko prihodkov se ustvari z danimi sredstvi. Z višanjem kazalnika se povečuje tudi uspešnost podjetja in ima krajši poslovni obrat. Pri kratkem obratu je podjetje bolj likvidno in je manjša verjetnost, da bo imelo podjetje likvidnostne težave v prihodnje. Pomeni tudi, da sredstva potrebujejo manj časa pri prehodu iz manj likvidne oblike sredstev v likvidno obliko (Metodologija bonitet, 2016, <http://www.bisnode.si>).

Uporabniki iz tega kazalnika dobijo informacijo, kakšna je uspešnost poslovanja z vidika celotnega prihodka z uporabljenimi sredstvi. Podjetje z visoko poslovno donosnostjo iz poslovanja ter nizko vrednostjo kazalnika koeficienta obračanja sredstev ima probleme s financiranjem (visoke finančne odhodke) samega sebe ali pa je zabeležilo nepredvidljiv dogodek (izredni odhodki). Višje vrednosti kazalnika so boljše za podjetje, ker večji delež

prihodkov pokriva celotna sredstva. Lahko je vrednost tudi nič, ker podjetje nima prihodkov, torej so v mirujočem stanju in ne poslujejo. Če se beleži rast tega kazalnika pomeni, da podjetje ustvarja več prihodkov in tako krepi svojo finančno moč. Če ima kazalnik trend rasti pomeni, da je podjetje stabilno z zmerno rastjo in dobro prihodnostjo. Ta kazalnik se velikokrat uporablja pri izračunih bonitet podjetij (Metodologija bonitet, 2016, <http://www.bisnode.si>).

b) Obračanje zalog (npr. proizvodov) je definirano po obrazcu:

$$\frac{\text{prodani proizvodi v letu dni}}{\text{povprečna zaloga proizvodov}} \quad (15)$$

Kazalnik da oceno, kako dobro se upravlja z zalogami. Pove nam kolikokrat se zaloge spremenijo v terjatve in gotovino. Kopičenje zalog pomeni zmanjševanje prodaje, nekurantne zaloge, ki bremenijo uspešnost podjetja. Praviloma imajo podjetja z visokim dobičkom pred obdavčitvijo visok koeficient obračanja zalog. Pri podjetjih z izgubo so običajno koeficienti obračanja zalog nizki (McDaniel & Gates, 2005).

Po SRS morajo biti zaloge proizvodov ovrednotene po eni izmed metod po proizvodjalnih stroških, za izračun števca se uporabljajo povprečna stanja, ki se izračunajo tako, da seštejemo začetno in končno stanje zalog in delimo z dve (aritmetična sredina). Na enak način lahko izračunamo tudi kazalnik obračanja materiala, samo da v števec vstavimo povprečno vrednost materiala. Zaloge so ovrednotene po dejanskih nabavnih cenah. Zaloge se vodijo po metodi, ko zaloge praznimo od spodaj t.j., da najprej porabimo blago (material, proizvod), ki je prišlo prvo v zalogo. Ta metoda se imenuje FIFO po angleških začetnicah (angl. *first input, first output*). Isto velja za koeficient zalog trgovskega blaga, ki je ovrednoteno po prodajnih cenah.

Obračanje kratkoročnih poslovnih terjatev je določeno po obrazcu:

$$\frac{\text{prejemki od kupcev v letu dni}}{\text{povprečno stanje terjatev do kupcev}} \quad (16)$$

Kazalnik obračanja terjatev kupcev v določenem časovnem obdobju meri, kolikokrat letno se povprečno obrnejo, pod pogojem, da so bili vsi prilivi od vnovčenja terjatev negotovinski. Na ta kazalnik ima močan vpliv sezonsko nihanje prodaje, ker se za izračun vzamejo povprečna stanja začetka in konca leta. Je pa rešitev v tem, da je presečni datumi krajši, kot na primer kvartal, polletje (Gibson, 1998, str. 193). Za lažjo primerljivost je potrebno pojasniti, kaj vsebuje števec pa tudi imenovalec tega kazalnika, da ne bi prihajalo do napačnih interpretacij.

1.4.5 Kazalniki gospodarnosti

V vsakdanjem življenju pogosto ne razlikujemo učinkovitosti in uspešnosti. Na tem mestu pa jo je potrebno opredeliti. Biti učinkovit pomeni, da z najmanjšimi možnimi sredstvi največ realiziraš v določenem času. Ali še drugače, stvari je potrebno delati »prav« (izraža način) in jo merimo z razmerjem med vložki in potroški vloženimi za dosego določenih učinkov. Uspešnost pa je zunanja značilnost delovanja in pomeni delati »prave« stvari. Razmerje, ki pojasnjuje uspešnost je, ko merimo koliko vložkov je bilo potrebnih, da smo dobili določen učinek. Možno je, da nekdo dela dobro in je učinkovit pa vendar ni uspešen, ker prodaje proizvodov in storitev ni sposoben realizirati na trgu. Lahko je nekdo uspešen in dosega visoko razliko med lastno in prodajno ceno proizvoda, četudi nima pravih, dobrih produktov. To ni pomembno v primerih, ko ima tako podjetje monopolni položaj na trgu in ne obstaja dobra konkurenca. V trženem gospodarstvu je tega malo ali skoraj nič (monopolna so npr. podjetja: DARS, Slovenske železnice, kratka podjetja v državni lasti ali podjetja, ki imajo poseben status). Ko govorimo o gospodarnosti, je treba vedeti, da jo lahko opredeljujemo tako, da kaže tehnološko učinkovitost ali gospodarsko uspešnost (Turk et al., 2003).

Koeficient gospodarnosti poslovanja je izražen s formulo:

$$\frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}} \quad (17)$$

Ta koeficient kaže na to, kako močno se lahko odhodki odmikajo od prihodkov, večja kot je razlika, boljša je gospodarnost podjetja. Lahko ga izražamo tudi s procenti. Kazalnik se lahko razlikuje po različnih dejavnostih, regijah, zato je primerna večja členitev prihodkov in odhodkov za bolj pravilno izrazno moč. Je pa pomembno, da v poslovne odhodke ne vštevamo obresti, čeprav so tudi te povezane s pridobivanjem prihodkov.

a) Koeficient celotne gospodarnosti je izražen s formulo:

$$\frac{\text{prihodki}}{\text{odhodki}} \quad (18)$$

Ta kazalnik najbolj zbirno kaže na to, kako velik je odmik prihodkov od odhodkov, upoštevajoč vse vplive nanj. Ker je razlika med prihodki in odhodki poslovni izid v obdobju, kaže tudi na gospodarsko intenzivnost dobička ali izgube.

1.4.6 Kazalniki dobičkonosnosti

Z kazalnikom donosnosti pojasnujemo, koliko je bilo doseženo z določenim vložkom v imenovalcu formule. Pri gospodarnosti gre za odgovor na vprašanje, koliko smo dosegli z

določenim potroškom v števcu kazalnika. Kazalnik donosnosti (rentabilnosti) je največkar uporabljeni zbirni kazalnik uspešnosti.

a) Čista dobičkovnost prihodkov od prodaje (angl. *net margin*) je izražena s formulo:

$$\frac{\text{dobiček iz poslovanja}}{\text{prihodki od prodaje}} \quad (19)$$

Čista dobičkovnost od prodaje prikazuje delež oziroma odstotek čistega dobička v prihodkih od prodaje in se kot kazalnik pogosto uporablja v računovodskih analizah (Igličar & Hočevlar, 2011, str. 276). Pri izračunavanju tega kazalnika je treba paziti na to, da je v števcu le dobiček iz poslovanja in da je torej treba iz celote čistega dobička izločiti del, ki je pod vplivom finančnih prihodkov in finančnih odhodkov ter izrednih prihodkov in odhodkov.

b) Čista donosnost sredstev (angl. ROA – *Return on Assets*) je izražena s formulo:

$$\frac{\text{čisti dobiček (celotni dobiček + finančni prihodki)}}{\text{povprečna sredstva}} \quad (20)$$

Z izračunom čiste donosnosti sredstev dobimo razmerje med dejanskim rezultatom poslovanja in vloženimi sredstvi (Igličar & Hočevlar, 2011). Dobimo odgovor, kako je bilo podjetje sposobno upravljati s sredstvi. Višja kot je vrednost kazalnika, bolj je podjetje uspešno (Kolenc & Logar, 2007). Dinamične kategorije v obdobju enega leta imajo mesto v števcu, v imenovalcu so statične kategorije sredstev izračunane iz povprečnih bilančnih stanj. Ta kazalnik ima največji pomen za lastnike, ker prikazuje dobičkonosnost vloženih sredstev. Iz kazalnika je razbrati, koliko ustvarimo dobička z enim evrom sredstev. Tudi pri tem kazalniku ima na vrednost kazalnika pomemben vpliv pozicije dejavnosti v celotnem gospodarstvu, konkurenčnosti proizvodov od dosežene stopnje dodane vrednosti. Višje vrednosti kazalnika dosegajo podjetja z visoko tehnologijo z lastno blagovno znamko.

a) Čista donosnost kapitala (angl. ROE – *Return on Equity*) je izražena s formulo:

$$\frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečno stanje kapitala}} \quad (21)$$

V števcu imamo čisti dobiček kot dinamično opredeljeno kategorijo v obračunskem obdobju, v imenovalcu je statična kategorija kot povprečno stanje kapitala med začetkom in koncem poslovnega leta in ga dobimo iz bilance stana na presečni dan za isto obdobje kot smo dobili čisti dobiček. Kazalnik donosnosti je najpomembnejši za lastnike in prikazuje koliko enot dobička je bilo ustvarjenih na enoto kapitala. Vložki v kapital, to je v deleže in delnice veljajo za bolj tvegane naložbe, ker je donos odvisen od uspešnega poslovanja podjetja. Z lastništvom kapitala je tesno povezano upravljanje podjetij, ker

morajo lastniki imeti posredni vpliv na tveganja, ki jih poslovanje podjetij ima (Igličar & Hočevnar, 2011). Ta kazalnik je najpogosteje uporabljen kazalnik pri presojanju uspešnosti upravljanja s premoženjem gospodarske družbe. Višja kot je vrednost kazalnika bolj uspešno je podjetje in tudi tveganje je večje iz naslova zadolževanja (Kolenc & Logar, 2007).

1.4.7 EBIDTA – izid pred davki, obrestmi in amortizacijo

EBIT in EBITDA sta kazalca uspešnosti poslovanja gospodarske družbe. EBIT je angleška kratica za »*Earnings Before Interest and Taxes*«, kar pomeni poslovni izid pred obrestmi in davki. Je postavka v izkazu poslovnega izida, ki se izračuna tako, da se čistemu dobičku pripišejo obresti in davki. EBIT kaže sposobnost gospodarske družbe, da pridobiva prihodke z opravljanjem registrirane dejavnosti. EBITDA je kratica, ki v angleškem jeziku pomeni »*Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization*« in je dobiček pred obrestmi, davki, odpisi in amortizacijo. Izračuna se tako, da se od prihodkov odštejejo odhodki (brez obresti, davkov, odpisov in amortizacije). Kaže sposobnost gospodarske družbe, da pokriva odpise vrednosti in druge odhodke, ki niso povezani s poslovnimi odhodki. V primerjavi z EBIT, EBITDA poslovni izid iz poslovanja popravlja še za obračunano amortizacijo in odpise, ki poslovni izid sicer bremenijo, vendar ne predstavljajo denarnega izdatka. EBITDA se pogosto uporablja za oceno denarnega toka, ki izvira iz poslovne dejavnosti podjetja.

EBITDA ali dobiček iz poslovanja pred amortizacijo je eden od pokazateljev poslovne uspešnosti podjetja, ki upošteva fiktivno naravo amortizacije kot računovodske kategorije. Namreč, amortizacija je zgolj računovodski obračun (knjižba), ki nima nobenega vpliva na denarni tok podjetja, zato se pri izračunavanju EBITDA prišteva nazaj k dobičku iz poslovanja.

Poleg amortizacije EBITDA izključuje tudi učinke financiranja, izrednih dogodkov ter drugih morebitnih nadenarnih računovodskih posegov ter pokaže »golo« uspešnost poslovanja družbe. Zato je EBITDA dober približek denarnemu toku družbe, ki ga le-ta ustvari s svojim poslovanjem. Kot takšen je zelo koristen pokazatelj dobičkonosnosti, posebej z vidika relativnega primerjanja z drugimi podjetji in s panogo. V veliki meri se EBITDA uporablja tudi kot osnova pri kreditni analizi (ocenjevanju sposobnosti podjetja, da servisira svoje finančne obveznosti).

Kazalnik EBITDA se izračunava na naslednji način:

$$EBITDA = \text{dobiček iz poslovanja (EBIT)} + \text{amortizacija} \quad (22)$$

V praksi je znanih več metodologij izračunavanja EBITDA. EBITDA ni podatek, ki bi bil zahtevan s strani računovodskih standardov, zato podjetja in analitiki v izračun EBITDA

vključujejo različne računovodske postavke. To je predvsem odvisno od osebnih preferenc podjetja oziroma analitika, ki izvaja analizo npr. nekateri poznavalci pri izračunavanju EBITDA upoštevajo celotne odpise vrednosti. V takšnem primeru se EBITDA izračunava tako:

$$EBITDA = \text{dobiček iz poslovanja (EBIT)} + \text{odpisi vrednosti} \quad (23)$$

Neodvisno od metode izračunavanja morajo biti rezultati smiselni, koherentni ter morajo omogočiti primerljivost med podjetji. Pravzaprav je naloga analitika kazalnik prilagoditi na način, da je primerljivost med podjetji zagotovljena.

1.4.8 DDS – Dejanska (efektivna) davčna stopnja

Davčni sistemi se ne razlikujejo samo v zakonskih davčnih stopnjah, ampak tudi v definicijah davčne osnove. Države v medsebojnem tekmovanju za pridobivanje kapitala ne uporabljajo samo nizkih zakonskih davčnih stopenj, ampak tudi širok spekter možnih odbitkov in ugodnosti za zniževanje davčnih osnov. Za izračun konkretnih efektivnih davčnih stopenj so pomembni podatki: kakšne so dovoljene metode amortiziranja in vrednotenja zalog, kako so obravnavani nerazdeljeni dobički. V državah z visoko inflacijo so pomembni tudi roki v katerih se davek od dohodka mora plačati. Teoretično ni razlik med državami glede davčne osnove, ki naj bi bila enaka ekonomski predstavitvi dohodka oziroma dobička. Velikokrat prihaja do velikih razlik med zakonsko in dejansko davčno stopnjo. Definicija davčne osnove prav zato postane zelo pomembna, včasih še pomembnejša od davčne stopnje. Prav efektivne davčne stopnje so tiste, ki imajo na koncu največjo težo pri odločanju o investicijah. Zgodi se lahko, da imajo investicije kljub nižjim stopnjam donosa pred davki večjo stopnjo donosnosti po obdavčevanju zaradi nižjih efektivnih davčnih stopenj. V tem primeru je kapital uporabljen manj učinkovito, kot bi bil, če bi imele vse države enake efektivne davčne stopnje. Metode, ki jih uporabljajo države in različni mednarodni statistični uradi, se med seboj precej razlikujejo. Najbolj znani sta King-Fullertova metodologija in Mendzova metodologija. Za potrebe Evropske unije je bil izdelan Mikrosimulacijski model davkov in prejemkov (v nadaljevanju EUROMOD). V Sloveniji je Čok Mitja razvil Slovenski davčni model (v nadaljevanju SDM), ki upošteva obdavčitev fizičnih oseb (v Remškar, 2004).

Z upoštevanje dejanske davčne stopnje dobimo boljšo primerljivost in bolj jasen pregled dejanske obdavčitve z davkom od dohodka pravnih oseb (Pernek, 1998, str.19), ki jo s predpisano stopnjo ne moremo dobiti. Praviloma je tako, da čim višje so davčne spodbude pri obračunu davka od dohodka pravnih oseb, nižja je dejanska obdavčitev dobička in manj je spodbud, višja je. Če se mora v davčni bilanci korigirati postavke, tako na strani prihodkov kot odhodkov je dejanska stopnja lahko tudi višja od dejanske.

Po definiciji je dejanska oziroma efektivna davčna stopnja podana z izrazom:

$$DDS = \text{celotni plačani davki/dohodek pred obdavčitvijo} \quad (24)$$

V bistvu je efektivna davčna stopnja razmerje med skupno plačanim davkom in skupnim dohodkom.

1.5 Bonitetno ocenjevanje podjetij

Enotne razlage o boniteti ni zaslediti v strokovni literaturi, v nadaljevanju pa nekaj najpogostejših predstavljam.

»Bonus« je latinska beseda in pomeni biti dober, sposoben, druga latinska beseda »bonitas« pa pomeni; ugodnost, dobroto, odličnost in pravičnost. Vse odražajo pozitivne lastnosti bodisi pravne ali fizične osebe oziroma stvari, stanja kot so; terjatve, obveznosti, vrednostnega papirja. Lahko pa je oznaka za vrednotenje posameznikov, nepremičnin, podjetij in še česa (Brvar, 1998, str.26). Na primeru podjetja je ugotavljanje bonitete proces ugotavljanja slabosti in predvsem prednosti obravnavanega podjetja (Knez-Riedel, 2000, str. 19). Tradicionalno gledano se je s pojmom bonitete označevalo dobro likvidnost podjetja, kreditno sposobnost, oziroma se je v ožjem pomenu besede bonitete pojmuje bolj posamične lastnosti podjetja temelječih na računovodskih izkazih podjetja (Knez-Riedel, 2000, str. 20-36).

V sodobnejšem pojmovanju bonitete so kot boniteta podjetja upoštevane tudi povezave z okoljem ter ostale lastnosti in značilnosti. To je pomembno za dolžnike, da pokažejo dobro sliko o sebi, da so zanesljivi in perspektivni poslovni partnerji. To so mehki dejavniki, ki v tekočih poslovnih bilancah niso izmerljivi, imajo pa vpliv na bodočo poslovnaje gospodarskega subjekta (Komerički, 2004, str. 67). Razlika med sodobnim in tradicionalnim pojmovanjem bonitete je, da tradicionalno daje možnost oziroma podlago za ocenjevanje z mehкими metodami (Knez- Riedel, 2000). Sodobna boniteta je tudi vizija podjetja, njen cilj v prihodnosti.

Za objektivnejše odločanje o boniteti podjetja, se je uveljavil univerzalni pristop temelječ na naslednjih izhodiščih (Mičković, 2000, str. 83):

- ne zanima nas boniteta podjetja v določenem trenutku, temveč kakšna bo njegova prihodnost tj. dinamičen pristop,
- in podjetje je potrebno proučevati z vidika drugih podjetij tj. strukturno prikazovanje.

Tveganje je danes prisotno bolj kot kdajkoli, zato je beseda boniteta pogosto uporabljena. To so pozitivna mnenja, dobra stališča bonitetnih inštitucij, bonitetnih hiš, bank, vlade, mednarodnih korporacij, posameznih strokovnjakov in tudi medijev. Dobra informacija je danes konkurenčna prednost, bonitetne ocene, v katerih so združene najrazličnejše lastnosti

in dejstva, odpirajo (ali zapirajo) nove poslovne poti, razmerja in priložnosti (Eržen, 2012, str. 7).

Danes je zanimanje za bonitete veliko večje kot je bilo v preteklosti, ker je svet globalen in tveganj je veliko več kot v preteklosti. Poleg tega se s časom spreminjajo tudi vrednote in se tudi zato povečuje interes o ocenjevanju podjetij z več zornih kotov.

Danes je na razpolago cela paleta analiz in ocen za skoraj vsa področja gospodarstva, države, pokrajine, posamezne komitente, društva, fizične osebe in podjetja.

Naj še povzamem, kaj je namen bonitet:

- identifikacija perspektivnih idej in podjetij,
- dobra boniteta je podlaga za dobro komuniciranje (tako znotraj podjetja kot med podjetjem in okoljem),
- boniteta kot referenca za poslovne partnerje in za javnost,
- obvladovanje in zmanjševanje tveganj.

Glavni uporabniki bonitetnih ocen podjetij so: banke in kreditodajalci, sedanji in bodoči poslovni partnerji, konkurenčna podjetja, državni organi, javne institucije, finančni analitiki, mediji, lastniki in zaposleni.

Dobro bonitetno poročilo vsebuje podatke, ki jih lahko razdelimo na:

- splošne podatke o podjetju (naziv in lokacija podjetja, kontakti, vodstvo, pravnoorganizacijska oblika, kratka zgodovina podjetja, dejavnost, proizvodno prodajni program, velikost ipd.,
- dodatne podatke in t.i. mehke informacije: lastniška struktura, kapitalske povezave, nepremičnine v lasti podjetja, kakovost proizvodov in storitev, tehnologija, naložbene aktivnosti, inovacije, analiza panoge in trga, analiza vodstva, strategija razvoja, informacije iz javnih medijev, revizijska poročila, mnenja bank ipd.,
- finančne kazalnike (bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz finančnega izida, računovodski kazalniki),
- strokovno mnenje bonitetne agencije in uvrstitev v bonitetni razred.

Prvi začetki izdelave bonitetnih ocen so znani že v sredini devetnajstega stoletja, to je dobrih stopetdeset let nazaj, ko so že bile ustanovljene svetovne bonitetne hiše kot so; Kreditschutzverband von 1870, Dun in Bradstreet, Creditreform. Danes v Sloveniji delujejo bonitetne hiše kot so; Coface Intercredit d.o.o., Bisnode d.o.o., Poslovne informacije d.o.o., Creditreform d.o.o., le kot podružnice večjih tujih matičnih ocenjevalnih podjetij (Brvar, 2004, str. 50). Slovenska izvozna družba in iGV d.o.o. ponujajo bonitetne podatke slovenskih podjetij. AJ PES kot državna institucija zbira

podatke o vseh zavezancih za letna poročila in jih obdeluje ter posreduje ostalim uporabnikom.

Tako kot v tujini tudi v Sloveniji narašča zanimanje za zelo ažurno spremljanje bonitet podjetij, ker je prisotna osveščenost, da je to pravzaprav najcenejše zavarovanje pred tveganjem neplačevanja in prisilnih izterjav. Prav to področje je bilo v preteklosti prezrto tudi na račun slabše dostopnosti do podatkov in tudi razumevanja teh (Logar, 2010, str. 30).

1.5.1 Metodologije izračunov bonitet

Nekatere metodologije predstavljajo v pretežni meri pretekle finančne in splošne podatke ter so bolj podobne analizam bilanc in ne dajejo prave razvojne slike podjetja, zato jih pojmujemo tradicionalne metodologije. Danes je za vsestransko sliko podjetja potrebnih še veliko več informacij, kot so nefinančne informacije iz okolja in tudi notranje (insajderske) informacije. Nekatere bonitetne agencije ponujajo tudi tekoče spremljanje (monitoring) podjetja iz raznih virov informacij.

V nadaljevanju sta predstavljeni dve metodologiji, in sicer metodologija AJPES in podjetja BISNODE d.o.o.

V Sloveniji je izhodiščna baza za vse modele izračunov bonitetnih ocen v letnih računovodskih izkazih vseh aktivnih slovenskih poslovnih subjektov oddanih AJPES. Letni računovodski izkazi predstavljajo reprezentativni vzorec za vse analize bonitet. AJPES na podlagi zbranih letnih računovodskih poročil zavezancev (gospodarske družbe, samostojni podjetniki, društva, politične stranke in zavodi) obdeluje podatke za namene državne statistike in zagotovitve javnosti podatkov. Metodologija AJPES za slovensko boniteto (v nadaljevanju S.BON) je, da na podlagi zbranih podatkov poslovnih subjektov iz letnih poročil oceni verjetnosti nelikvidnosti in ocenijo boniteto rangirano v razrede. Tudi podatke o blokadi transakcijskih računov poslovnih subjektov zbira AJPES za daljše časovno obdobje, ugotavlja pa tudi možnosti neplačil v prihodnosti z upoštevanjem enoletnega časovnega zamika na podlagi oddanih poslovnih poročil. Kot dogodek neplačila se upošteva začetek postopka stečaja, prisilne poravnave ali likvidacije podjetij in začetek postopka osebnega stečaja samostojnih podjetnikov. Podatki se nato še popravljajo s podatki zbranih po sektorjih in podsektorjih glede frekventnosti neplačil po osnovnih dejavnostih poslovanja za daljše časovno obdobje. S.BON AJPES model zaznava tudi značilnosti slovenske nestanovitnosti in pojavnosti neplačila ločeno za samostojne podjetnike in ločeno za gospodarske družbe. Končna bonitetna ocena se na podlagi modelske bonitetne ocene in ob upoštevanju drugih tekočih podatkov in informacij skladno z enotnimi pravili, bonitetni analitik določi posameznemu poslovnemu subjektu ustrezno bonitetno oceno. Ta bonitetna ocena se spreminja tekom leta glede na nova dejstva oziroma informacije, ki so pridobljene iz javnih baz podatkov. Bonitetna ocena na določen

dan je trenutna bonitetna ocena. Po metodologiji S.BON AJPES-a se ugotovijo vrednosti kazalnikov dobičkonosnosti in denarnega toka, likvidnosti, zadolženosti, velikosti, produktivnosti, rasti, aktivnosti in upravljanja z obratnim kapitalom. Skupaj z kalibriranimi (umerjenimi) verjetnostmi neplačil so podlaga za pripis nepristranskih bonitetnih ocen. Gre za bonitetne ocene vseh delujočih slovenskih poslovnih subjektov, katerih ocene so na voljo vsem zainteresiranim za preveritev stanja posameznega subjekta. Interes za bonitetne ocene imajo tako posojilodajalci, banke in poslovni partnerji, skratka vsi, ki si želijo uspešnega poslovnega sodelovanja s čimanjšimi tveganji glede neplačil s strani dolžnikov. Pri določanju trenutne bonitetne ocene si analitiki pomagajo še z revizorskimi letnimi poročili.

Po S.BON modelu so poslovni subjekti razporejeni v deset bonitetnih razredov od SB 1 kot najboljše bonitetna ocena in SB 10 kot najslabša, pri katerih je že nastopila plačilna nesposobnost ali se bo to zgodilo v bližnji prihodnosti (glede na rezervacije na TRR).

Povprečne verjetnosti neplačila po bonitetnih ocenah naraščajo eksponentno s premikom od najboljše bonitetne ocene SB1 proti najslabši bonitetni oceni SB10. Povprečna napovedana verjetnost neplačila ločeno po prvih šestih bonitetnih ocenah za gospodarske družbe oziroma samostojne podjetnike (SB1, SB2, SB3, SB4, SB5 in SB6) je tako nižja od povprečne verjetnosti neplačila kot velja za vse slovenske gospodarske družbe oziroma vse slovenske samostojne podjetnike. V SB7 bonitetnem razredu se povprečna verjetnost neplačila približa povprečni verjetnosti neplačila kot velja za vse slovenske samostojne podjetnike in gospodarske družbe. Obratno pa je pri bonitetnih ocenah SB8, SB9 in SB 10 zaradi eksponentne rasti verjetnosti neplačila ta v povprečju višja kot je povprečje slovenskih gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov (Produkti in rešitve, 2014, <http://www.ajpes.si>).

Po **metodologiji bonitetnega ocenjevanja podjetja BISNODE d.o.o.** postopek dodeljevanja finančne ocene temelji na segmentiranju podjetij znotraj posameznih skupin, ki so med seboj primerljive. Najprej se podjetja razvrstijo v eno izmed deset skupin, kriterij je velikost sredstev in drugo skupino katerih kriterij so celotni prihodki. Podjetja razdelimo na deset skupin in v prvi se nahajajo podjetja z najmanjšimi prihodki in v najvišjem desetem razredu so podjetja z največjimi prihodki. Tako razvrščanje je pomembno iz stališča, da se med seboj primerjajo enako velika podjetja. Za drugo razvrščanje je pomembna velikost posamičnega finančnega kazalnika. Uporablja se šest najpogostejše uporabljenih kazalnikov likvidnosti in uspešnosti. Razvrstitev podjetja se glede na velikost kazalnika razvrsti znotraj velikostne skupine. Naslednji korak razvrstitve je glede na višino prihodkov oziroma velikosti sredstev znotraj izbora po velikosti finančnega kazalnika. V kolikor ni možnosti izračunati enega od šestih finančnih kazalnikov tudi ocene ni mogoče določiti. Da se določeni kazalniki ne morejo izračunati je vzrok bodisi v neustreznih vrednostih določenih finančnih postavk ali pa podatki enostavno manjkajo. Finančna ocena prikazuje poslovanje podjetja v preteklem letu in se jo

izračunava enkrat na leto in ima bolj statični značaj. Možne ocene so označene s črkami od A do E, pri čemer črka A označuje najboljši bonitetni razred, črka E pa najslabšega.

Z **dinamično oceno** se upoštevajo pretekle in tekoče ter vsakodnevne spremembe v podjetju. Te ocene se lahko spreminjajo tudi dnevno. V dinamično oceno so zajeta vsa podjetja, ki nimajo blokiranih računov in imajo svoj en transakcijski račun, katerega se lahko spremlja.

Vir podatkov za dinamično oceno so naslednji kazalniki:

- lokacija,
- profil podjetja,
- dejavnost,
- tožbe,
- blokade na transakcijskem računu,
- kazalniki dinamične ocene dejavnosti,
- plačilni indeks,
- finančni podatki.

Kazalnik lokacije oceni vpliv tveganja okolice na poslovanje podjetja. V manj razvitih regijah in občinah, kjer je poslovanje težje in tveganje za slabo poslovanje večje (npr. Pomurska regija) in podjetja, ki na primer, poslujejo v razvitih regijah in občinah, koder je bolj ugodno za poslovanje in manj tvegano (Ljubljana z okolico). S kazalnikom profila podjetja zajemajo registracijske podatke, da bi lažje ocenili tveganje tudi iz tega vidika. Sem sodijo tudi podatki o transakcijskih računih in starost podjetja. Vsako podjetje ima lahko enega ali več transakcijskih računov. Na podlagi ZFPPIPP ali v skladu z Zakonom o davčnem postopku (Ur.l.RS, št. 13/2011, 32/2012, 94/2012, 111/2013, 40/2014, 25/2014, 90/2014, 91/2015, v nadaljevanju ZdavP-2) banka blokira transakcijski račun, v primeru, da na računu ni dovolj sredstev za poravnavo obveznosti dolžnika in lastnika transakcijskega računa. Točke temeljijo na statistiki blokad računov podjetja v zadnjih dveh letih in poglavitno vplivajo tudi na končno dinamično oceno podjetja. Če je uspešna dejavnost, je večja verjetnost, da bo tudi podjetje, ki deluje v taki dejavnosti lažje poslovalo in imelo boljše rezultate in obratno. Kazalnik dejavnosti oceni vpliv tveganja na podjetje. Tožbe temeljijo na podatkih o narokih na sodiščih v zadnjih treh letih. Upoštevajo se statistike o skupnem znesku in številu tožb ter vlogi, ki jo je podjetje imelo v teh tožbah. Modul plačilnega indeksa daje točke na osnovi statistik za podjetja, ki imajo izračunane plačilne indekse v zadnjih štirinajstih mesecih. Po kazalniku finančnih podatkov se podelijo točke po zadnjih objavljenih letnih poročilih, vendar ne starejših od dveh let in to podjetjem, zadrugam in samostojnim podjetnikom (v nadaljevanju s.p.). Osnova je pet kazalnikov, ki pa niso enaki v primeru finančne ocene, bolj so pomembni podatki, ki

največ povejo o likvidnosti kot na primer kratkoročni koeficient likvidnosti in pospešeni koeficient likvidnosti.

Dinamične ocene v bonitetah se označujejo s **plusi** in **minusi**. Plusi pomenijo manjšo možnost blokade, minusi pa večjo možnost blokade v naslednjih šestdesetih dneh. V dinamično oceno so zajeti vsi poslovni subjekti, ki imajo aktiven vsaj en račun in niso v insolvenčnem postopku, imajo pa minuse tista podjetja, s.p. in zadruga, ki so imeli blokade v preteklosti.

Najbolj nadzorno je na spletni strani aplikacije bonitete.si opazen **semafor**, ki daje takojšnjo informacijo o stanju poslovnega subjekta. Semafor je ugasnjen (siva luč), če ni mogoče določiti nobene barve na semaforju, to je predvsem za novonastala podjetja, ki še nimajo preteklega poslovanja in poročanja. Semafor vključuje informacije o finančni in dinamični oceni ter statusov podjetja, s.p. Barve na semaforju so: zelena, rumena in rdeča.

Tako kot nam na primer v cestnem prometu zelena luč pomeni prost prehod, nam v primeru ocene bonitete pomeni, da je s tem subjektom varno poslovati. Da ima podjetje prižgano **zeleno** luč mora zadostiti vsaj trem kriterijem;

- ima izračunano dinamično oceno z dvema plusoma, lahko pa da nima izračunane finančne ocene,
- ali pa da ima izračunano finančno oceno in sta vsaj dva kazalnika ocenjena z več kot tremi točkami,
- ali pa še tretja možnost, da ima finančno oceno zelo dobro, kar pomeni da ima pet kazalnikov vrednost več kot 3 točke in niti nima dinamične ocene.

Če je prižgana **rumena** luč so pomembni trije ključni parametri:

- subjekt ima status: izbrisan, insolventen, blokiran ali pozor,
- subjekt ima verjetnost blokade v prihodnjih dvanajstih mesecih več kot 86 %,
- subjekt nima izračunane dinamične ocene, finančna ocena pa je zelo slaba (vsaj pet kazalnikov pod tri točke).

Da je prižgana **rdeča** luč pomeni, da je poslovanje subjekta v prihodnje vprašljivo;

- subjekt nima izračunane finančne ocene, ima pa verjetnost blokade manjšo od 86 %,
- subjekti z dinamično oceno minus, finančna ocena ni kritična (ima vsaj dva kazalnika ocenjena z več kot tremi točkami),
- subjekt ima slabo finančno oceno (vsaj pet kazalnikov pod tri točke), vendar ima dinamično oceno dva plusa,

- subjekt je brez dinamične ocene, vendar finančna ocena ni kritična (vsaj dva kazalnika ocenjena z več kot tremi točkami).

Kreditna marža sporoča naslednje;

- priporoča minimalno kreditno maržo v primeru tri mesečnega odloga plačila,
- je ocena bodoče rizičnosti subjekta,
- je ocena pričakovane izgube upnikov pri poslovanju s tem subjektom,
- če kreditna marža ni ocenjena, je subjekt že v insolvenčnem postopku.

Na višino kreditne marže vpliva tveganje pri poslovanju s subjektom in če je to večje je tudi marža v procentih večja in manjša kot je, manj je tveganja pri plačevanju obveznosti dolžnikov (Metodologija bonitet, 2016, <http://www.bisnode.si>).

S **kreditnim limitom** se oceni najvišja možna izpostavljenost do subjekta. Temelji na oceni v kakšnem obsegu je možno potencialno poslovanje s subjektom in je tveganje do tri mesečnega odloga plačila sprejemljivo. Nominalni predlagani znesek naj bi bil pripomoček pri odločitvah glede višine obsega dolga na odlog plačila do devetdeset dni in če je potrebno ta dolg zavarovati. Na višino limita vplivajo podatki o preteklem prometu subjekta in višji kot je, manjše je plačilno tveganje, višji bo kreditni limit. Obratno pa je, če je promet manjši in večje bo plačilno tveganje, manjši je tudi kreditni limit. Če pa je subjekt v insolvenčnem postopku se kreditnega limita niti ne ocenjuje.

Banke imajo svoje metodologije izračunov bonitet. Predvsem so njihovi viri statičnega izvora, kot so pretekli bilančni podatki. Poslužujejo se tudi podatkov, ki jih banke zberejo s svojimi v naprej pripravljenimi obrazci, kot so podatki; o dolžnikih, upnikih, konkurenčnih podjetjih in ocene ciljnega poslovanja v prihodnosti. Pri oceni profila podjetja jih zanimajo tudi lastniške povezave, sorodstvene vezi in morebitni drugi pomembni podatki, ki bi lahko imeli pomemben vpliv na rizičnost poslovanja podjetja v prihodnosti.

1.5.2 Vrste bonitetnih ocen

Bonitetne ocene lahko razdelimo na tri vrste:

- kreditna bonitetna ocena (angl. *credit rating*),
- nekreditna bonitetna ocena (angl. *non-credit rating*),
- ostale bonitetne ocene (angl. *other ratings*).

Skoraj vsaka pravna in fizična se v življenju sreča s potrebo po najetju kredita za povečanje svoje kupne moči. Pri bankah je **kreditna bonitena** ocena neizhodna in se je

vedno posložujejo, da ocenijo kreditno tveganje določenega finančnega inštrumenta ali celotnega podjetja. Ločnica med kratkoročno in dolgoročno kreditno sposobnostje je eno leto. Na splošno je dolgoročna ocena najpomembnejša in tudi največkrat uporabljena bonitetna ocena (npr. pri najemanju nepremičninskega kredita) in se lahko predstavlja kot mednarodna ocena in kot ocena primerjalno z drugimi bonitetnimi agencijami.

Nekreditna bonitetna ocena je izdana na željo naročnika in vsebuje: ocenjeno kvaliteto vodstva, bonitetno oceno kvalitete storitev, portfelja investicij, tržnih tveganj itd.

Ostale bonitetne ocene, kot so; ocena finančne moči, ocena podpore. Ocene so lahko: začasne, prednostne, pogojne in celo ocenjene ocene. Potem so še: interne ocene in postopki, pavšalne ocene brez pisnega poročila, enakostne ocene, ponovne ocene in še bi se našla kakšna, ki ni našeta. Vendar pa lahko zapišem, da je slabost teh ocen v primerljivosti z ostalimi, saj gre večkrat zgolj za pisne obrazložitve ali pa tudi ne (Moody's investor service, 2016).

Predpostavljam, da je bilo v tem poglavju napisanega dovolj za razumevanje drugega dela te naloge.

2 ANALIZIRANJE PODJETIJ IZ A BONITETNE SKUPINE

Izbor podjetij za analiziranje so podjetja iz bonitetne skupine A po metodologiji podjetja Bisnode d.o.o. Ocenila sem, da je to primeren vzorec za analizo računovodskih kazalnikov, EBIDTE in EDS. Leto 2014 je izhodiščno leto opazovanja. V tem letu so vsa podjetja iz opazovane skupine dosegla dobiček in tudi plačala davek od dohodka pravnih oseb. Podjetje CEKO IN d.o.o., ki ga analiziram v poglavju 2.4.1, je bilo v letu 2014 ocenjeno z bonitetno oceno A++ in v letu 2015 z najvišjo bonitetno oceno po metodologiji podjetja Bisnode d.o.o., A+++.

2.1 Izbor podjetij in velikost vzorca

Kot sem predhodno navedla, sem v analizo vključila podjetja iz A bonitetne skupine, katere dejavnost je po Standardni klasifikaciji dejavnosti (v nadaljevanju SKD)⁶ iz leta

⁶ Standardna klasifikacija dejavnosti je obvezen nacionalni standard, ki se uporablja za določanje dejavnosti in razvrščanje poslovnih subjektov in njihovih delov za potrebe uradnih in drugih administrativnih zbirk podatkov ter za potrebe statistike in analitike v državi in na mednarodni ravni (Standardna klasifikacija dejavnosti – SKD, 2016). Podjetja so tako razdeljena v 21 razredov (A – kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo, B – rudarstvo, C – pridelovalne dejavnosti, D – oskrba z električno energijo, plinom in paro, E – oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja, F – gradbeništvo, G – trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil, H – promet in skladiščenje, I – gostinstvo, J – informacijske in komunikacijske dejavnosti, K – finančne in zavarovalniške dejavnosti, L – poslovanje z nepremičninami, M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, N – druge

2008, C – predelovalne dejavnosti, šifra; 25.110. Glede na velikost podjetij po ZGD-1 sem v vzorec vključila vse velikosti podjetij z bonitetno oceno A. V primeru, da bi v vzorec vključila samo mikro podjetja, bi bil nabor podjetij premajhen za opazovanje. Število opazovanih podjetij je bilo v letu 2014 štiriinpetdeset, v letu 2007 štirideset in letu 2002 samo devetindvajset. Poleg uspešnosti je bilo moje merilo za izbor tudi, da imajo podjetja stalna sredstva in možnosti za investicijska vlaganja. Kriteriji velikosti so po 5. členu ZGD-1 prikazani v Tabeli 6.

Tabela 6: Velikostni razredi gospodarskih družb po ZGD-1

Kriteriji za določanje velikosti družbe	Časovna omejitev	Mikro	Majhna	Srednja	Velika
Povprečno število zaposlenih	vklučno z letom 2015	< 10	< 50	< 250	>250
	od leta 2016 dalje	< 10	< 50	< 250	>250
Čisti prihodki iz prodaje v EUR	vklučno z letom 2015	<2.000.000	<8.800.000	<35.000.000	>35.000.000
	od leta 2016 dalje	<700.000	<8.800.000	<40.000.000	>40.000.000
Vrednost aktive na bilančni presečni dan v EUR	vklučno z letom 2015	<2.000.000	<4.400.000	<17.500.000	>17.500.000
	od leta 2016 dalje	<350.000	<4.000.000	<20.000.000	>20.000.000

Vir: Zakon o gospodarskih družbah-1, 2015, čl. 55.

Družbe se uvrščajo v velikostni razred, če izpolnjujejo vsaj dve od navedenih treh meril ter se se razvrščajo na mikro, majhne, srednje in velike na podlagi podatkov dveh zaporednih poslovnih let na bilančni presečni dan bilance stanja in če obakrat presegajo ali nehaljo presegati zgoraj navedena merila. Ne glede na merila se kot velike obravnavajo borza vrednostnih papirjev, banke, zavarovalnice, družbe, s katerimi vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev ter po ZGD-1 h konsolidaciji zavezane družbe.

Pri izboru podjetij sem kot pravnoorganizacijsko obliko vzela samo družbe z omejeno odgovornostjo (v nadaljevanju d.o.o.), ki spadajo med gospodarske družbe, zaradi lažje primerljivosti z opazovanim podjetjem na koncu tega dela. Podatke sem primerjala po realnih vrednostnih v valuti EUR.

raznovrstne poslovne dejavnosti, O – dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti, P – izobraževanje, Q – zdravstvo in socialno varstvo, R – kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti, S – druge dejavnosti, T – dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem, proizvodnja za lastno rabo, U – dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles).

2.2 Čas opazovanja: leto 2002, 2007 in 2014

Za čas opazovanja sem izbrala leta 2002, 2007 in 2014. Olajšava za investicije je bila v letu 2002 40 %, in sicer, za neopredmetena sredstva, zemljišča, zgradbe in opremo ter tudi za osnovno čredo in večletne nasade. Država je bila z olajšavami v tem letu zares radodarna, od leta 2003 pa vse do leta 2007 so se olajšave po 55.a členu gibale od 20 % do 30 %.

V letu 2007 je začel veljati novi ZDDPO-2, olajšav po 55.a (splošna investicijska olajšava) členu ni bilo več, ostale so zgolj olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj (v nadaljevanju R&R) v višini 20, 30 ali 40 % vrednosti investiranega zneska, vendar največ do višine davčne osnove.

Od leta 2013 do danes, je na pobudo »malega gospodarstva« ponovno uvedena splošna olajšava v investicije v neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva in to največ v višini 40 % investiranega zneska, spodnja meja je ugotovljena davčna osnova v davčnem obračunu. V kolikor olajšava ni porabljena v tekočem letu, se lahko prenaša še pet let do dokončne porabe, po tem roku pa se je ne more več upoštevati (glej Tabelo 3 in poglavje 1.2.3).

Če povzamem, so bile investicijske olajšave najvišje v letu 2002 in 2014 in najnižje leta 2007, zato tudi izbor omenjenih let, za ugotavljanje vpliva koriščenja olajšav na računovodske kazalnike in EDS podjetij z bonitetetno oceno A. Zbrani podatki so razvidni iz prilog k tej nalogi.

2.2.1 Izračun kazalnika financiranja

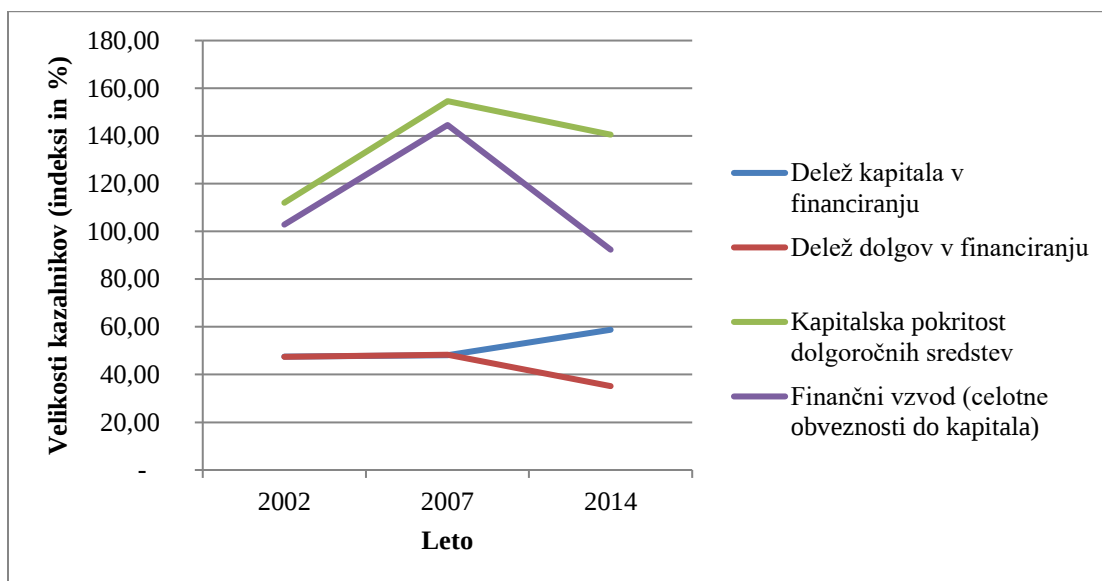
V spodnji Tabeli 7 in Sliki 4 so prikazani povprečni kazalniki stanja financiranja za leta 2002, 2007 in 2014.

Tabela 7: Povprečni kazalniki financiranja za leta: 2002, 2007 in 2014

	Kazalniki financiranja	Leto 2002	Leto 2007	Leto 2014
1	Delež kapitala v financiranju	47,52	48,12	58,78
2	Delež dolgov v financiranju	47,38	48,32	35,16
3	Kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev	112,01	154,60	140,61
4	Finančni vzvod (celotne obveznosti do kapitala)	102,79	144,60	92,35

In slikovni prikaz podatkov Tabele 7;

Slika4: Prikaz povprečnega kazalnika financiranja podjetij v letih: 2002, 2007 in 2014

Delež kapitala v strukturi virov sredstev se je v opazovanih letih povečal, kar kaže na to, da je več zadržanih dobičkov ostalo v podjetju. Lahko je tudi posledica manj obdavčenih dobičkov in je več likvidnega denarja ostalo v podjetju. Če potegnemo vzporednico, je povečanje kazalnika lastniškosti financiranja posledica tudi ugodnih davčnih olajšav, posledično pa večjo kapitalizacijo čistega dobička. Pričakovano se je delež dolgov v strukturi financiranja sredstev z dolgovi (dolgovnost financiranja) zmanjšal, saj je to nasprotni kazalnik lastniškosti financiranja. Čim večje je lastniško financiranje, bolj je podjetje neodvisno in vodi konzervativno politiko financiranja. Tudi na tem kazalniku lahko vidimo, da je nižja vrednost prav gotovo tudi posledica spodbudnih davčnih olajšav.

V letu 2014 se je kapitalska pokritost v primerjavi z letom 2002 povečala za približno 24 % in leta 2007 napram letu 2014 za 22 %. Dolgovnost financiranja je leta 2002 napram letu 2014 večja za 26 % in leta 2007 za 28 %. V letu 2007 je kapital za 54 % presegel vrednost sredstev, kar pomeni, da se s kapitalom financirajo tudi kratkoročna sredstva in so upniki dobro zaščiteni. Da je vrednost tega kazalnika najvišja na višku gospodarske konjunktore, ni čudno, kljub nizkim olajšavam v letu 2007.

Finančni vzvod je v letu 2014 manjši kot 1, kar pomeni, da so se podjetja bolj financirala s kapitalom.

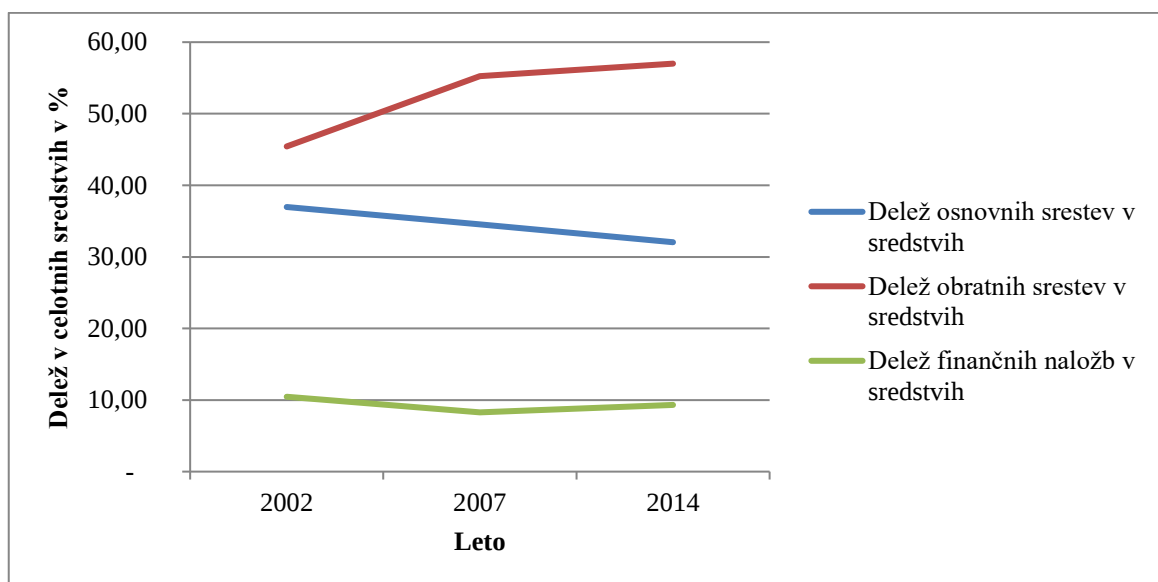
2.2.2 Izračun kazalnika investiranja

Kazalnik investiranja prikazuje strukturo sredstev na aktivni strani bilance stanja. V tabeli 8 so razvidni izračuni, prikazani pa so tudi grafično na Sliki 5.

Tabela 8: Povprečni kazalniki podjetij v letih 2002, 2007 in 2014

	Kazalnik investiranja	Leto 2002	Leto 2007	Leto 2014
1	Delež osnovnih sredstev v sredstvih	36,97	34,53	32,05
2	Delež obratnih sredstev v sredstvih	45,43	55,27	57,00
3	Delež finančnih naložb v sredstvih	10,46	8,28	9,31

Slika 5: Grafični prikaz povprečnega kazalnika investiranja podjetij v letih: 2002, 2007 in 2014

Rezultati v tabeli kažejo nato, da se delež osnovnih sredstev v vseh sredstvih manjša, delež obratnih sredstev v vseh sredstvih pa se je iz leta 2002 v letu 2014 povečal za 25 %. To je za likvidnost dobro, saj sredstva, angažirana v osnovnih sredstvih, nepremičninah, niso najbolj likvidna, po drugi strani pa imamo na razpolago več likvidnih sredstev kot posledico večjega čistega dobička, ki je podjetju na razpolago za ostale aktivnosti. Dobro je, da opazujemo kazalnike skozi daljše časovno obdobje, saj so učinki zadržanih dobičkov vidni šele po letu dni od nastanka.

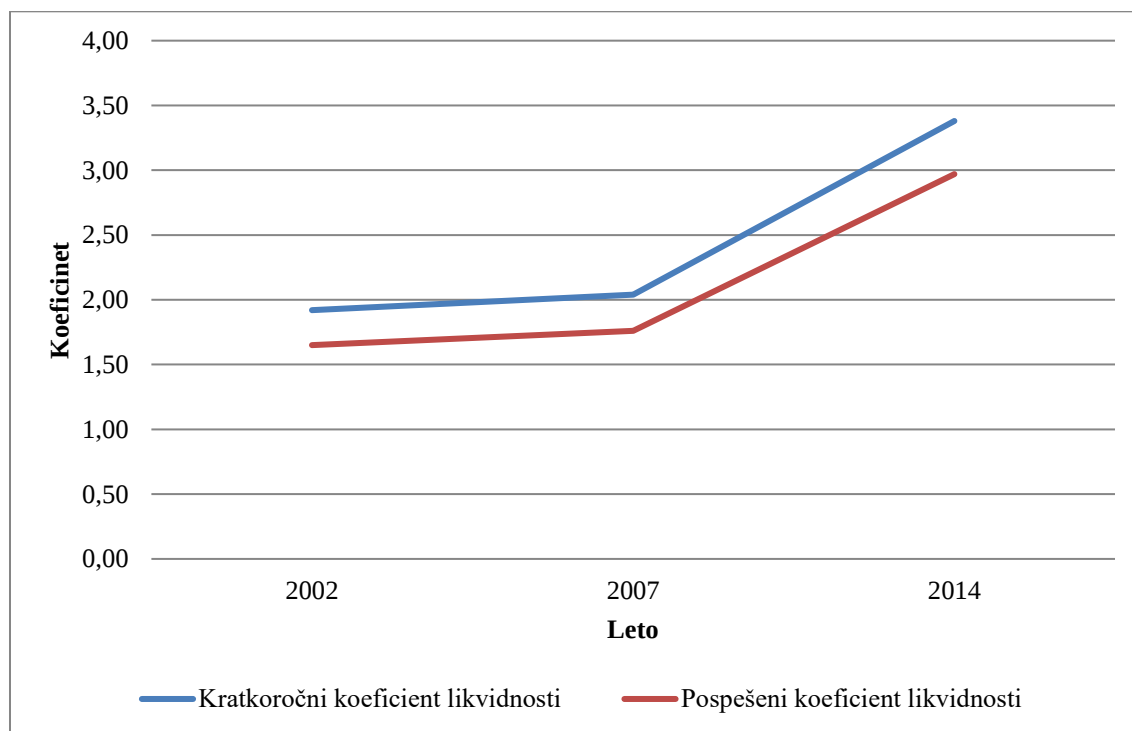
2.2.3 Izračun kazalnika plačilne sposobnosti

Pri tem kazalniku ugotavljamo vodoravno pokritost kratkoročnih sredstev s kratkoročnimi obveznostmi. Višja kot je vrednost teh kazalnikov, boljša je likvidnost in manjše je tveganje neplačevanja v bodoče. Kot primer navajam povprečne vrednosti obeh kazalnikov za dejavnost 25.110 za leto 2014 je 1,66 (kratkoročni koeficient likvidnosti in 1,27 (pospešeni koeficient likvidnosti).

Tabela 9: Povprečni kazalniki plačilne sposobnosti za leta: 2002, 2007 in 2014

	Kazalniki plačilne sposobnosti	Leto 2002	Leto 2007	Leto 2014
1	Kratkoročni koeficient likvidnosti	1,92	2,04	3,38
2	Pospešeni koeficient likvidnosti	1,65	1,76	2,97

Slika 6: Prikaz povprečnega koeficienta likvidnosti v letih: 2002, 2007 in 2014

Iz Tabele 9 in Slike 6 je razvidno, da imajo podjetja z dobro boniteto dvakrat boljše likvidnost od ostalih primerljivih podjetij iz iste dejavnosti. Posredni vpliv imajo tudi olajšave, ki po letu dni uveljavljanja vplivajo na povečanje obratnih sredstev. Oba izbrana kazalnika plačilne sposobnosti kažeta na izrazito rast v smeri povečane likvidnosti. To je

za uspešna podjetja bolj pravilo kot izjema. Je pa to tudi izraz neučinkovite rabe kapitala, da se preveč kreditira kupce ali pa imajo ta podjetja preveč velike zaloge.

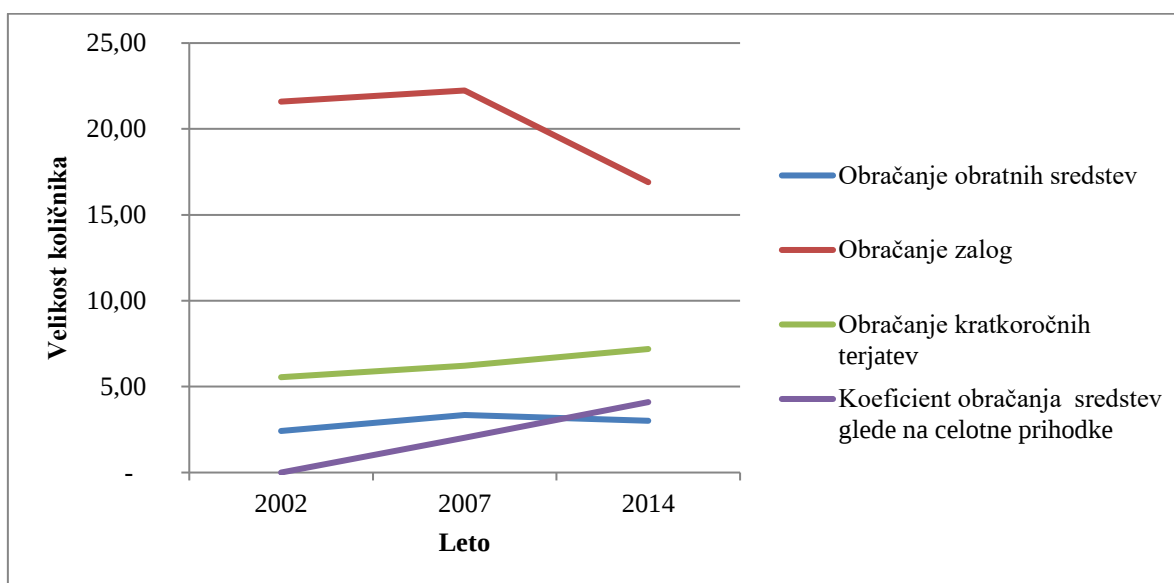
2.2.4 Izračun kazalnika obračanja

Hitrejši obrat sredstev kot je, manj časa so sredstva vezana v podjetju in tako naj bi bilo v vseh uspešnih podjetjih. Kazalnik obračanja vseh sredstev za dejavnost 25.110 je bil v letu samo 1,35, kar nam potrjuje ravno to trditev primerjalno s podatki Tabele 10.

Tabela 10: Povprečni kazalniki obračanja v letih: 2002, 2007 in 2014

	Kazalniki obračanja	Leto 2002	Leto 2007	Leto 2014
1	Obračanje obratnih sredstev	2,42	3,35	3,01
2	Obračanje zalog	21,60	22,24	16,90
3	Obračanje kratkoročnih terjatev	5,55	6,21	7,19
4	Koeficient obračanja sredstev glede na celotne prihodke	-	2,02	4,10

Slika 7: Povprečni kazalniki obračanja v letih: 2002, 2007 in 2014

Med temi kazalniki je najbolj zanimiv kazalnik obračanja vseh sredstev glede na prihodke, ki ima vrednost 4.1 v letu 2014 in je to skoraj 50 % več kot v letu 2007 in 100 % več kot leta 2002. To pomeni, da so uspešna podjetja s svojimi sredstvi ustvarila za trikrat več prihodkov kot ostala podjetja v dejavnosti. Ta podjetja tudi amortizirajo sredstva po maksimalnih stopnjah, zato so obrati sredstev večji in seveda izkoriščajo olajšave za nove nabave osnovnih sredstev. Obračanje kratkoročnih terjatev zalog se je leta 2014 v

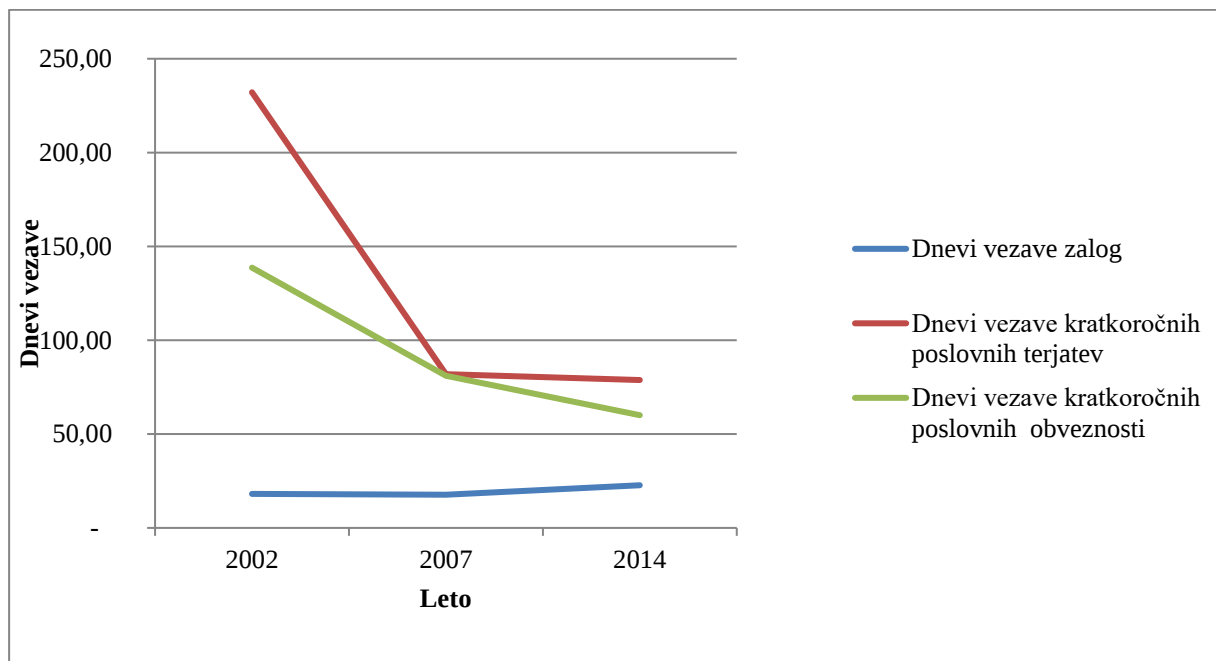
primerjavi z letom 2002 izboljšalo za 22 % in obračanje zalog za 31 % napram letu 2007, kar je posledica manjšega zadrževanja v zalogah, kupovanje po sistemu »just in time«.

Naslednji med opazovanimi kazalniki obračanja so povprečni kazalniki vezave: sredstev, poslovnih terjatev in kratkoročnih poslovnih obveznosti.

Tabela.11: Povprečni kazalniki vezavev letih: 2002, 2007 in 2014

	Kazalniki dnevi vezave	Leto	Leto	Leto
		2002	2007	2014
1	Dnevi vezave zalog	18,04	17,68	22,73
2	Dnevi vezave kratkoročnih poslovnih terjatev	232,13	81,94	78,80
3	Dnevi vezave kratkoročnih poslovnih obveznosti	138,69	81,02	60,05

Slika 8: Povprečna kazalnika dni vezave v letih 2002, 2007 in 2014

Iz Tabele 11 je razvidno, da so se dnevi vezave sredstev bistveno izboljšali v letu 2007 in 2014, primerjalno z letom 2002. To je odraz tega, ker so v tej skupini zajeta podjetja z najboljšo boniteto, saj le-ta skrbijo, da racionalno trošijo denar in skrajšujejo vezavo sredstev v zalogah, terjatvah. Skrajševali so se tudi plačilni roki in boljša je bila izterjava dolgov s strani dobaviteljev. Vse kaže na bolj dozorelo poslovno okolje in uporabo možnosti za maksimiranje dobičkov.

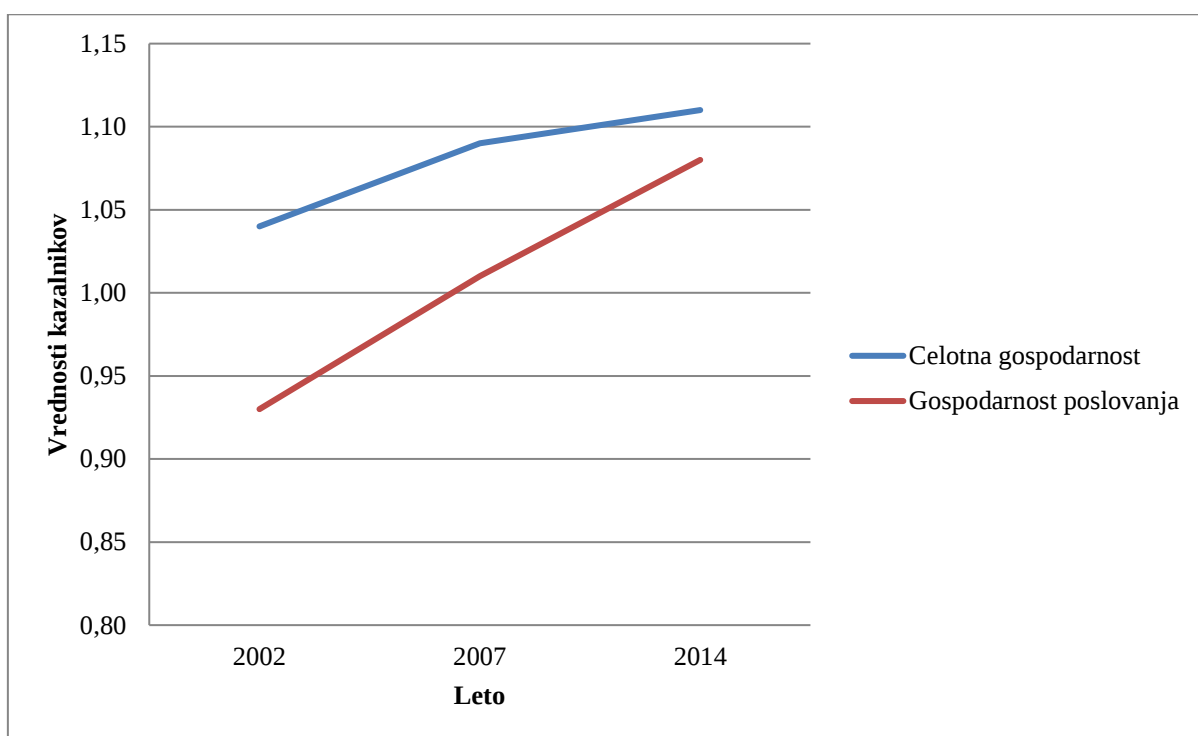
2.2.5 Izračun kazalnika gospodarnosti

Intenzivnost odmikanja odhodkov od prihodkov kažeta naslednja dva kazalnika.

Tabela 12: Povprečni kazalniki gospodarnosti v letih 2002, 2007 in 2014

Kazalnika gospodarnosti	Leto 2002	Leto 2007	Leto 2014
Celotna gospodarnost	1,04	1,09	1,11
Gospodarnost poslovanja	0,93	1,01	1,08

Slika 9: Povprečni kazalniki gospodarnosti v letih 2002, 2004 in 2014

Bistvenih odstopanj v obravnavanih letih ni. Pričakovano je največja učinkovitost v opazovanem letu 2014, primerjalno se je celotna gospodarnost v letu 2007 izboljšala za 5 % in v letu 2014 za 7 %. Gospodarnost poslovanja se je v letu 2014 v primerjavi z letom 2007 povečala za 7 %. Kazalnika nam povesta, da ti podjetniki delajo uspešno in učinkovito.

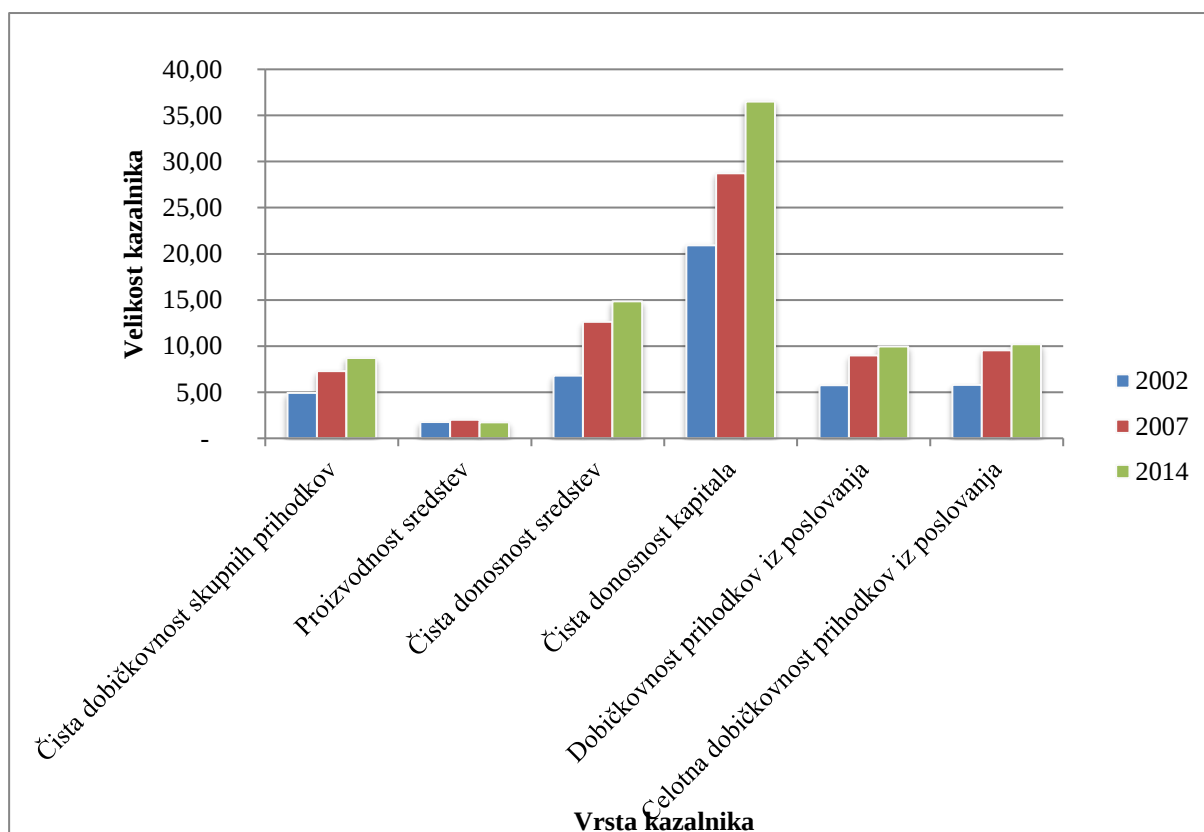
2.2.6 Izračun kazalnika dobičkonosnosti

Kazalniki v Tabeli 13 so najpogosteje uporabljeni kazalniki pri presoji uspešnosti poslovanja podjetij.

Tabela 13: Povprečni kazalniki donosnosti in dohodkovnosti v letih: 2002, 2007 in 2014

	Kazalniki donosnosti in dohodkovnosti	Leto 2002	Leto 2007	Leto 2014
3	Čista dobičkovnost skupnih prihodkov	4,93	7,28	8,72
4	Proizvodnost sredstev	1,78	2,01	1,72
5	Čista donosnost sredstev	6,80	12,64	14,86
6	Čista donosnost kapitala	20,91	28,74	36,50
7	Dobičkovnost prihodkov iz poslovanja	5,76	8,99	9,97
8	Celotna dobičkovnost prihodkov iz poslovanja	5,80	9,54	10,21

Slika 10: Povprečni kazalniki donosnosti in gospodarnosti v letih 2002, 2007 in 2014

Iz Tabele 13 so vidni trendi k izboljšanju rentabilnosti. Primerjalno so se v povprečju kazalniki od leta 2002 do leta 2007 izboljšali za 33 % in leta 2002 napram letu 2014 za 44

%. Najvišja vrednost kazalnikov ni v letu 2007, kot bi pričakovali predvsem z vidika donosnosti vložkov, vendar je prav v letu 2007 največ podjetij plačalo ta davek, zato tudi rekordni priliv v proračun, drugi najvišji od leta 1997 do sedaj, višji prilivi so bili samo še leta 2008. Se pa podjetja obnašajo čedalje bolj gospodarno in z manj vloški dosegajo boljše rezultate, kar kaže na racionalizacijo na vseh področjih in seveda tudi uporabo spodbud, ki so jim na voljo.

2.2.7 Izračun EBIDTA

EBIDTA je še en kazalnik uspešnosti, ki pojasnjuje, kako so bila podjetja uspešna, vendar merilo ni čisti dobiček, temveč dobiček iz poslovanja, ki je dober približek denarnemu toku podjetja.

Tabela14: Povprečna EBIDTA v letih: 2002, 2007 in 2014

Leto	EBIDTA
2002	40.082,21
2007	436.143,05
2014	405.550,46

V letu 2007 je EBIDTA najvišja, torej je povprečni dobiček iz poslovanja najvišji, kar je odraz dobrega stanja gospodarstva. Nekoliko nižja je v letu 2014, in sicer za 7 % napram letu 2007. Da je ta uspešnost manjša, lahko pripisujemo večji stopnji amortiziranja ali večjemu obsegu sredstev, ki se amortizirajo po najvišjih davčnih stopnjah, dovoljenih po ZDDPO. Denarni tok, ki naj bi bil nekje približek EBIDTA, je nekoliko nižji tudi na račun manjšega obsega prihodkov, saj se poznajo učinki gospodarske krize.

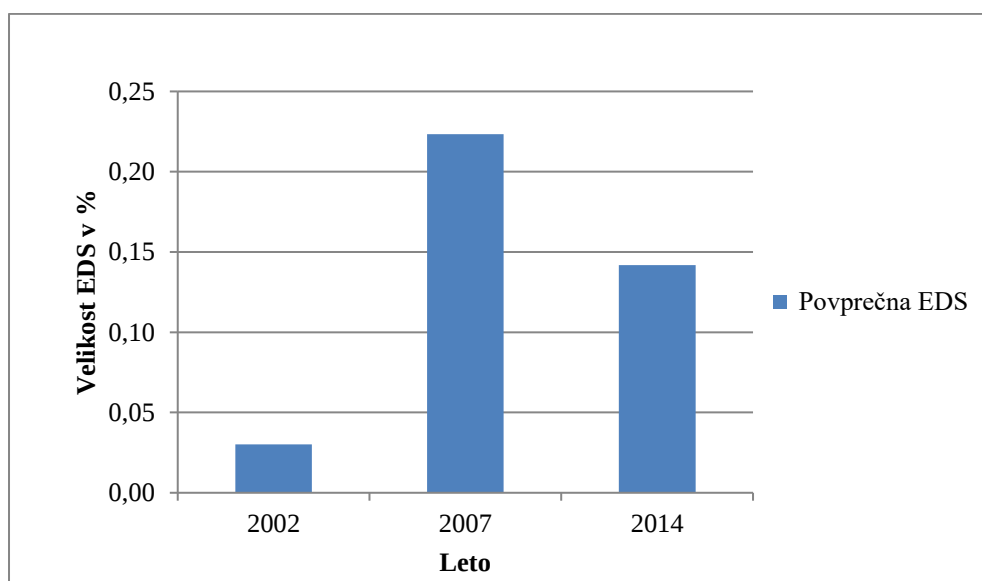
2.2.8 Izračun efektivne davčne stopnje

Pri izračunu efektivne davčne stopnje so olajšave pri davku na dohodke pravnih oseb najbolj vidne, saj pri davčnim obračunom z njimi neposredno znižujemo davčno osnovo. Pregled po opazovanih letih je prikazan v Tabeli 15 in v grafični obliki na Sliki 11.

Tabela 15: Povprečna efektivna stopnja v letih: 2002, 2007 in 2014

Leto	Povprečna EDS
2002	0,03
2007	0,22
2014	0,14

Slika 10: Povprečni kazalniki EDS v letih 2002, 2007 in 2014

Izračun je pokazal, da stimulacije gospodarstva preko davčnih oprostitev in olajšav pomembno vplivajo na dejansko plačilo davka. Tako je bilo v letu 2002 dejansko plačanega samo 3 % davka glede na prikazani dobiček v poslovnih bilancah. V letu 2007 je bila dejanska obdavčitev najvišja, kar 22 %, saj vemo, da se ni dalo upoštevati nobenih investicijskih olajšav, ostale olajšave pa so bile zelo okrnjene (glej Poglavje 1.2.3). Lahko rečemo, da je imelo leto 2014 spet polne olajšave in odraz na EDS od davka od dohodka pravnih oseb je evidenten. Dejanska obdavčitev dohodka je samo 14 %. Glede višine EDS je Slovenija država, ki je s tega vidika zanimiva za investiranja in vlaganja, saj ima kljub nižjim stopnjam donosa pred davki višjo stopnjo donosnosti po davkih.

2.2.9 Statistične porazdelitve posameznih izračunov

Ker sem pri prikazu zbranih podatkov uporabila tudi osnove statističnega opazovanja, je primerno, da tej vedi namenim nekaj besed.

Statistika je veda, ki proučuje pojave, ki se kažejo v velikem številu v določenem času in prostoru. Rečemo jim množični pojavi. Statistika je veda, ki se po eni strani ukvarja z zbiranjem, urejanjem, analiziranjem množičnih podatkov, ki opisujejo proučevani pojav, po drugi strani pa jemlje vzorce podatkov iz populacije in na osnovi teh sklepa o populaciji. Včasih beseda statistika lahko pomeni tudi same podatke. Je interdisciplinarna veda. Je del mnogih naravoslovnih in družboslovnih ved (Košmelj, 2007). Beseda statistika izhaja iz latinske besede status (država). Statistika je eno najpomembnejših orodij za raziskovalne potrebe skoraj vseh znanstvenih disciplin; od fizike, biologije, medicine, meteorologije itd. (Ferligoj, 1995). Ekonomija kot veda pri analizah uporablja tudi

statistične metode za znanstveno raziskovanje in pojasnjevanje ekonomske stvarnosti, njenih pojavov, odnosov, procesov in razvojnih tendenc. Kot veda nam daje spoznanja ekonomskih kategorij in ekonomskih zakonov (Pučko, 2001, str. 7).

V nadaljevanju sem s frekvenčno porazdelitvijo ugotavljala, kolikšno število podjetij po posameznih letih je doseglo določen obseg dobička in koliko jih je dejansko plačalo davek od dohodka pravnih oseb. V letu 2007 in 2014 ugotavljam tudi kakšna je bila statistična porazdelitev EDS. Najprej pogledajmo podatke v Tabeli 16 za leto 2002.

Tabela 16: Dosežen dobiček podjetij v letu 2002

Dobiček v EUR	fi	fi%	xi, min	xi, max	xi	di	Fi
0-100	2	6,90	-	8,00	4,00	8,00	2,00
101-200	4	13,79	109,00	187,00	202,50	78,00	6,00
201-2.000	3	10,34	836,00	1.942,00	1.807,00	1.106,00	9,00
2.001-4.000	4	13,79	2.656,00	3.678,00	4.495,00	1.022,00	13,00
4.001-8.100	3	10,34	4.165,00	4.836,00	6.583,00	671,00	16,00
8.101-10.550	2	6,90	8.147,00	10.542,00	13.418,00	2.395,00	18,00
10.551-25.000	2	6,90	16.916,00	20.720,00	27.276,00	3.804,00	20,00
25.001-50.000	6	20,69	30.879,00	40.418,00	51.088,00	9.539,00	26,00
50.001-180.000	3	10,34	67.919,00	179.065,00	157.451,50	111.146,00	29,00
SKUPAJ	29	100,00					

Legenda:

fi = frekvenca

fi% = relativna frekvenca

xi, min = spodnja meja razreda

xi, max = zgornja meja razreda

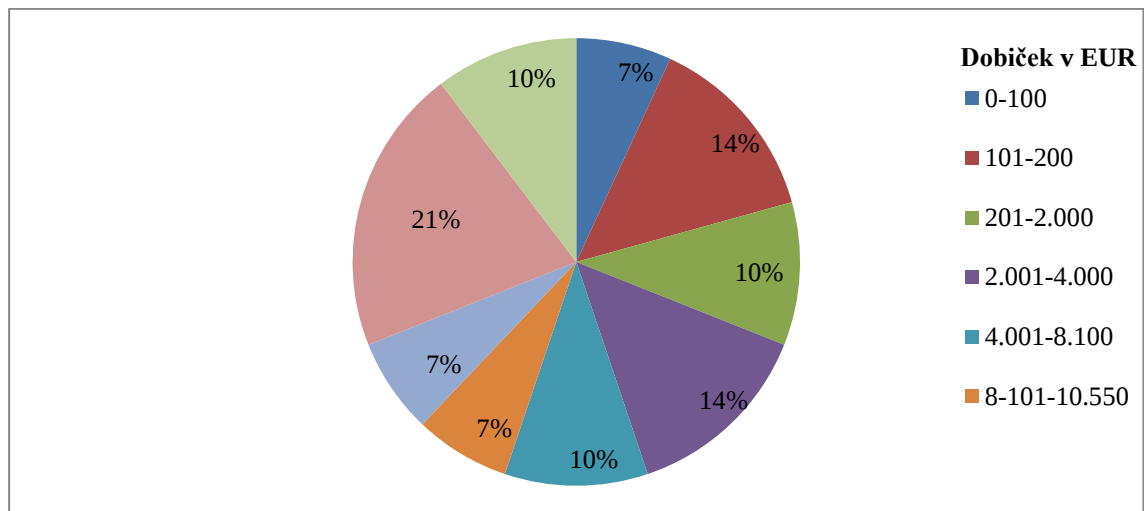
xi = sredina razreda

di = širina razreda

Fi = kumulativa

Vir: A.Ferligoj, Osnove statistike na prosojnicah, 1995, str. 10.

Slika 12: Porazdelitev čistega dobička v letu 2002

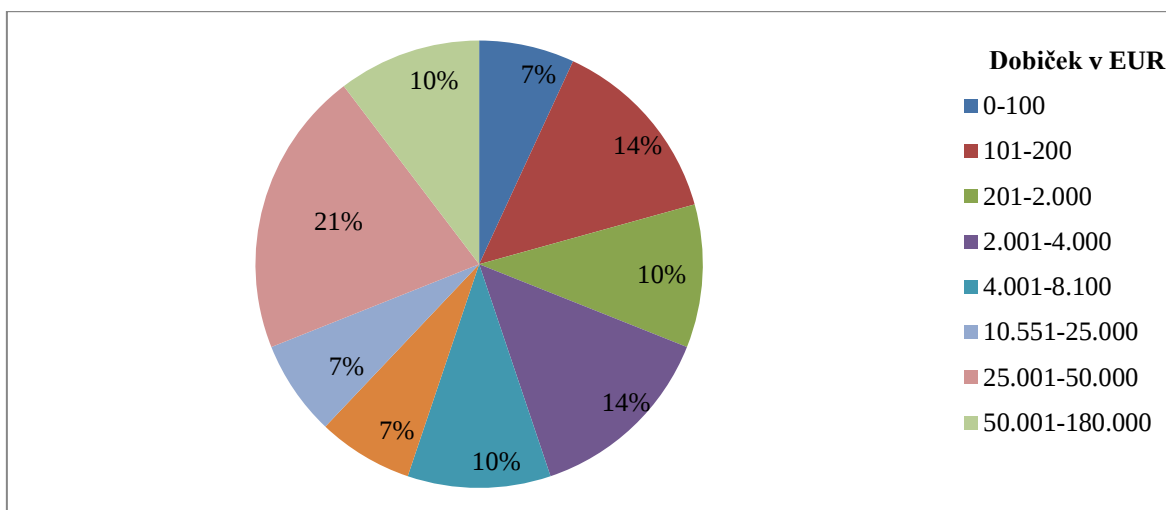

Vsa podjetja so prikazala dobiček, največji delež dobička tj. 20,69 % podjetij v rangi od 25.000 do 50.000 EUR. Najmanjši % (6,9) deleža dobička so dosegla podjetja iz ranga od 0-100 EUR in v rangi od 10.551 do 25.000 EUR. V Tabeli 17 in Sliki 13 je prikazan dejansko plačan davek od dohodka pravnih oseb.

Tabela 17: Dejansko plačani davek v letu 2002

Plačan davek v EUR	fi	fi%	xi, min	xi, max	xi	di	Fi
0-400	26	89,66	0	1	0,5	1	26
401-500	1	3,45	0	1	0,5	1	1
501-6.000	1	3,45	0	1	0,5	1	1
6.001-13.000	1	3,45	0	1	0,5	1	1
	29	100,00					29

Slika 13: Porazdelitev dejansko plačanega davka od dohodka pravnih oseb v letu 2002

V Tabeli 16 smo videli, da je vseh devetindvajset podjetij prikazalo dobiček, vendar jih je samo 11 % plačalo davek v obsegu od 400 do 13.000 EUR, kot je razvidno iz Tabele 17. Skoraj nič ali zgolj minimalni dobiček je plačalo 89 % podjetij. Posledica ugodnih davčnih pogojev so imeli vpliv na majhne odlive podjetij in posledično majhne prilive v proračun Slovenije, teh je bilo samo za 7,02 % od celotnih.

V letu 2007 je bila situacija popolnoma spremenjena. Tu sem lahko izračunala tudi statistično porazdelitev EDS, ki je v letu 2002 ni bilo smiselno.

Tabela 18: Frekvenčna porazdelitev plačanega davka od dobička za leto 2007

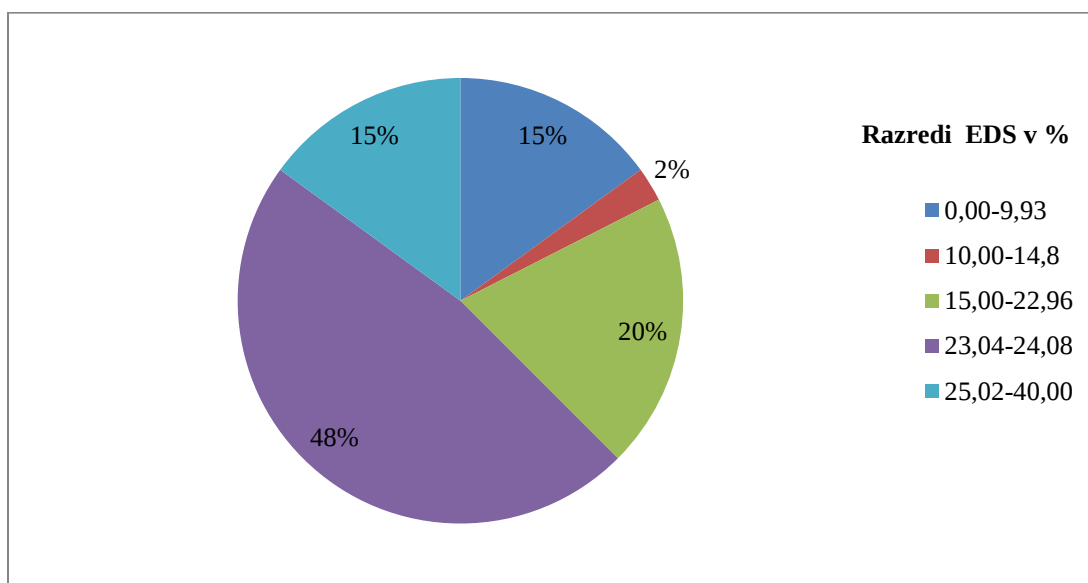
	Plačani davek v EUR	fi	fi%	xi, min	xi, max	xi	di	Fi
1	0-400	4	10,00	-	263	132	263	4
2	401-500	2	5,00	401	434	618	33	6
3	501-6.000	8	20,00	1.226	5.246	3.849	4.020	14
4	6.001-13.000	5	12,50	6.648	10.414	11.855	3.766	19
5	13.001-25.000	5	12,50	14.199	24.184	26.291	9.985	24
6	25.001-50.000	4	10,00	28.715	47.062	52.246	18.347	28
7	50.001-100.000	5	12,50	55.835	95.350	103.510	39.515	33
8	100.001-150.000	1	2,50	102.932	102.932	154.398	-	34
9	150.001-200.000	0	-	-	-	-	-	34
10	200.001-300.000	2	5,00	211.078	256.589	339.373	45.511	36
11	300.001-670.000	4	10,00	305.894	562.426	587.107	256.532	40
	Skupaj:	40	100,00					

Plačani dobiček sem razvrstila v več razredov kot v letu 2002, ker se je velikost teh izrazito povečala. Tabela 19 prikazuje ugotovljeno efektivno davčno stopnjo za leto 2007 porazdeljeno v razrede glede na stopnjo.

Tabela 19: Frekvenčna porazdelitev EDS za leto 2007

	% EDS	fi	fi%	xi,min	xi,max	xi	di	Fi
1	0,00-9,93	6	15,00	-	9,93	4,97	9,93	6
2	10,00-14,8	1	2,50	10,00	14,80	17,40	4,80	7
3	15,00-22,96	8	20,00	15,00	22,96	26,48	7,96	15
4	23,04-24,08	19	47,50	23,04	24,08	35,08	1,04	34
5	25,02-40,00	6	15,00	25,02	40,00	45,02	14,98	40
	SKUPAJ	40	100,00					

Slika 14: EDS v letu 2007

V letu 2007 je bilo olajšav malo ali skoraj nič. Zato ni presenečenje, da so vsa podjetja plačala davek. Največ podjetij je plačalo davek v razredu od 500 do 6.000 EUR, teh je bilo 20 %. Zanimiv je podatek, da je kar 15 % podjetij plačalo davek po stopnji od 25 do 40 %, torej je bila EDS od 8 % do celo za 74 % (40 % EDS) višja od predpisane 23 % davčne stopnje. To je odraz velikega števila popravkov v davčni bilanci tako na strani prihodkov (navzgor) kot odhodkov (izločanje).

Tabela 20: Frekvenčna porazdelitev plačanega davka od dohodka za leto 2014

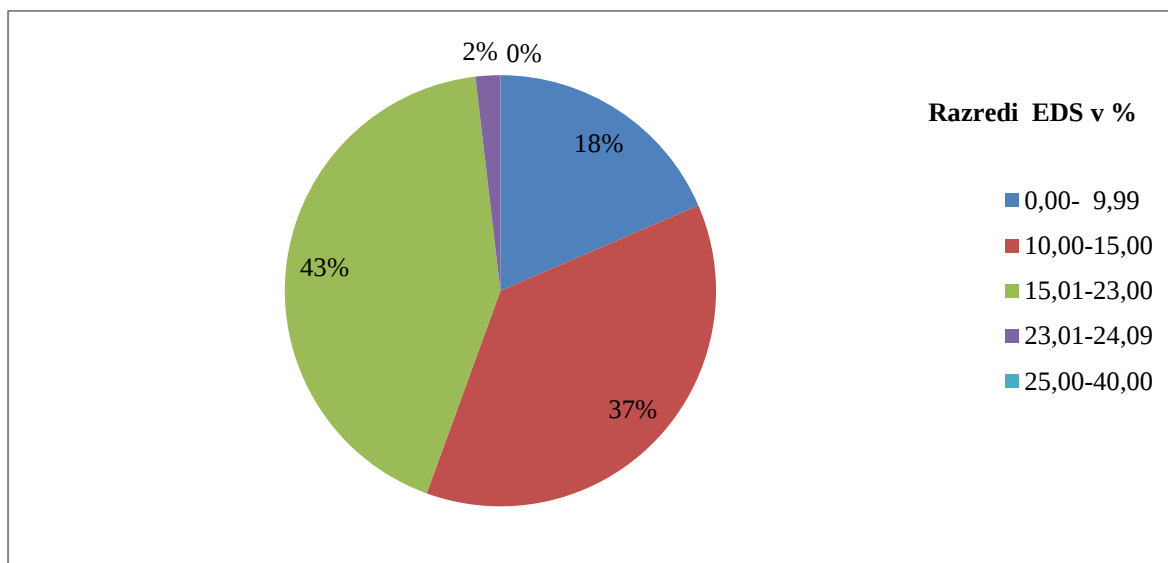
	Plačani davek v EUR	fi	fi%	ximin	mimax	xi	di	Fi
1	0-400	9	22,50	-	309	155	309	9
2	401-500	-	-	-	-	-	-	9
3	501-6.000	17	42,50	663	5.482	3.404	4.819	26
4	6.001-13.000	5	12,50	6.447	12.925	12.910	6.478	31
5	13.001-25.000	6	15,00	13.867	24.184	25.959	10.317	37
6	25.001-50.000	8	20,00	28.715	47.062	52.246	18.347	45
7	50.001-100.000	1	2,50	55.835	95.350	103.510	39.515	46
8	100.001-150.000	4	10,00	106.048	127.076	169.586	21.028	50
9	150.001-200.000	1	2,50	159.803	159.803	239.705	-	51
10	200.001-300.000	3	7,50	243.419	278.772	382.805	35.353	54
11	300.001-670.000	-	-	-	562.426	587.107	256.532	54
	Skupaj:	54	100,00					

Tabela 21 prikazuje EDS rangirano v razrede glede na višino EDS.

Tabela 21: Frekvenčna porazdelitev EDS za leto 2014

	% EDS	fi	fi%	xi,min	xi,max	xi	di	Fi
1	0,00- 9,99	10,00	18,52	-	0,82	0,41	0,82	10,00
2	10,00-15,00	20,00	37,04	1,82	14,94	9,29	13,12	30,00
3	15,01-23,00	23,00	42,59	15,31	22,60	26,61	7,29	53,00
4	23,01-24,09	1,00	1,85	28,51	28,51	42,77	-	54,00
5	25,00-40,00	-	-	-	-	-	-	54,00
	SKUPAJ	54,00	100,00					

Slika15: EDS v letu 2014

V letu 2014 so se spet uveljavljale investicijske olajšave, zato je tudi učinek na EDS večji. V tretjem razredu od 500 do 6.000 EUR je davek od dobička plačalo 42,5 % vseh podjetij v najvišjem razredu od 300.000 do 670.000 EUR ni bilo nobenega podjetja, medtem ko je v letu 2007 v tem rangi tako visok davek plačalo 10 % vseh podjetij. Z EDS v rangi od 25 do 40 % ni bilo obdavčenega nobenega podjetja. Leta 2014 je najmanj davka v rangi od 0 do 400 EUR plačalo 22,5 % podjetij v letu 2007 pa le 10 % podjetij. Zakonski davčni stopnji se približa z 42,59 % podjetij, v letu 2007 jih je bilo za polovico manj.

2.3 Davčne spodbude v nekaterih evropskih državah

Če se primerjamo z ostalimi državami iz EU, dobimo bolj celovit pogled na politiko davčnih olajšav pri ZDDPO v Sloveniji, zato pregled nekaterih podajam po krajšem uvodu v nadaljevanju tega poglavja.

Evropski svet se je na svojem zasedanju v Lizboni leta 2000 dogovoril, da mora EU do leta 2010 postati najbolj konkurenčno in dinamično, na znanju temelječe gospodarstvo na svetu, sposobno trajne gospodarske rasti. Lizbonska strategija je bila dopolnjena leta 2001 in leta 2002 s ciljem, da se delež vlaganj v R&R glede na BDP do leta 2010 poveča na 3 %, od tega naj bi javni sektor prispeval eno tretjino, zasebni pa dve tretjini. Na podlagi te strategije smo posledično tudi v Sloveniji pričeli uveljavljati višje olajšave za R&R v letu 2006, da bi dosegli cilje Lizbonske strategije.

Ciljem Sveta Evrope so sledile tudi druge evropske države, ki so v preteklosti zagotavljale visoke davčne olajšave, odločile so se za širšo davčno osnovo, kar omogoča nižje davčne stopnje. Večina držav v EU je vzpostavila politike, ki naj bi okrepile investicije v raziskave

in razvoj kot tudi uspešnost njihovih raziskovalnih in inovacijskih sistemov (Taxes in Europe, 2016, <http://ec.europa.eu/taxtrends>).

V nadaljevanju si pogledjmo nekaj evropskih držav in njihovo ureditev na področju investicijskih olajšav:

- **Avstrija;** Nima klasičnih investicijskih olajšav (v SLO 55.a člen ZDDPO-2), ima olajšavo za raziskave in razvoj v višini 25 % vrednosti investicije, vendar samo tiste, ki pomembnost investicije za Avstrijo dokazujejo s prejetim certifikatom Ministrstva za gospodarstvo,
- **Belgija;** Ima olajšavo za investicije v raziskave in razvoj, nove tehnologije na okoljskem področju in na področju varčevanja z energijo v višini 14,5 % od vrednosti investicije, v industriji za spodbujanje obnovljivih virov za embalažo 3 % in za vlaganja v ladjedelništvo 30 %. Imajo še posebni investicijski odbitek 11,5 % v povezavi z amortizacijo osnovnih sredstev v podjetju z manj kot 20 zaposlenimi in v vseh okoljsko prijaznih investicijah.
- **Češka;** Poleg olajšav za raziskave in razvoj imajo investicijsko olajšavo za velike investicije v vrednosti 8,3 mio EUR, od tega 4,15 mio EUR za investicije v regijo z visoko stopnjo brezposelnosti. Pri tem mora imeti najmanj 40 % vrednosti nove investicije v opremo;
- **Danska;** Nima klasičnih investicijskih olajšav (v SLO 55.a člen ZDDPO-2). Ima olajšave za R&R,
- **Finska;** Nima klasičnih investicijskih olajšav. Ima davčno spodbudo v obliki pospešene amortizacije za mala in srednja podjetja pri investiranju v manj razvita območja države,
- **Nemčija;** Nima klasičnih investicijskih olajšav. Ima pospešeno amortizacijo npr. za obnovo stavb 9 % v prvih sedmih letih, nato pa v naslednjih štirih 7 % amortizacijo. V primeru, da neto vrednost sredstev presega 204.000 EUR, se lahko dodatno amortizira po 20 % letni amortizacijski stopnji v obdobju štirih let,
- **Nizozemska;** Ima tako kot Slovenija splošno olajšavo, vendar samo za investicije v vrednostih od 2.100 EUR do 232.000 EUR po padajoči lestvici, ki se začne pri 25 % nad 35.000 EUR;
- **Hrvaška;** Ima spodbude za večje naložbe od 1,5 mio do 8 mio EUR, s tem da davčna stopnja pada od 10 % za najmanjše do 0 % za največje vlagatelje. Ima tudi olajšave za investicije na območjih posebnega državnega pomena (degradirana področja).

Če na kratko povzamemo, imajo nekatere evropske države olajšave le za R&R, splošno⁷ olajšavo imata le Slovenija in Nizozemska. Več ali manj so prisotne olajšave za vlaganja v regije, ki so problematične glede razvoja. So pa tudi olajšave, namenjene velikim investitorjem, kot je to urejeno v zakonodaji Češke. Če bi gledali s tega vidika, lahko rečemo, da imamo na področju obdavčitve davka od dohodka pravnih oseb spodbudno davčno politiko.

2.4 Izkoriščanje davčnih olajšav v izbranem podjetju

V nadaljevanju predstavljam podjetje CEKO IN d.o.o., katerega lastnica sem bila do nedavnega, ker ga najbolj poznam in imam dostop do podatkov, ki sem jih potrebovala za primer proučevanja v tej nalogu. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 2003, zato podatkov za leto 2002 ni, so pa toliko bolj zgovorni podatki za leto 2007 primerjalno z letom 2014.

2.4.1 Predstavitev podjetja CEKO IN d.o.o.

CEKO IN d.o.o. je mikro podjetje, ki posluje že trinajst let in izdeluje kovinske konstrukcije po naročilu in v zadnjem času vse več premičnih objektov, kot so hale in skladiščni šotori. Podjetje ima tudi veliko izkušenj z montažami raznih strojnih oprem in vzdrževanjem industrijskih objektov. Glavni kupci so velika slovenska podjetja kot so: Mercator d.d., Salus d.d., Kolinska d.d, BTC d.d. in drugi. Podjetje posluje stabilno, ima stalno rast obsega poslovanja, dohodka, dobička ter števila zaposlenih. Skrb je posvečena povečevanju obsega celotnega prihodka in dobička. Podjetje je po metodologiji bonitetne hiše BISNODE d.o.o. v letu 2015 doseglo bonitetno oceno trojni AAA, kot odlično poslovno uspešno podjetje z dobro finančno stabilnostjo. Takih podjetij je bilo v letu 2015 v Sloveniji samo 4,48 %. Podjetje se predstavlja z logotipom, ki je zloženka začetnice priimka lastnikov (Cerar) in eko, kot ekološke kovinske konstrukcije.

Slika 16: Logotip podjetja CEKO IN

⁷ Olajšava po 55.a členu ZDDPO-2. Splošna olajšava za vlaganja v opremo.

V Tabeli 21 sem izbrala nekaj pomembnih podatkov, ki so javno dostopna za vsa podjetja. Ti podatki so pomembni za identifikacijo podjetja v vsakodnevem poslovanju in za poročanje v poslovne in davčne namene.

Tabela 22: Podatki o podjetju CEKO IN d.o.o.

Podjetje:	CEKO IN, podjetje za proizvodnjo in storitve d.o.o.
Skrajšano ime:	CEKO IN d.o.o.
Sedež:	Ljubljana
Poslovni naslov:	Litostrojska 44f, 1000 Ljubljana
Osnovni kapital:	50.492,00 EUR
Pravnoorganizacijska oblika:	Družba z omejeno odgovornostjo
Datum vpisa:	14.10.2003
Matična številka:	1868276000
Davčna številka:	SI 26935791

Vir: Poslovni register Slovenije, 2016, <http://www.ajpes.si/Registri>.

V podjetju je trenutno zaposlenih šest delavcev. Lastniki podjetja imajo ključne funkcije v podjetju, to je vodenje, finance in organiziranje poslovnega procesa. Ostali zaposleni so kvalificirani kovinarji, orodjarji in varilci, katerih poklici so v Sloveniji in v Evropi v primankljaju.

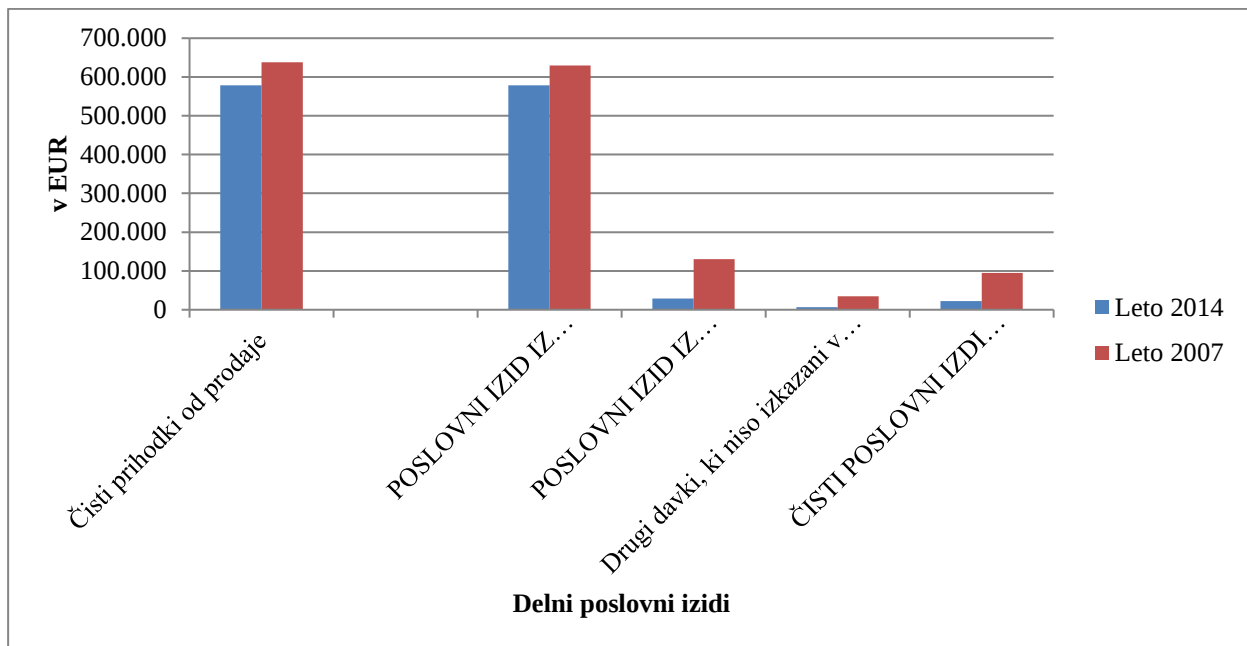
Za uvod podajam nekaj podatkov o uspešnosti podjetja s primerjavo delnih izidov poslovanja za leti 2007 in 2014.

Tabela 23: Primerjava delnih izidov 2014/2007 podjetja CEKO IN d.o.o.

Delni poslovni izidi	2014	2007	Indeks 14/07
Čisti prihodki od prodaje	578.223,00	638.285,00	90,59
Poslovni izid iz poslovanja	578.223,00	629.520,00	91,85
Poslovni izid iz rednega delovanja	28.928,00	130.055,00	22,24
Drugi davki, ki niso izkazani v drugih postavkah	6.447,00	34.947,00	18,45
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	22.481,00	95.108,00	23,64

Vir: CEKO IN d.o.o. (2007). Letno poročilo podjetja CEKO IN d.o.o. za leto 2007; CEKO IN d.o.o. (2014). Letno poročilo podjetja CEKO IN d.o.o. za leto 2014 (interno gradivo). Ljubljana: CEKO IN d.o.o.

Slika 17: Primerjava delnih izidov iz Izkaza poslovnega izida za leto 2014 z letom 2007

Iz Tabele 23 je razvidno, da je bilo leto 2007 uspešno tudi za to podjetje, ustvarilo je 78 % več dobička kot leta 2014. Plačalo pa je kar za 82 % več davka kot leta 2014. Prihodki so bili manjši samo za 9,49 %, velik del dobička je šel v proračun Slovenije in ni ostalo v podjetju.

Tabela 24: Primerjava delnih stanj sredstev in obveznosti za leti 2014 in 2007 podjetja CEKO IN d.o.o.

Bilanca stanja -primerjava 2014/2007	2014	2007	Indeks 14/07
SREDSTVA	571.643	591.217	97
STALNA SREDSTVA	345.548	350.134	99
Opredmetena osnovna sredstva	345.548	280.968	123
Proizvajalne naprave in stroji	65.141	69.166	94
Osnovna sredstva, ki se pridobivajo	158.642	-	-
GIBLJIVA SREDSTVA	214.468	241.083	89
Kratkoročne poslovne terjatve	51.462	178.079	29
Denarna sredstva	163.006	63.004	259

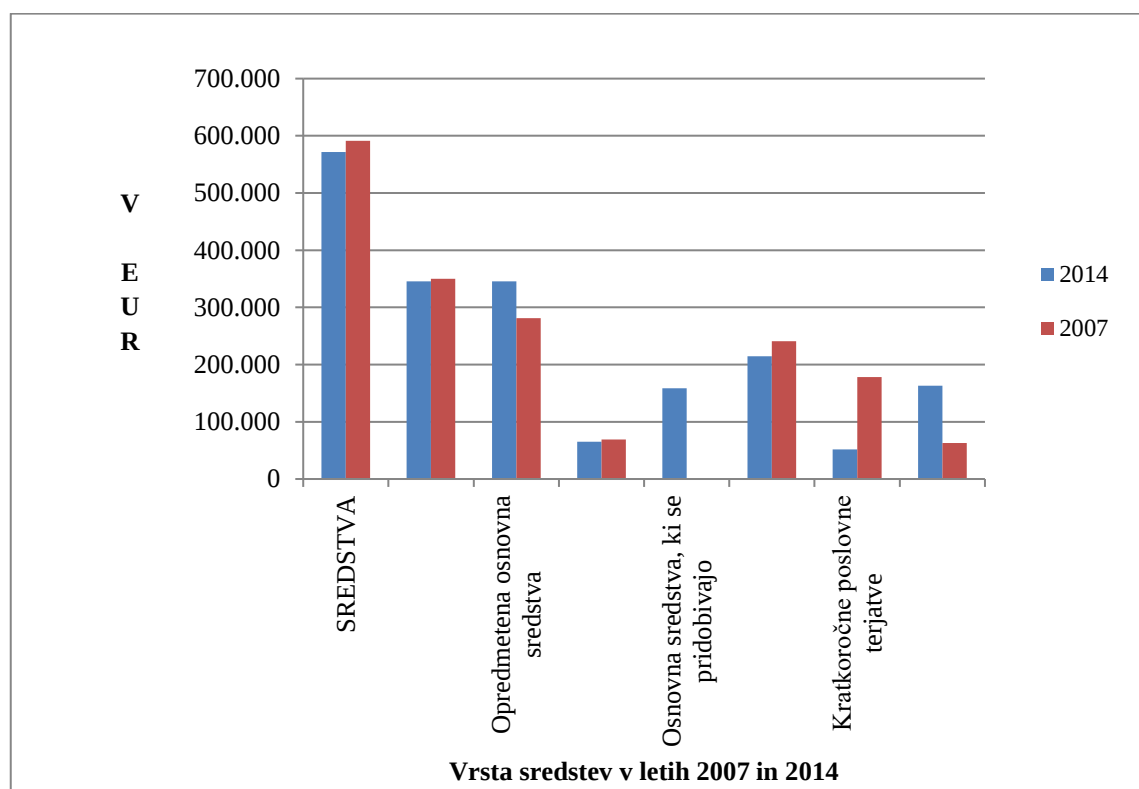
se nadaljuje

Tabela 24: Primerjava delnih stanj sredstev in obveznosti za leti 2014 in 2007 podjetja CEKO IN d.o.o.(nad.)

Bilanca stanja -primerjava 2014/2007	2014	2007	Indeks 14/07
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	571.643	591.217	97
KAPITAL	394.924	260.531	152
FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	118.931	265.076	45
Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti	73.164	169.905	43
Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti	19.147	95.171	20
Časovne razmerjitve	26.620	17.650	151

Vir: CEKO IN d.o.o. (2007). Letno poročilo podjetja CEKO IN d.o.o. za leto 2007; CEKO IN d.o.o. (2014). Letno poročilo podjetja CEKO IN d.o.o.za leto 2014 (interno gradivo). Ljubljana: CEKO IN d.o.o.

Slika 18: Sredstva leta 2014 primerjalno z letom 2007

Stalna sredstva so ostala na isti ravni oz. so se celo za 1 % zmanjšala. To je posledica vedno novih vlaganj v opremo vsaj v višini odpisov. Največ so se povečala osnovna sredstva, za 23 % in denarna sredstva za 123 %. Finančne in poslovne obveznosti so se zmanjšale za več kot 50 %.

V Tabeli 25 sta prikazana dejanska obračuna davka od dohodka pravnih oseb za leti 2007 in 2014. Kolikšna bi bila razlika v davku, če bi bilo v letu 2007 možno uveljavljati

investicijska olajšav je vidno iz Tabele 26. V Tabeli 27 je izračunan prihranek pri uveljavljanju olajšave v letu 2007.

Tabela 25: Dejansko plačan davek in izračun EDS za leti 2007 in 2014 podjetja CEKO IN d.o.o.

Leto	Razlika prih.-odh.	ČD IPI	Zmanjšanje odhodkov	Davčna osnova I.	Olajšave	Končna dav.osnova	Davčna stopnja	Davek od dohodka	EDS %
2007	130.058	95.108	21.885	151.943	-	151.943	0,23	34.947	37
2014	28.531	28.530	11.128	39.659	1.734	39.659	0,17	6.742	24

*Vir: CEKO IN d.o.o.Obračun davka od dohodka pravnih oseb za leto 2007in leto 2014(interno gradivo).
Ljubljana:CEKO IN d.o.o.*

V tabeli 26 je primer s koriščenjem 40 % splošne olajšave v letu 2007

Tabela 26: Izračunana EDS v primeru koriščenja olajšav v letu 2007 podjetja CEKO IN d.o.o.

Leto	Razlika prih.-odh.	ČD IPI	Zmanjšanje odhodkov	Davčna osnova I.	Olajšave	Končna dav.osnova	Davčna stopnja	Davek od dohodka	EDS %
2007	130.058	95.108	21.885	151.943	30.512	121.431	0,23	27.929	29
2014	28.531	28.530	11.128	39.659	1.734	39.659	0,17	6.742	24

In razlika v EDS v primeru koriščenja olajšav v letu 2007;

Tabela 27: Razlika v % EDS pri možni investicijski olajšavi v letu 2007

Vrednost investicije v letu 2007	Davčna stopnja	Vrednost olajšave v EUR	Razlika v % EDS
76.280,00	0,40	30.512,00	7,38

Iz tabel 26 in 27 je razvidno, da v primeru, če bi podjetje v letu 2007 lahko koristilo olajšavo za investicijo v opremo v višini 76.280 EUR, kar bi po sedanji davčni ureditvi prineslo za 7.018 EUR prihranka na račun manj plačanega davka na dohodek pravnih oseb. Tako bi bila EDS za to leto 2007 29,37 % in ne 36,74 %. To pa je kar 20 % manj, kot je bila dejanska EDS.

2.4.2 Učinki uveljavljanja olajšav

Nadaljujem z izračunom kazalnikov in primerjavo med letoma 2007 in 2014 na podlagi dejanskih obračunov.

Tabela 28: Primerjava kazalnikov za leti 2014 in 2007 podjetja CEKO IN d.o.o.

	Vrsta kazalnika	Leto 2014	Leto 2007	indeks 2014/2007
I	Kazalniki investiranja			
1	Delež osnovnih sredstev v sredstvih	60,45	46,00	131,41
2	Delež obratnih sredstev v sredstvih	37,52	39,81	94,25
3	Delež finančnih naložb v sredstvih	2,03	13,87	14,64
II	Kazalniki financiranja			
4	Delež kapitala v financiranju	69,09	42,94	160,90
5	Delež dolgov v financiranju	16,15	43,68	36,97
6	Kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev	114,29	74,41	153,59
7	Finančni vzvod (celotne obveznosti do kapitala)	23,37	101,74	22,97
III	Kazalniki plačilne sposobnosti			
8	Kratkoročni koeficient likvidnosti	3,09	1,51	204,64
9	Pospešeni koeficient likvidnosti	3,09	1,51	204,64
IV	Kazalniki obračanja			
10	obračanje obratnih sredstev	2,07	2,20	94,09
11	Obračanje zalog	n.p.	n.p.	-
12	Obračanje kratkoročnih terjatev	6,89	5,35	128,79
13	Koeficient obračanja sredstev glede na celotne prihodke	1,09	1,00	109,00
V	Kazalniki gospodarnosti			
14	Celotna gospodarnost	1,05	1,25	84,00
15	Gospodarnost poslovanja	1,05	1,27	82,68
VI	Kazalniki donosnosti in dohodkovnosti			
16	Čista dobičkovnost skupnih prihodkov	3,79	14,74	25,71
17	Proizvodnost sredstev	1,09	1,18	92,06
18	Čista donosnost sredstev	4,14	17,44	23,74
19	Čista donosnost kapitala	5,75	44,65	12,88
20	Dobičkovnost prihodkov iz poslovanja	5,00	21,13	23,66
21	Celotna dobičkovnost prihodkov iz poslovanja	4,93	20,38	24,19

V Tabeli 28 sem na podlagi primerjav kazalnikov med letoma 2007 in 2014 prišla do naslednjih ugotovitev;

- delež osnovnih sredstev v vseh sredstvih se je povečal za 31,14 % primerjalno z letom 2014, ker je podjetje več vlagalo, kot pa je imelo akumuliranih odpisov,
- delež finančnih naložb se je zmanjšal za 86 % in delež obratnih sredstev za 5,75 %,
- delež kapitala se je povečal kar za 60 %, predvsem na račun kapitaliziranih dobičkov,

- delež dolgov se je zmanjšal kar za 63 % - podjetje ni zadolženo,
- za 104 % sta se povečala kazalnika plačilnih sposobnosti, kar je za upnike dobro ni pa tako dobro z vidika lastnikov glede dobičkonosnosti.
- obračanje terjatev se je povečalo za 23 %.
- celotna gospodarnost se je zmanjšala (- 16 %), ravno tako donosnost in dohodkovnost, ker ima podjetje več sredstev vezanih v stalnih sredstvih, ki jih financira s lastnim kapitalom.

2.4.3 Vplivi olajšav na čisti denarni tok podjetja

Kot sem prikazala v Tabeli 27, bi podjetje na račun koriščenja olajšav v letu 2007 imelo na razpolago več denarnih sredstev (7.018 EUR). Znesek se zdi zanemarljiv, vendar to predstavlja v praksi deset neto plač podjetja. Poleg takojšnjega odliva sredstev s plačilom davka bi prihranili tudi z manjšimi akontacijami davka v letu 2008, kar je dodatnih 10.000 EUR. Naj samo sklenem to poglavje z ugotovitvijo, da so splošne investicijske olajšave zelo pomembne za vsa podjetja, učinki pa dokazano merljivi na vseh ravneh.

2.4.4 Anketa o uveljavljanju davčnih olajšav s podjetniki

Z anketo sem želela dobiti odgovor, ali se za določeno investicijo podjetnik odloči povsem racionalno, preračunljivo ali temu botrujejo še kakšne druge lastnosti, na primer vedenjske.

Splošno znane podjetniške lastnosti so: inovativnost, samozavest, odločnost, vztrajnost, usmerjenost h kupcem, odnos do tveganja in dobra organizacijska sposobnost. Za podjetnika ni dovolj, da zna opravljati svojo dejavnost in se odzivati na priložnosti, temveč mora biti sposoben tudi predvidevati spremembe in ustvariti podjetniške priložnosti. Priložnost je lahko nov proizvod, nova storitev, nov način dostave, nova proizvodna tehnologija, ki bo znižala stroške (Smith, 2004, str. 5–10).

Podjetnik se vedno ne odloča za naložbo zgolj zato, ker je to najugodnejše, velikokrat se za to odloči, ker je vedenje posameznega podjetnika tako, da nenehno teži k novim vlaganjem, napredku.

S sedmimi podjetniki sem opravila krajšo anketo, postavila sem jim nekaj kratkih vprašanj, ki so razvidni v Prilogi 10. Odgovori na vprašanja pa so glede na pogostost vidni v Tabeli 29.

Tabela 29: Porazdelitev odgovorov ankete

Št. odg.	fi% (a)	fi% (b)	fi% (c)	fi% (d)	Fi %
1	71	29	0	-	100
2	57	29	14	-	100
3	14	57	14	14	100
4	57	14	29	-	100
5	71	14	14	-	100
6	57	43	0	-	100
7	14	71	14	-	100

Legenda:

fi% (a) = odstotek odgovorov na vprašanje a

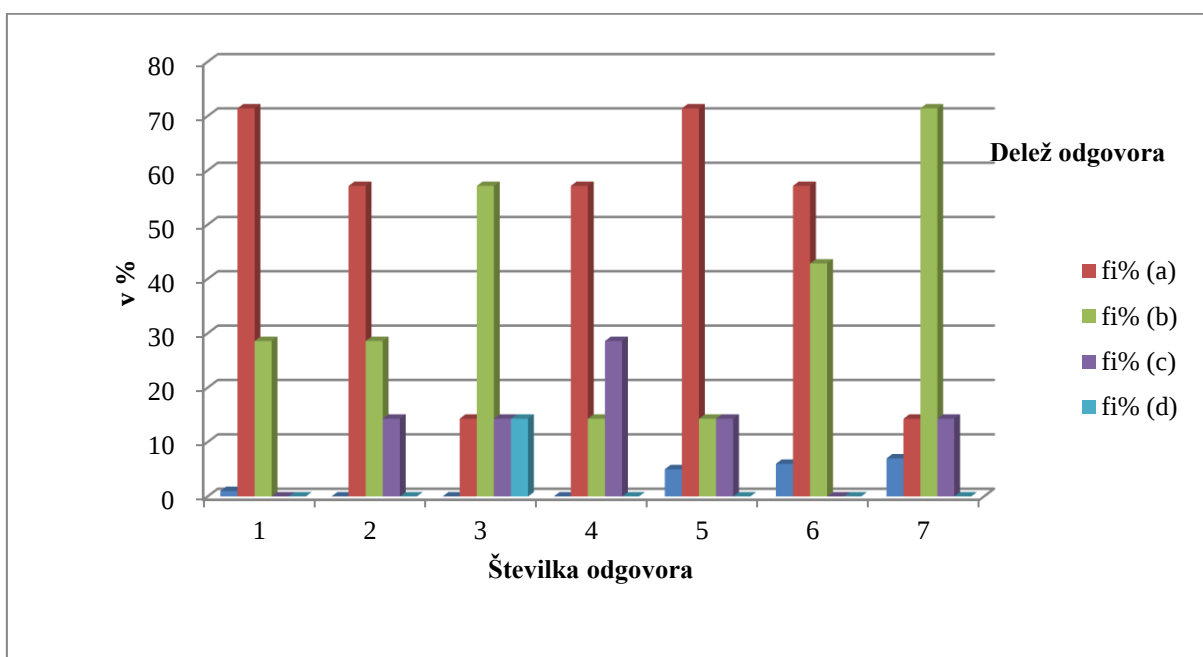
fi% (b) = odstotek odgovorov na vprašanje b

fi% (c) = odstotek odgovorov na vprašanje c

fi% (d) = odstotek odgovorov na vprašanje d

Fi% = kumulativa odgovorov v %

Slika 19: Frekvenčna porazdelitev odgovorov ankete

Ugotovila sem, da je vzorec podjetij takšen, da je bilo 80 % podjetij velikosti mikro po razvrstitvi v ZGD-1. Od vseh vprašanih oseb je bilo 50 % računovodij in 40 % direktorjev, zato sem mnenja, da so odgovori relevantni glede vsebine nadaljnjih vprašanj. 60 % vprašanih je za davčne olajšave v investicije vedelo in jih je v letu 2015 tudi koristilo. Pri vprašanju 6 so se v 50 % odločili za odgovor, ki je bil potrjen glede potrebnosti investicije in da niso vlagali samo zato, da bi koristili davčno olajšavo. Ta odgovor je tudi odgovor na moje temeljno vprašanje v moji anketi in 50 % se jih je opredelilo, da so ne

glede na olajšave in dane računske ugodnosti vseeno investirali. Ker v letu 2007 velika večina podjetij ni mogla uveljavljati olajšav, so se za investiranje v stalna sredstva vseeno odločili, tudi zaradi svojih vedenjskih značilnosti, kot so: podjetnosti, pragmatičnosti in vizionarnosti.

Pri vprašanju o tem, ali se jim zdijo trenutne olajšave za investiranje dovolj visoke, je 50 % vprašanih odgovorilo, da niso dovolj visoke, kar pa je pričakovan odgovor. Dva od vprašanih, ki imata podjetje že več kot 20 let, pogrešata investicijske rezerve in pa olajšavo za investicijo v nepremičnine, potrebne za opravljanje dejavnosti.

SKLEP

Pri izboljševanju davčnega sistema smo si v Sloveniji prizadevali, da bi ustvarili prijaznejše in konkurenčnejše podjetniško okolje ter kakovostnejše življenje ljudi. Po ugodni davčni zakonodaji v letu 2002 in skopih davčnih spodbudah v letu 2007 je Slovenija ponovno začela z uveljavljanjem davčnih olajšav pri obdavčevanju davka od dohodka pravnih oseb.

Od začetka uveljavitve ZDDPO, ZDDPO-1 in ZDDPO-2 do danes, je bilo največ sprememb ravno pri teh olajšavah, zato je vprašanje na začetku naloge upravičeno glede vpliva na rezultate podjetij in njihove kazalnike. Najprimernejša za opazovanje so uspešna proizvodna podjetja, ki ustvarjajo razliko v ceni in potrebujejo nenehna vlaganja, posodabljanja in nove tehnologije, kot npr. podjetja z najboljšo bonitetno oceno v predelovani industriji, katere sem analizirala v nalogi.

Po predstavitvi osnov v prvem delu naloge, potrebnih za razumevanje drugega poglavja sem z izračunom izbranih kazalnikov uspešnih podjetij ugotavljala vplive investicijskih olajšav na izbrane računovodske kazalnike, EBIDT-o in EDS. Nekaj vplivov naštevam, kot sledi;

- zmanjšujejo finančne odlive podjetij,
- povečujejo investicijsko dejavnost,
- zmanjšujejo finančna tveganja zaradi boljše likvidnosti,
- izboljšujejo kapitalsko pokritost osnovnih sredstev zaradi večje kapitalizacije dobičkov,
- z večjo finančno močjo se krepi ugled podjetij,
- dosegajo se boljše bonitetne ocene,
- imajo dober psihološki vpliv na podjetnike,
- kapitalska vlaganja v Sloveniji so ugodna z vidika DDPO,
- zaposleni imajo več možnosti za dolgoročno zaposlitev,
- izboljšujejo se poslovno okolje podjetij itd.
-

Olajšave vplivajo na velikost kazalnikov, vendar se njihove vrednosti nanje ne odzovejo takoj v letu upoštevanja. Trendi rasti teh kazalnikov kažejo, da se vrednosti večajo postopno in s časovnim zamikom.

Takojšen rezultat uveljavljanja olajšav dobimo le z izračunom efektivne davčne stopnje. Ko je bilo leta 2002 največ raznih oprostitev pri davku od dohodka pravnih oseb, je bila efektivna davčna stopnja samo 3 %. Najbolj so bili dobički podjetij obdavčeni leta 2007, povprečna efektivna davčna stopnja je bila tega leta 22 %, leta 2014 pa je bila efektivna davčna stopnja spet precej nižja, samo 14 %.

Tudi pri izračunih kazalnikov in EDS za mikropodjetje CEKO IN d.o.o. se je izkazalo, da bi podjetje ob uveljavljanju investicijskih olajšav prihranilo 20 % pri efektivni obdavčitvi dobička.

V primerjavi z nekaterimi evropskimi državami pa lahko zapišem, da je naš sistem obdavčevanja dobička pravnih subjektov zelo ugoden, saj samo Nizozemska pozna podobno »splošno olajšavo« kot mi, vse ostale imajo v glavnem olajšave za raziskave in razvoj. To naj bi bila tudi konkurenčna prednost za vlaganje v Slovenijo pred vlaganji v ostale evropske države, vsaj na področju obdavčitve pravnih oseb z davkom od dohodka pravnih oseb.

Samo z davčnimi predpisi ne moremo popolnoma predviditi možne učinke davčnih spodbud. Podjetniki se glede na svoje cilje, želje in hotenja odločajo za investiranje brez »računice« glede ugodnosti zaradi olajšav. Odlogočajo se na podlagi svojih vizij prihodnjega razvoja podjetja.

Rada bi tudi omenila, da se je spremenila tudi kultura podjetnikov, katerim v preteklosti ni bilo toliko pomemno, kako podjetje posluje in se z rezultati svojih podjetij niso želeli poistovetiti. Danes dobra boniteta odpira vrata povsod in to bi moralo biti vodilo tako posameznikom, ki se ukvarjajo s podjetništvom kot tudi državi, da bi jih spodbujala k doseganju odličnih poslovnih rezultatov.

LITERATURA IN VIRI

1. Bisnode d.o.o. (2016). *Produkti in rešitve*. Najdeno 15. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.bisnode.si>
2. Brvar, A. (1998). Bonitetna poročila in bonitete podjetij. *Kapital*, 8(182), 26-27.
3. Brvar, A. (2004). Z boniteto do dobrega posla. *Gospodarski vestnik*, 53(25), 50-52.
4. CEKO IN d.o.o. (2007) *Obračun davka od dohodka pravnih oseb za leto 2007* (interno gradivo). Ljubljana: CEKO IN d.o.o.
5. CEKO IN d.o.o. (2007). *Letno poročilo podjetja CEKO IN d.o.o. za leto 2007* (interno gradivo). Ljubljana: CEKO IN d.o.o.
6. CEKO IN d.o.o. (2014) *Obračun davka od dohodka pravnih oseb za leto 2014* (interno gradivo). Ljubljana: CEKO IN d.o.o.
7. CEKO IN d.o.o. (2014). *Letno poročilo podjetja CEKO IN d.o.o. za leto 2014* (interno gradivo). Ljubljana: CEKO IN d.o.o.
8. Chirinko, R. (1999). *Investment tax credits*. Washington:Urban Institute Press.
9. Chirinko, R., & Eisner R. (2004). *The effect of tax parameters in the investment equations in macroeconomic econometric models*. Washington:Urban Institute Press.
10. Černe, M. (2007). Kreiranje davčnih izgub kot tehnika optimizacije. *Davčno-finančna praksa*, 8(7/8), 9-10.
11. Čok, M. (2003). *Javne finance v Sloveniji*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta
12. Čokelc, S., Kokotec-Novak M., & Repovž, (2001). *Davščine in davčno svetovanje*. Maribor: Pravna fakulteta.
13. Delaney, P. (2000). *Accounting and reporting: taxation, managerial, governmental, and not-for-profit organizations*. New York: Wiley CPA examination review.
14. Duhovnik, M. (2002). *Uspešnost in učinkovitost poslovanja podjetja na podlagi ekonomskih in finančnih kazalnikov* (doktorsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
15. Eržen, J. (2012). *Sodobni trendi v delovanju bonitetne službe poslovne banke* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
16. European Communities (2016). *Taxes in Europe*. Najdeno 15. junija 2016 na spletnem naslovu <http://ec.europa.eu/taxtrends>.
17. Ferligoj, A. (1995). *Osnove statistike na prosojnicah*. Ljubljana: samozaložba Zenel B.
18. Gibson, H. C. (1998). *Financial Reporting and Analysis*. London: South Westrn College Publising.
19. Glogovšek, J. (2007). *Poslovno odločanje pred davki in po njih*. Maribor: Založba Pivec.
20. Grilj, S. (2000). Izkušnje DURS na področju davčne zakonodaje. *Zbornik referatov 4. Davčna konferenca* (str. 271–286). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
21. Helfert, A.E. (2000). *Techniques of Financial Analysis* (10.izdaja). Boston: Irwin.
22. Hilke, W.(1995). *Bilanzpolitik*. Heidelberg: Springer-Verlag GmbH.
23. Hočevár, M.(1997). *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski Vestnik.
24. Igličar, A., & Hočevár, M.(2011). *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: GV Založba.
25. *Izkaz finančnih tokov*. Najdeno 15. maja 2016 na spletnem naslovu <http://daisydoren.blogspot.si/2011/06/pn-izkaz-financnih-tokov-izkaz.html>
26. Jerman, S. (2004). *Zakon o davku od dohodka pravnih oseb* (gradivo za izobraževanje za pridobitev strokovnega naziva). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.

27. Kavčič, S. (2001) Podrobnejša predstavitev osnutkov SRS 20, SRS 23 in SRS 29. *Zbornik referatov 4. letne konference preizkušenih računovodij*, 5-36. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
28. Kavčič, S., Kokotec-Novak, M., Koželj, S., & Odar, M. (2004). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
29. Knez-Reidel, J. (2000). *Pojmovanje in presojanje bonitete podjetja*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
30. Kokotec-Novak, M. (2003). Vpliv poslovne bilance na davčno bilanco pri različnih gospodarskih subjektih in načrtovanje davkov (*gradivo za izobraževanje za pridobitev strokovnega naziva preizkušeni računovodja*). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
31. Kolenc, T., & Logar, D. (2007). *Analiza bilanc in revizija*. Maribor: Višja strokovna šola Academia.
32. Koletnik, F. (1997). *Analiziranje računovodskih izkazov(bilanc)*. Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
33. Komerički, T. (2004). Vpliv razvrstitve dolžnikov na oblikovanje bančnih rezervacij. *Revizor*, 3, str. 64–78.
34. Kostanjevec, B. (2002). Davčne spodbude in posebnosti harmonizacije v Evropski uniji. *Podjetje in delo, revija za gospodarsko, delovno in socialno pravo*, 2/XXVII. Ljubljana: GV Založba.
35. Košmelj, K. (2007). *Uporabna statistika*. Ljubljana: Biotehnična fakulteta.
36. Kranjec, M. (2005). Davki in davčni sistemi (*gradivo za izobraževanje za pridobitev strokovnega naziva preizkušeni davčnik*). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
37. Logar, R. (2010, 16. avgust). Kako do bolj zdrave konkurence med bonitetnimi hišami. *Delo*, str. 30.
38. McDaniel, C., & Gates, R. (2005). *Marketing research*. New Jersey: Hoboken.
39. *Metodologija bonitet*. Najdeno 20. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.bonitete.si/BoniteteCE/Files/Metodologija_SI_SI.pdf.
40. Mičković, S. (2000). O boniteti podjetij. *Zbornik 6. Strokovnega posvetovanja o bančništvu: Analiza bančnih tveganj* (str. 83-97). Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije.
41. Moody's investorservice. (2016). *Rating Symbols and Definitions*. Najdeno na spletnem naslovu http://www.moody's.com/researchdocumentcontentpage.aspx?docid=PBC_79004
42. Musgrave, R. A. (1993). *Javne financije u teoriji i praksi*. Zagreb: Institut za javne financije.
43. Odar, M. (2003). Zgledi sestavitve izkazov poslovnega izida po obeh različicah iz SRS 25. *Revija IKS, Revija za računovodstvo in finance*, str. 49.
44. Perner, V. (1998). Pomen računovodskega poročanja na svetovnih (kapitalističnih) trgih. *Korporacijsko prestrukturiranje. 6. Letno srečanje Zveze ekonomistov Slovenije*, (str. 102–117). Ljubljana: Zveza ekonomistov Slovenije.
45. *Porezna uprava Hrvaške*. Najdeno 15. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.porezna-uprava.hr>.
46. *Poslovni register Slovenije*. Najdeno 15. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.ajpes.si/Registri>.

47. *Produkti in rešitve*. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/doc/Bonitete/S.BON/AJPES_S.BON-opis_metodologije-2014.pdf.
48. *Proračun Slovenije*. Najdeno 20. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/javne_finance/tekoca_gibanja_v_javnih_financah/bilten_javnih_financ/
49. Pučko, D. (2001). *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska Fakulteta.
50. Remškar, B. (2004). Metode za izračun efektivnih davčnih stopenj. *Izračun efektivnih davčnih stopenj na kapital, delo in potrošnjo*, str. 15–66.
51. Schmidt, L. (1994). *Massgeblichkeitspritspromzip und Einheitsbilanz*. Bayreuth: OhysicaVerlag.
52. Sigloch, J. (1995). *Jahresabschluss nash Handels und Einheitsbilanz*. Bayreuth: OhysicaVerlag.
53. Slovenski računovodski standardi 2006. *Uradni list RS* št. 117/2005, 9/2006, 20/2006, 70/2006, 75/2006, 119/2008, 126/2008, 95/2015.
54. Smith, A. (2010). Bogastvo narodov. *Raziskava o naravi in vzrokih bogstva narodov/Adam Smith; izbor in spremna beseda Bernard Brščič*. Ljubljana: Studia humanitatis.
55. *Standardna klasifikacija dejavnosti*. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.ajpes.si/Registri/Drugo/SKD>.
56. Stanovnik, T. (1998). *Javne finance*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta v Ljubljani
57. *Statistika kot veda*. Najdeno 15. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.fkbv.um.si/images/stories/matematika/1pred-stat1.pdf>
58. Stiglitz, J. E. (2000). *Economics of the public sector*. New York, London: Norton corporation.
59. Škof, B. (2005). Nekateri pogledi na novi zakon o davčnem postopku. Gospodarski subjekti na trgu eno leto po vstopu v Evropsko Unijo. *Trinajsto posvetovanje o aktualni problematiki s področja gospodarskega prava* (str. 271). Maribor: Inštitut za gospodarsko pravo.
60. Škof, B., Wakounig, M., Tičar, B., Jerman, S., Kobal, A., & Ferčič, A. (2007). *Davčno pravo*. Maribor: Pravna fakulteta Univerze v Mariboru in Davčno-finančni raziskovalni inštitut.
61. Špes, D. & Žužek-Roppa, M. (2006). *Optimizacija poslovnih učinkov skozi davčni vidik*. Maribor: Davčna hiša Bilans.
62. Špes, D. (2002). *Optimiranje davčnih obveznosti*. Maribor: BilansTrade.
63. Šuštar, R. (2009). *Analiza bilanc in revizija*. Ljubljana: Zavod IRC.
64. Švajger, J. (2012). *Optimizacija davčne osnove gospodarskih subjektov in ustrezna shema davčnih olajšav* (magistrsko delo). Maribor: Pravna fakulteta.
65. Turk, I. (2003). Nekaj davčnih pojmov (1). *Revizor*, 14(2), 124-140.
66. Turk, I., Kavčič, S., & Kokotec-Novak, M. (2003a). *Finančno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
67. Turk, I., Kavčič, S., & Kokotec-Novak, M. (2003b). *Poslovno računovodstvo*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
68. *Velikost družb*. Najdeno 1. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.unija.si/news/801/95/Velikost-druzab-za-leto-2015-in-kasneje/d,novice_detail

69. Walton, P.(2000). *Financial Statement Analysis*. London: BusinessPress.
70. Zakon o davčnem postopku (ZdavP-2). *Uradni list RS* št.13/2011, 32/2012, 94/2012, 111/2013, 40/2014, 25/2014, 90/2014, 91/2015.
71. Zakon o davku od dobička pravnih oseb. *Uradni list RS* št. 72/1993, 20/1995, 34/1996, 108/2002.
72. Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-1). *Uradni list RS* št. 40/2004, 70/2004, 139/2004, 17/2005, 33/2006.
73. Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). *Uradni list RS* št. 117/2006, 90/2007, 56/2008, 76/2008, 05/2009,96/2009, 110/2009, 43/2010, 59/2011, 24/2012, 30/2012, 94/2012, 81/2013, 23/2015, 50/2014, 82/2015.
74. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP). *Uradni list RS* št.129/07,40/09, 59/09, 52/10, 106/10, 26/11, 47/11, 87/11, 23/12, 47/13, 63/2013
75. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD). *Uradni list RS* št. 30/93, 29/94,82/94, 20/98, 84/98,06/99, 54/99,36/00,45/01,59/01,57/04.
76. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS* št. 65/2009, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 82/2013, 55/2015.
77. Zaman, M., Hočevár, M. & Igličar, A. (2007). *Temelji računovodstva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1:	Kazalniki investiranja in financiranja za leto 2002	1
Priloga 2:	Kazalniki kazalniki plačilne sposobnosti in obračanja za leto 2002.....	2
Priloga 3:	Kazalniki donosnosti in gospodarnosti za leto 2002	3
Priloga 4:	Kazalniki investiranja in financiranja za leto 2007	4
Priloga 5:	Kazalniki plačilne sposobnosti in obračanja za leto 2007	6
Priloga 6:	Kazalniki donosnosti in gospodarnosti za leto 2007	8
Priloga 7:	Kazalniki investiranja in financiranja za leto 2014	10
Priloga 8:	Kazalniki plačilne sposobnosti in obračanja 2014.....	12
Priloga 9:	Kazalniki donosnosti in gospodarnosti za leto 2014	14
Priloga 10:	Anketa.....	16

Priloga 1: Kazalniki investiranja in financiranja za leto 2002

Tabela1: Povprečni kazalniki investiranja in financiranja za leto2002

	Podjetje	Kazalniki investiranja			Kazalniki financiranja			
1	SEVS D.O.O. CELJE	62,70	26,88	-	30,89	41,51	-	134,38
2	ALU ALPREM, D.O.O.	32,46	47,29	19,23	26,08	73,73	-	282,72
3	JEKON D.O.O.	44,49	55,46	-	40,13	59,87	-	149,17
4	IBS D.O.O.	55,99	44,01	-	72,19	27,81	1,29	38,52
5	ARTEX D.O.O.	39,20	59,81	-	34,58	54,54	-	157,70
6	PETRIČ D.O.O.	37,81	41,69	20,18	53,67	45,16	-	84,14
7	MANTA SEŽANA D.O.O.	66,64	29,81	2,91	65,09	26,28	-	40,37
8	VARŠ, D.O.O.	18,89	35,57	45,54	64,55	35,45	3,42	54,92
9	KAL D.O.O.	32,47	46,32	19,76	39,38	60,62	-	153,96
10	TM METAL, D.O.O.	11,72	60,71	-	28,21	57,95	2,41	205,41
11	MONTER DRAVOGRAD D.O.O.	36,56	-	25,85	78,90	21,09	1,65	26,74
12	LEHMER D.O.O.	56,40	43,03	-	40,00	58,23	-	145,59
13	KOVINARSTVO, D.O.O., KOČEVJE	17,18	69,29	13,44	- 5,53	105,53	-	-
14	KOVINALES, D.O.O., LOKOVICA 102/D, ŠOŠTANJ	13,24	76,43	-	37,82	62,18	1,60	164,42
	BEMIJA D.O.O.	32,44	52,62	14,77	71,16	25,51	2,18	35,85
16	RAZVOJ D.O.O. BRASLOVČE	75,76	6,59	-	55,42	44,58	-	80,43
17	PREMONT D.O.O.	43,45	56,55	-	55,49	44,51	1,28	80,20
18	MONTING SK, D.O.O.	8,25	91,68	-	13,23	74,20	1,60	560,87
19	TINDE D.O.O. TREBNJE	-	73,00	15,62	37,63	6,17	323,06	16,39
20	METREL MEHANIKA D.O.O.	35,46	-	16,59	87,05	12,95	2,44	14,88
21	VIIG D.O.O.	40,73	52,97	5,11	34,72	65,28	-	187,99
22	REM D.O.O.	19,00	81,00	-	20,57	79,43	1,08	386,26
23	MDM D.O.O.	65,85	-	1,28	54,98	45,02	-	81,89
24	DULER D.O.O.	78,73	21,27	-	89,49	10,51	1,14	11,74
25	BO-DA D.O.O.	55,55	44,02	-	76,48	23,52	1,37	30,75
26	SICO D.O.O.	21,09	29,82	46,93	52,51	44,17	-	84,12
27	VAMAR D.O.O.	2,41	59,92	37,67	6,16	93,84	2,56	1.523,10
28	ALPREMO D.O.O.	53,64	46,28	-	42,75	57,25	-	133,93
29	GABER, D.O.O., KOPER	14,15	65,39	18,42	74,42	17,25	3,31	23,18

Priloga 2: Kazalniki plačilne sposobnosti in obračanja za leto 2002

Tabela 2: Povprečni kazalniki plačilne sposobnosti za leto 2002

	Podjetje	Kazalniki plačilne sposobnosti			
1	SEVS D.O.O. CELJE	-	-	4,03	53,70
2	ALU ALPREM, D.O.O.	-	-	2,53	18,97
3	JEKON D.O.O.	1,21	-	4,25	15,46
4	IBS D.O.O.	1,58	1,58	2,88	-
5	ARTEX D.O.O.	1,44	1,27	3,52	21,50
6	PETRIČ D.O.O.	-	-	2,17	9,15
7	MANTA SEŽANA D.O.O.	1,25	1,23	1,89	155,03
8	VARS, D.O.O.	2,29	2,29	4,67	-
9	KAL D.O.O.	1,47	-	4,88	11,32
10	TM METAL, D.O.O.	1,29	1,22	-	97,76
11	MONTER DRAVOGRAD D.O.O.	2,93	1,89	-	-
12	LEHMER D.O.O.	-	-	2,65	211,72
13	KOVINARSTVO, D.O.O., KOČEVJE	-	-	4,46	-
14	KOVINALES, D.O.O., LOKOVICA 102/D, ŠOŠTANJ	1,23	1,23	2,28	-
15	BEMIJA D.O.O.	2,64	2,64	3,39	-
16	RAZVOJ D.O.O. BRASLOVČE	-	-	5,99	26,30
17	PREMONT D.O.O.	1,27	1,27	3,44	33,63
18	MONTING SK, D.O.O.	1,24	1,24	-	-
19	TINDE D.O.O. TREBNJE	14,32	14,11	-	101,68
20	METREL MEHANIKA D.O.O.	4,96	3,91	-	-
21	VIIG D.O.O.	1,91	1,43	2,00	5,89
22	REM D.O.O.	1,09	1,01	4,74	65,80
23	MDM D.O.O.	1,66	-	-	-
24	DULER D.O.O.	4,42	4,42	-	-
25	BO-DA D.O.O.	1,88	1,72	2,46	19,37
26	SICO D.O.O.	-	-	3,48	67,44
27	VAMAR D.O.O.	1,04	1,04	-	-
28	ALPREMO D.O.O.	-	-	1,56	-
29	GABER, D.O.O., KOPER	4,43	4,26	2,94	40,12
	Skupaj:	55,54	47,77	70,20	6.271,33
	Povprečnevrednosti	1,92	1,65	2,42	216,25

Priloga 3: Kazalniki donosnosti in gospodarnosti za leto 2002

Tabela 3: Povprečni kazalniki donosnosti in gospodarnosti za leto 2002

	Podjetje	Kazalniki donosnosti in gospodarnosti				
1	SEVS D.O.O. CELJE	54,93	122,83	1,03	1,02	3,08
2	ALU ALPREM, D.O.O.	107,98	158,56	1,08	1,09	5,95
3	JEKON D.O.O.	52,20	77,34	1,01	1,04	1,00
4	IBS D.O.O.	99,72	102,24	1,05	1,02	3,73
5	ARTEX D.O.O.	59,75	80,44	1,07	1,06	5,55
6	PETRIČ D.O.O.	119,74	138,35	1,07	1,04	7,73
7	MANTA SEŽANA D.O.O.	50,15	245,77	1,61	1,69	30,75
8	VARŠ, D.O.O.	54,44	87,90	1,03	1,00	2,88
9	KAL D.O.O.	30,63	67,92	1,00	1,02	-
10	TM METAL, D.O.O.	66,03	61,19	1,13	1,13	9,43
11	MONTER DRAVOGRAD D.O.O.	63,14	80,13	1,02	-	1,91
12	LEHMER D.O.O.	108,19	179,56	1,01	1,00	-
13	KOVINARSTVO, D.O.O., KOČEVJE	75,57	117,85	1,01	1,03	-
14	KOVINALES, D.O.O., LOKOVICA 102/D, ŠOŠTANJ	141,91	136,74	-	-	-6,40
15	BEMIJA D.O.O.	84,72	48,63	1,01	1,02	-
16	RAZVOJ D.O.O. BRASLOVČE	18,91	147,11	1,01	1,02	-
17	PREMONT D.O.O.	64,89	89,60	1,02	1,02	1,82
18	MONTING SK, D.O.O.	103,98	91,10	1,06	1,06	5,25
19	TINDE D.O.O. TREBNJE	325,41	-	1,09	1,07	8,64
20	METREL MEHANIKA D.O.O.	68,34	35,79	1,01	-	1,24
21	VIIG D.O.O.	85,62	114,30	1,13	1,14	10,83
22	REM D.O.O.	57,75	70,40	1,07	1,07	5,50
23	MDM D.O.O.	65,88	144,52	1,13	-	10,55
24	DULER D.O.O.	4.326,15	1.008,92	1,15	1,15	9,84
25	BO-DA D.O.O.	101,21	83,53	1,16	1,17	11,64
26	SICO D.O.O.	72,23	116,93	1,05	1,02	4,71
27	VAMAR D.O.O.	31,28	50,39	1,01	1,01	-
28	ALPREMO D.O.O.	173,72	326,92	1,05	1,05	3,66
29	GABER, D.O.O., KOPER	67,23	37,10	1,05	1,04	3,72
	Skupaj:	6.731,73	4.022,04	30,11	26,98	143,00
	Povprečnevrednosti	232,13	138,69	1,04	0,93	4,93

Priloga 4: Kazalniki investiranja in financiranja za leto 2007*Tabela 4: Povprečni kazalniki investiranja in financiranja za leto 2007*

	Podjetje	Kazalniki investiranja in financiranja					
1	ROKAVEC D.O.O.	13,36	59,23	19,79	41,98	58,02	314,24
2	SEVS D.O.O. CELJE	45,73	52,20	-	48,67	51,33	106,42
3	ALU ALPREM, D.O.O.	22,59	64,21	12,64	39,40	60,59	130,78
4	JEKON D.O.O.	5,73	44,67	49,11	65,63	33,97	970,00
5	IBS D.O.O.	35,80	63,97	-	67,93	32,07	189,75
6	ARTEX D.O.O.	42,13	39,70	15,17	70,96	26,70	156,28
7	PETRIČ D.O.O.	27,32	70,83	1,62	51,45	45,25	176,52
8	MANTA SEŽANA D.O.O.	37,30	52,47	9,85	81,02	18,98	216,14
9	TROPI NOVA D.O.O.	2,44	97,56	-	51,26	48,74	2.103,70
10	KOVIT PROJEKTI D.O.O.	49,25	37,13	12,13	19,32	75,41	38,07
11	EUROVAR, D.O.O.	76,56	23,44	-	34,14	65,86	44,59
12	SIGMA 6 D.O.O.	37,63	53,28	-	9,10	90,90	24,19
13	M.S.H. D.O.O.	1,40	98,60	-	26,67	73,33	1.903,59
14	KVEDER D.O.O.	20,48	79,52	-	39,68	60,32	193,80
15	VARS, D.O.O.	34,71	31,44	33,83	56,65	43,35	163,24
16	KAL D.O.O.	31,63	63,72	-	23,25	72,84	72,81
17	TM METAL, D.O.O.	36,80	61,73	-	59,90	40,10	156,52
18	MONTER DRAVOGRAD D.O.O.	23,06	55,92	18,66	57,63	37,12	197,05
19	LEHMER D.O.O.	34,51	65,22	-	32,81	65,42	95,05
20	MOJSTROVINA, D.O.O.	58,78	30,93	5,36	44,00	56,00	68,60
21	KOVINARSTVO, D.O.O., KOČEVJE	45,00	20,66	26,81	25,68	74,32	57,06
22	KOVINALES, D.O.O., LOKOVICA 102/D, ŠOŠTANJ	36,72	57,16	1,15	66,83	33,17	160,56
23	ALUVAR D.O.O.	12,87	87,00	-	59,47	40,53	462,19
24	BEMIJA D.O.O.	20,03	66,26	12,78	40,10	50,22	123,10
25	RAZVOJ D.O.O. BRASLOVČE	57,38	39,92	1,43	55,53	44,47	96,77
26	PREMONT D.O.O.	41,79	44,04	-	44,25	55,75	79,07
27	MONTING SK, D.O.O.	27,50	15,35	56,96	35,37	43,90	87,00
28	TINDE D.O.O. TREBNJE	14,13	85,16	-	38,10	5,58	257,41
29	METREL MEHANIKA D.O.O.	37,24	62,58	18,50	84,87	15,12	227,11
30	CEKO IN D.O.O.	46,30	39,81	13,87	42,94	43,68	74,41
31	VIIG D.O.O.	53,28	45,89	-	40,85	54,66	76,26
32	REM D.O.O.	41,91	57,08	-	34,43	65,12	81,15
33	MDM D.O.O.	49,34	47,66	2,57	71,23	28,76	136,23
34	DULER D.O.O.	34,28	62,46	-	26,37	73,63	70,24

se nadaljuje

Tabela 4: Povprečni kazalniki investiranja in financiranja za leto 2007(nad.)

	Podjetje	Kazalniki investiranja in financiranja					
35	BAJS D.O.O.	-	100,00	-	72,05	27,95	-
36	BO-DA D.O.O.	42,48	55,51	-	58,22	41,72	135,20
37	SICO D.O.O.	74,66	24,01	-	32,00	62,30	42,12
38	VAMAR D.O.O.	36,69	41,64	7,33	38,25	61,75	65,54
39	ALPREMO D.O.O.	59,76	39,36	-	75,39	21,56	126,15
40	GABER, D.O.O., KOPER	12,60	73,31	11,45	61,61	32,34	488,80
	Skupaj:	1.381,16	2.210,63	331,01	1.924,97	1.932,83	10.167,70
	Povprečnevrednostikazalnikov.	34,53	55,27	8,28	48,12	48,32	254,19

Priloga 5: Kazalniki plačilne sposobnosti in obračanja za leto 2007*Tabela 5: Povprečni kazalniki investiranja in financiranja za leto 2007*

	Podjetje	Kazalnikiplačilne sposobnosti inobračanja					
1	ROKAVEC D.O.O.	1,43	1,43	-	7,30	-	12,22
2	SEVS D.O.O. CELJE	1,04	1,04	1,10	8,41	2.407,71	6,10
3	ALU ALPREM, D.O.O.	1,37	1,09	1,36	-	9,87	3,59
4	JEKON D.O.O.	2,74	2,37	-	6,55	21,54	11,93
5	IBS D.O.O.	2,00	2,00	1,64	-	-	4,34
6	ARTEX D.O.O.	2,40	2,20	1,49	7,11	30,22	5,50
7	PETRIČ D.O.O.	1,57	1,25	1,72	2,26	10,71	3,33
8	MANTA SEŽANA D.O.O.	3,29	2,93	2,17	2,74	10,04	2,71
9	TROPINOVA D.O.O.	2,00	1,97	1,45	-	144,26	9,41
10	KOVIT PROJEKTI D.O.O.	1,00	-	-	7,63	36,16	5,41
11	EUROVAR, D.O.O.	1,71	1,61	1,57	-	21,40	1,57
12	SIGMA 6 D.O.O.	-	-	-	-	10,48	5,99
13	M.S.H. D.O.O.	1,34	1,34	-	-	-	13,30
14	KVEDER D.O.O.	1,75	1,35	1,26	-	13,04	3,77
15	VARS, D.O.O.	1,85	1,84	-	6,71	56,50	7,83
16	KAL D.O.O.	1,02	-	-	7,80	9,26	9,51
17	TM METAL, D.O.O.	2,23	1,95	1,91	-	11,57	2,92
18	MONTER DRAVOGRAD D.O.O.	1,91	1,15	1,39	2,38	4,52	5,96
19	LEHMER D.O.O.	1,46	1,46	1,43	-	174,95	3,21
20	MOJSTROVINA, D.O.O.	1,02	1,01	-	-	501,42	6,10
21	KOVINARSTVO, D.O.O., KOČEVJE	-	-	-	26,68	97,63	26,35
22	KOVINALES, D.O.O., LOKOVICA 102/D, ŠOŠTANJ	1,74	1,74	2,05	-	-	3,04
23	ALUVAR D.O.O.	2,15	2,05	1,86	-	47,84	3,13
24	BEMIJA D.O.O.	1,45	1,45	1,55	3,95	3.355,54	2,90
25	RAZVOJ D.O.O. BRASLOVČE	-	-	-	-	114,68	7,56
26	PREMONT D.O.O.	1,09	1,07	1,14	-	676,84	7,36
27	MONTING SK, D.O.O.	1,35	1,35	-	12,37	-	9,23
28	TINDE D.O.O. TREBNJE	18,38	17,96	8,82	-	20,08	1,48
29	METREL MEHANIKA D.O.O.	4,14	3,10	1,58	3,24	8,84	7,22
30	CEKO IN D.O.O.	1,51	1,51	1,08	-	416,87	5,35
31	VIIG D.O.O.	2,20	1,52	1,25	-	6,78	5,34
32	REM D.O.O.	1,22	1,05	1,26	4,60	31,23	5,95
33	MDM D.O.O.	1,88	-	1,17	2,38	4,44	6,05
34	DULER D.O.O.	1,07	-	1,16	-	13,04	6,20

se nadaljuje

Tabela 5: Povprečni kazalniki investiranja in financiranja za leto 2007 (nad.)

	Podjetje	Kazalniki plačilne sposobnosti in obračanja					
35	BAJS D.O.O.	3,58	3,58	2,49	-	-	2,97
36	BO-DA D.O.O.	2,22	1,78	1,85	4,24	11,87	3,28
37	SICO D.O.O.	-	-	1,13	3,01	16,78	4,61
38	VAMAR D.O.O.	-	-	-	11,04	-	8,26
39	ALPREMO D.O.O.	1,85	1,85	1,15	-	579,93	2,80
40	GABER, D.O.O., KOPER	2,66	2,53	1,25	3,40	23,24	4,80
	Skupaj:	81,59	70,52	49,28	133,80	8.899,28	248,57
	Povprečne vrednosti kazalnikov.	2,04	1,76	1,23	3,35	222,48	6,21

Priloga 6: Kazalniki donosnosti in gospodarnosti za leto 2007

Tabela 6: Povprečni kazalniki donosnosti in gospodarnosti 2007

	Podjetje	Kazalniki donosnosti in gospodarnosti					
1	ROKAVEC D.O.O.	1,01	1,02	-	3,13	2,91	5,40
2	SEVS D.O.O. CELJE	1,02	1,02	1,15	2,39	2,74	4,73
3	ALU ALPREM, D.O.O.	1,06	1,08	4,48	1,67	7,40	20,54
4	JEKON D.O.O.	1,21	1,19	13,37	3,35	45,20	80,53
5	IBS D.O.O.	1,16	1,16	10,51	2,18	22,89	32,74
6	ARTEX D.O.O.	1,13	1,10	8,59	1,70	14,62	21,49
7	PETRIČ D.O.O.	1,11	1,10	7,59	1,74	13,39	26,00
8	MANTA SEŽANA D.O.O.	1,22	1,24	13,68	1,05	14,32	18,39
9	TROPI NOVA D.O.O.	1,12	1,13	10,62	4,08	43,34	119,76
10	KOVIT PROJEKTI D.O.O.	1,01	1,02	1,25	1,64	2,05	10,24
11	EUROVAR, D.O.O.	1,03	1,05	2,57	-	-	1,27
12	SIGMA 6 D.O.O.	1,07	-	4,81	2,12	5,48	60,28
13	M.S.H. D.O.O.	1,09	1,09	6,13	7,13	21,83	81,87
14	KVEDER D.O.O.	1,08	1,09	5,80	2,33	13,49	34,32
15	VARS, D.O.O.	1,35	1,36	20,08	2,03	40,71	68,74
16	KAL D.O.O.	1,00	-	-	2,86	-	3,91
17	TM METAL, D.O.O.	1,12	1,17	8,25	1,48	12,06	22,25
18	MONTER DRAVOGRAD D.O.O.	1,09	1,07	6,75	1,60	10,79	18,25
19	LEHMER D.O.O.	1,01	1,02	-	1,74	-	2,70
20	MOJSTROVINA, D.O.O.	1,21	1,23	13,35	1,32	17,61	42,49
21	KOVINARSTVO, D.O.O., KOČEVJE	1,00	1,01	-	4,05	1,59	5,34
22	KOVINALES, D.O.O., LOKOVICA 102/D, ŠOŠTANJ	1,07	1,07	4,80	1,63	7,82	12,53
23	ALUVAR D.O.O.	1,19	1,18	12,48	2,34	29,23	64,08
24	BEMIJA D.O.O.	1,09	1,09	6,31	1,75	11,07	26,74
25	RAZVOJ D.O.O. BRASLOVČE	1,04	1,03	2,68	2,16	5,79	10,35
26	PREMONT D.O.O.	-	-	- 5,76	2,99	- 17,25	- 33,01
27	MONTING SK, D.O.O.	1,23	1,21	14,43	1,49	21,47	67,26
28	TINDE D.O.O. TREBNJE	1,13	1,09	10,29	-	5,87	16,00
29	METREL MEHANIKA D.O.O.	1,13	1,11	8,75	1,64	14,32	16,72
30	CEKO IN D.O.O.	1,25	1,27	14,74	1,18	17,44	44,65
31	VIIG D.O.O.	1,08	1,04	5,37	1,05	5,73	15,40
32	REM D.O.O.	1,08	1,08	5,90	2,79	16,49	53,03
33	MDM D.O.O.	1,12	1,13	8,46	1,37	11,63	17,57

se nadaljuje

Tabela 6: Povprečni kazalniki donosnosti in gospodarnosti 2007(nad.)

	Podjetje	Kazalniki donosnosti in gospodarnosti					
34	DULER D.O.O.	1,03	-	2,18	2,28	5,30	16,19
35	BAJS D.O.O.	1,47	1,47	24,36	2,07	25,15	34,91
36	BO-DA D.O.O.	1,15	1,13	9,78	1,50	14,70	28,37
37	SICO D.O.O.	1,04	1,05	3,69	-	3,44	10,92
38	VAMAR D.O.O.	1,05	1,06	3,80	2,74	10,41	28,03
39	ALPREMO D.O.O.	1,14	1,13	9,50	-	5,20	8,28
40	GABER, D.O.O., KOPER	1,16	1,13	10,60	1,81	19,18	30,17
	Skupaj:	43,56	40,41	291,35	80,38	505,41	1.149,43
	Povprečnevrednostikazalnikov.	1,09	1,01	7,28	2,01	12,64	28,74

Priloga 7: Kazalniki investiranja in financiranja za leto 2014*Tabela 7: Povprečni kazalniki investiranja in financiranja za leto 2014*

	Podjetje	Kazalniki financiranja in investiranja					
1	ROKAVEC D.O.O.	1,23	98,77	-	43,90	56,10	3.580,03
2	SEVS D.O.O. CELJE	41,59	58,41	-	61,92	38,08	148,87
3	KARA MONT D.O.O.	1,63	97,89	-	59,84	13,59	3.661,22
4	ALU ALPREM, D.O.O.	9,33	83,82	5,59	67,95	29,04	492,86
5	JEKON D.O.O.	1,15	24,52	74,16	27,10	71,37	39,46
6	IBS D.O.O.	34,89	64,99	-	76,87	23,13	220,33
7	ARTEX D.O.O.	47,98	50,86	-	66,32	27,18	136,30
8	PETRIČ D.O.O.	30,23	63,08	-	78,60	20,39	237,83
9	MANTA SEŽANA D.O.O.	63,02	35,98	-	89,49	8,38	141,55
10	TROPI NOVA D.O.O.	41,37	58,63	-	68,92	31,08	166,58
11	KOVIT PROJEKTI D.O.O.	75,13	23,36	-	41,02	43,86	53,52
12	MITRI INŽENIRING D.O.O.	-	95,25	-	84,14	15,86	-
13	EUROVAR, D.O.O.	1,07	52,29	46,27	63,53	36,47	5.924,92
14	SIGMA 6 D.O.O.	3,44	95,40	-	62,66	37,34	1.822,89
15	M.S.H. D.O.O.	10,63	89,37	-	92,01	7,99	865,96
16	JESENIK, D.O.O.	14,77	49,90	35,33	42,10	57,90	285,08
17	KVEDER D.O.O.	10,80	81,89	-	73,19	19,06	677,77
18	DM-METAL D.O.O.	2,70	46,04	51,26	65,43	31,22	2.423,17
19	NIS - MONT D.O.O.	57,40	41,29	1,31	20,24	79,76	35,27
20	VARS, D.O.O.	28,42	49,57	20,55	74,03	25,97	260,49
21	KAL D.O.O.	32,80	66,70	-	46,03	43,19	139,83
22	TM METAL, D.O.O.	47,34	36,17	10,74	76,95	23,05	144,95
23	MONTER DRAVOGRAD D.O.O.	26,27	46,36	25,60	65,34	28,06	215,14
24	KOV D.O.O.	9,31	81,63	8,75	42,17	24,00	453,08
25	MINIS D.O.O.	14,81	85,19	-	21,06	78,94	142,16
26	LEHMER D.O.O.	40,70	56,30	1,55	48,75	45,05	119,78

se nadaljuje

Tabela 7: Povprečni kazalniki investiranja in financiranja za leto 2014(nad.)

	Podjetje	Kazalniki financiranja in investiranja					
27	ISPIO D.O.O.	6,96	92,13	-	22,24	66,09	296,47
28	MOJSTROVINA, D.O.O.	79,20	18,45	-	49,91	48,96	62,97
29	KONMONT D.O.O.	-	2,84	97,16	92,89	7,11	-
30	KOVINARSTVO, D.O.O., KOČEVJE	23,13	75,38	-	55,21	44,04	238,73
31	ALUMERO, D.O.O.	20,78	74,25	3,14	33,73	48,68	141,40
32	KOVINALES, D.O.O., LOKOVICA 102/D, ŠOŠTANJ	28,64	66,21	-	80,49	19,51	251,02
33	ALUVAR D.O.O.	59,47	40,13	-	57,65	35,56	96,94
34	BEMIJA D.O.O.	51,44	27,98	17,64	63,07	27,25	99,56
35	RAZVOJ D.O.O. BRASLOVČE	44,54	55,19	-	63,03	23,03	141,53
36	PREMONT D.O.O.	27,83	57,97	-	13,51	70,73	32,15
37	STK, D.O.O.	65,51	34,49	-	32,32	67,68	49,34
38	MONTING SK, D.O.O.	49,83	14,48	35,46	71,28	19,88	140,77
39	KM METAL D.O.O.	-	99,73	-	64,48	35,52	23.874,60
40	TINDE D.O.O. TREBNJE	69,59	30,00	-	35,38	6,80	50,55
41	METREL MEHANIKA D.O.O.	26,42	30,37	42,77	87,74	10,43	329,53
42	CEKO IN D.O.O.	60,45	37,52	2,03	69,09	16,15	114,29
43	VIIG D.O.O.	45,55	53,57	-	78,49	15,78	170,58
44	REM D.O.O.	41,37	54,47	2,78	62,84	29,96	139,85
45	MDM D.O.O.	43,75	50,76	4,62	50,32	48,98	102,49
46	DULER D.O.O.	68,96	29,56	1,48	45,25	49,09	65,59
47	JP.MONTAGE, D.O.O.	25,50	66,95	1,04	44,92	55,08	168,99
48	EMMEPI JEKLO D.O.O.	25,13	73,96	-	19,76	80,24	78,60
49	BAJS D.O.O.	16,83	79,33	-	77,60	17,20	461,02
50	BO-DA D.O.O.	24,03	75,14	-	89,68	10,01	370,14
51	SICO D.O.O.	59,45	29,32	10,31	58,84	29,84	83,25
52	VAMAR D.O.O.	56,82	39,37	2,16	44,54	53,63	74,21
53	ALPREMO D.O.O.	51,87	46,48	-	85,21	14,79	164,29
54	GABER, D.O.O., KOPER	9,54	88,30	1,28	64,96	30,84	604,80
	Skupaj:	1.730,62	3.077,94	502,99	3.173,99	1.898,91	50.792,70
	Povprečnavrednost:	32,05	57,00	9,31	58,78	35,16	940,61

Priloga 8: Kazalniki plačilne sposobnosti in obračanja 2014*Tabela 8: Kazalniki plačilne sposobnosti in obračanja leto 2014*

	Podjetje	Kazalniki plačilne sposobnosti in obračanja						
1	ROKAVEC D.O.O.	1,76	1,76	1,46	1,85	-	-	2,75
2	SEVS D.O.O. CELJE	1,53	1,53	-	2,97	-	-	4,88
3	KARA MONT D.O.O.	7,22	7,22	4,41	2,05	-	-	3,55
4	ALU ALPREM, D.O.O.	3,28	3,20	2,25	2,10	53,45	58,89	3,18
5	JEKON D.O.O.	7,66	7,20	3,22	2,46	23,25	26,41	5,28
6	IBS D.O.O.	2,81	2,81	1,22	1,83	-	-	4,74
7	ARTEX D.O.O.	2,40	1,87	1,02	2,29	10,09	11,08	5,56
8	PETRIČ D.O.O.	3,19	2,39	1,58	1,95	7,38	8,01	4,02
9	MANTA SEŽANA D.O.O.	4,39	3,78	2,10	1,04	9,92	14,40	3,42
10	TROPI NOVA D.O.O.	5,67	5,67	4,54	1,03	11,01	15,87	2,19
11	KOVIT PROJEKTI D.O.O.	-	-	-	4,76	137,48	152,13	7,36
12	MITRI INŽENIRING D.O.O.	6,16	6,16	6,76	2,70	-	-	3,24
13	EUROVAR, D.O.O.	2,71	2,71	1,90	2,85	28,23	37,31	5,16
14	SIGMA 6 D.O.O.	2,57	-	2,59	2,05	3,75	3,78	6,78
15	M.S.H. D.O.O.	11,19	11,19	1,94	-	-	-	6,64
16	JESENIK, D.O.O.	1,47	1,47	-	7,47	-	-	15,26
17	KVEDER D.O.O.	7,72	5,00	2,79	-	2,57	2,58	2,25
18	DM-METAL D.O.O.	3,12	3,12	1,12	2,93	-	-	4,91
19	NIS - MONT D.O.O.	-	-	-	5,60	-	-	7,25
20	VARŠ, D.O.O.	3,93	3,77	2,67	3,14	76,81	79,20	4,36
21	KAL D.O.O.	2,17	1,64	-	3,38	13,96	15,16	10,96
22	TM METAL, D.O.O.	7,72	6,79	3,91	-	4,77	6,46	1,35
23	MONTER DRAVOGRAD D.O.O.	3,57	2,43	1,45	2,40	5,37	5,95	5,17
24	KOV D.O.O.	3,77	3,77	2,92	3,22	-	-	4,86
25	MINIS D.O.O.	1,27	-	-	3,98	6,20	6,26	11,34
26	LEHMER D.O.O.	1,31	1,31	-	3,22	-	-	5,34
27	ISPIO D.O.O.	1,97	1,65	-	2,87	15,98	16,40	7,90
28	MOJSTROVINA, D.O.O.	-	-	-	5,49	24,12	31,58	11,41
29	KONMONT D.O.O.	14,07	14,07	-	11,36	-	-	70,24

se nadaljuje

Tabela 8: Kazalniki plačilne sposobnosti in obračanja leto 2014 (nad.)

	Podjetje	Kazalnikiplačilne sposobnosti inobračanja						
30	KOVINARSTVO, D.O.O., KOČEVJE	1,83	1,71	-	3,68	100,65	114,95	9,12
31	ALUMERO, D.O.O.	1,77	1,12	1,52	3,93	10,83	11,50	7,42
32	KOVINALES, D.O.O., LOKOVICA 102/D, ŠOŠTANJ	3,72	3,47	2,82	2,13	29,59	35,54	3,08
33	ALUVAR D.O.O.	1,78	1,59	1,42	4,49	35,92	41,48	6,61
34	BEMIJA D.O.O.	1,54	1,54	-	2,00	168,02	193,07	4,50
35	RAZVOJ D.O.O. BRASLOVČE	2,41	2,38	1,14	1,94	38,65	44,68	4,17
36	PREMONT D.O.O.	-	-	1,10	6,41	101,53	110,85	7,57
37	STK, D.O.O.	-	-	1,16	4,45	-	-	7,76
38	MONTING SK, D.O.O.	2,48	2,30	-	3,87	14,11	20,10	10,77
39	KM METAL D.O.O.	2,81	2,81	1,78	2,95	-	-	5,75
40	TINDE D.O.O. TREBNJE	5,02	3,89	2,95	1,09	9,29	10,49	1,52
41	METREL MEHANIKA D.O.O.	7,02	5,77	1,34	2,65	6,64	7,91	6,82
42	CEKO IN D.O.O.	3,09	3,09	-	2,24	-	-	6,89
43	VIIG D.O.O.	4,82	4,13	1,46	1,22	8,00	11,64	6,85
44	REM D.O.O.	1,83	1,19	-	3,56	10,42	11,07	8,76
45	MDM D.O.O.	1,53	-	1,01	2,81	6,83	7,53	5,71
46	DULER D.O.O.	1,31	1,01	1,27	2,20	8,32	11,13	4,03
47	JP.MONTAGE, D.O.O.	2,15	2,15	2,23	3,85	7.997,79	8.675,95	4,67
48	EMMEPI JEKLO D.O.O.	-	-	-	8,03	-	-	17,81
49	BAJS D.O.O.	4,72	4,46	3,47	1,56	29,62	34,23	2,54
50	BO-DA D.O.O.	8,83	7,85	4,16	-	8,39	10,64	3,24
51	SICO D.O.O.	1,68	1,18	1,11	3,22	11,36	13,56	7,44
52	VAMAR D.O.O.	1,35	-	-	3,69	10,95	11,89	6,20
53	ALPREMO D.O.O.	3,20	3,12	2,09	1,20	15,88	17,64	2,78
54	GABER, D.O.O., KOPER	2,88	2,88	1,46	2,32	74,16	84,38	5,14
	Skupaj:	182,43	160,13	-	162,48	9.131,29	9.971,67	388,51
	Povprečnavrednost:	3,38	2,97	-	3,01	169,10	184,66	7,19

Priloga 9: Kazalniki donosnosti in gospodarnosti za leto 2014

Tabela 9: Kazalniki donosnosti in gospodarnosti za leto 2014

	Podjetje	Kazalniki donosnosti in gospodarnosti						
1	ROKAVEC D.O.O.	1,25	1,25	18,34	2,29	42,08	124,47	20,28
2	SEVS D.O.O. CELJE	1,02	1,04	1,75	2,04	3,58	6,40	3,39
3	KARA MONT D.O.O.	1,21	1,22	14,51	2,47	35,87	65,42	17,76
4	ALU ALPREM, D.O.O.	1,04	1,06	3,17	1,98	6,21	10,37	5,42
5	JEKON D.O.O.	1,07	1,06	5,22	0,00	2,98	12,26	6,04
6	IBS D.O.O.	1,01	1,01	1,17	1,30	1,52	1,89	1,17
7	ARTEX D.O.O.	1,04	1,03	3,23	1,28	4,10	6,20	3,35
8	PETRIČ D.O.O.	1,01	1,02	1,17	1,34	1,56	1,98	1,65
9	MANTA SEŽANA D.O.O.	1,44	1,29	26,47	0,00	18,26	20,20	22,21
10	TROPI NOVA D.O.O.	1,30	1,37	19,37	0,00	15,64	23,71	26,85
11	KOVIT PROJEKTI D.O.O.	1,04	1,05	4,09	1,51	6,16	14,00	4,40
12	MITRI INŽENIRING D.O.O.	1,08	1,08	7,65	2,76	21,11	26,80	7,70
13	EUROVAR, D.O.O.	1,13	1,17	9,19	2,34	21,52	35,76	14,39
14	SIGMA 6 D.O.O.	1,07	0,00	5,75	1,98	12,24	23,58	0,00
15	M.S.H. D.O.O.	1,26	1,25	17,08	1,08	18,50	20,10	19,76
16	JESENIK, D.O.O.	1,09	1,08	6,85	4,30	29,42	70,81	7,75
17	KVEDER D.O.O.	1,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-3,54
18	DM-METAL D.O.O.	1,27	1,27	17,62	1,71	30,15	46,08	21,09
19	NIS - MONT D.O.O.	1,04	1,04	3,30	2,41	7,94	39,24	3,98
20	VARŠ, D.O.O.	0,00	0,00	-2,27	1,60	-3,63	-5,15	-2,08
21	KAL D.O.O.	1,03	1,04	2,86	2,39	6,84	15,90	3,77
22	TM METAL, D.O.O.	1,02	1,06	1,85	0,00	0,00	0,00	5,53
23	MONTER DRAVOGRAD D.O.O.	1,04	1,06	3,12	1,29	3,94	5,48	6,02
24	KOV D.O.O.	1,25	1,25	15,66	3,25	50,83	139,53	20,13
25	MINIS D.O.O.	1,01	1,01	0,00	3,72	2,85	14,48	0,00
26	LEHMER D.O.O.	1,07	1,07	5,77	2,32	13,40	26,61	6,49
27	ISPIO D.O.O.	1,03	1,02	3,01	2,70	8,21	38,60	1,64
28	MOJSTROVINA, D.O.O.	1,19	1,20	14,02	1,24	17,39	38,58	16,59
29	KONMONT D.O.O.	2,30	2,26	46,86	0,00	34,70	37,35	55,84
30	KOVINARSTVO, D.O.O., KOČEVJE	1,15	1,13	12,15	3,37	41,69	97,67	11,21
31	ALUMERO, D.O.O.	1,05	1,04	4,25	3,16	13,57	38,45	4,13
32	KOVINALES, D.O.O., LOKOVICA 102/D, ŠOŠTANJ	1,04	1,04	3,39	1,66	5,62	7,23	3,90
33	ALUVAR D.O.O.	1,09	1,10	7,15	1,95	13,94	26,10	8,70
34	BEMIJA D.O.O.	1,08	1,08	6,40	0,00	5,42	8,40	7,28
35	RAZVOJ D.O.O. BRASLOVČE	1,11	1,11	8,57	1,26	10,77	18,78	9,96
36	PREMONT D.O.O.	1,05	1,05	5,18	3,85	19,94	336,97	4,77

se nadaljuje

Tabela 9: Kazalniki donosnosti in gospodarnosti za leto 2014(nad.)

	Podjetje	Kazalniki donosnosti in gospodarnosti						
37	STK, D.O.O.	1,26	1,26	20,09	2,28	45,77	136,58	20,68
38	MONTING SK, D.O.O.	1,31	1,30	20,43	0,00	16,65	22,98	23,08
39	KM METAL D.O.O.	1,24	1,24	15,95	3,64	58,05	90,03	19,21
40	TINDE D.O.O. TREBNJE	1,09	1,08	8,16	0,00	5,50	16,17	7,27
41	METREL MEHANIKA D.O.O.	1,16	1,14	12,03	1,09	13,24	15,02	12,44
42	CEKO IN D.O.O.	1,05	1,05	3,79	1,09	4,14	5,75	5,00
43	VIIG D.O.O.	1,28	1,29	19,01	1,04	19,55	24,58	22,50
44	REM D.O.O.	1,05	1,04	3,85	1,87	7,27	10,84	3,72
45	MDM D.O.O.	1,05	1,06	3,82	1,37	5,22	9,83	5,30
46	DULER D.O.O.	1,05	1,08	4,61	0,00	3,83	8,65	7,16
47	JP.MONTAGE, D.O.O.	1,04	1,05	3,10	2,84	8,81	20,20	4,44
48	EMMEPI JEKLO D.O.O.	1,04	1,04	3,66	6,21	22,75	112,23	4,02
49	BAJS D.O.O.	1,11	1,12	8,13	1,56	12,78	16,84	10,68
50	BO-DA D.O.O.	1,22	1,21	15,14	0,00	13,91	15,57	17,30
51	SICO D.O.O.	1,10	1,10	9,04	1,20	10,89	20,30	8,76
52	VAMAR D.O.O.	1,03	1,04	2,97	1,60	4,74	10,81	3,68
53	ALPREMO D.O.O.	1,05	1,05	4,28	0,00	2,69	3,25	4,78
54	GABER, D.O.O., KOPER	1,12	1,12	9,20	2,41	22,12	37,12	11,07
	Skupaj:	60,17	58,06	471,13	92,77	802,22	1.970,99	538,62
	Povprečnavrednost:	1,11	1,08	8,72	1,72	14,86	36,50	9,97

Priloga 10: Anketa

Prosimo, da obkrožite odgovor, ki se vam zdi pravilen !

1. Velikost podjetja:

- a) mikro
- b) malo
- c) srednje ali veliko

2. Položaj v podjetju (obkroži):

- a) direktor
- b) računovodja
- c) vodja financ
- d) drugo delovno mesto

3. Vrednost investicije v opremo, raziskave in razvoj v letu 2015;

- a) od 0 do 5.000 EUR
- b) od 5.000 do 10.000 EUR
- c) od 10.000 do 100.000 EUR
- d) nad 100.000 EUR

4. Ste seznanjeni z olajšavami za naložbe v opremo?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

5. Ste jih v letu 2015 koristili?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

6. Ali ste opremo potrebovali ali ste se odločili za nakup zato, ker ste zniževali davčno osnovo?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

7. Ali se vam zdi, da so trenutne olajšave za investiranje dovolj velike?

- a) da

- b) ne
- b) ne vem

8. Kaj predlagate glede investicijskih olajšav ?

Hvala za odgovore !